

การใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระ
ของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

นางสาวจรัส ศรีลือ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2563

**Information Use for Conducting Theses Writing and Independent Studies by
Master's Degree Students at Faculty of Education, Burapha University**

Miss Jumrus Srilue

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Arts in Information Science

School of Liberal Arts

Sukhothai Thammathirat Open University

2020

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระ
ของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ชื่อและนามสกุล นางสาวจรัส ศรีลือ
แขนงวิชา สารสนเทศศาสตร์
สาขาวิชา ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร.ทัศนာ หาญพล
2. รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธิวรรณ ตันติรจนาวงศ์

วิทยานิพนธ์นี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2564

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามนก)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ทัศนာ หาญพล)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธิวรรณ ตันติรจนาวงศ์)

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.เทพศักดิ์ บุญยรัตพันธุ์)

ชื่อวิทยานิพนธ์ การใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระ ของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ผู้วิจัย นางสาวจรัส ศรีถิ้อ รหัสนักศึกษ 2571000112 **ปริญญา** ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สารสนเทศศาสตร์)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร.ทัศนาศา หาดใหญ่ (2) รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธิวรรณ ดันดิรงนางวงศ์ **ปีการศึกษา** 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา 2) ศึกษาปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา 3) เปรียบเทียบการใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามเพศ และสาขาวิชาการศึกษา และ 4) เปรียบเทียบปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามเพศ และสาขาวิชาการศึกษา

ประชากรใช้ในการวิจัย คือ นิสิตที่กำลังศึกษาระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ในปีการศึกษา 2563 จำนวนทั้งหมด 440 คน โดยใช้ตารางของเครซีและมอร์แกน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 205 คน และทำการสุ่มแบบแบ่งช่วงชั้นตามสาขาวิชาการศึกษา จำนวน 11 สาขาวิชาการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการเปรียบเทียบรายคู่ของเซฟเฟ

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการใช้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาพบว่า แหล่งสารสนเทศที่มหาวิทยาลัยจัดให้บริการที่ใช้บริการระดับมากที่สุดคือ สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน รองลงมา หอสมุดมหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรี และหอสมุดมหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตสระแก้ว ประเภทของสารสนเทศพบว่า นิสิตใช้สื่อสิ่งพิมพ์ในระดับมากที่สุด ได้แก่ รายงานการวิจัย/ รายงานประจำปี/ รายงานการสัมมนาทางวิชาการ นิสิตใช้สื่อโสตทัศน์ในระดับปานกลาง ได้แก่ วัสดุกราฟิก เช่น แผนภาพ แผนภูมิ และฐานข้อมูลออนไลน์ที่นิสิตใช้ในระดั้มาก 3 อันดับ ได้แก่ ฐานข้อมูลออนไลน์อื่นๆ ที่นอกเหนือจากหอสมุดมหาวิทยาลัยจัดให้บริการ ฐานข้อมูล ThaiLIS และฐานข้อมูล ScienceDirect 2) ปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนิสิตโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ปัญหาด้านสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์/คฤนิพนธ์ ที่มีให้บริการไม่ตรงกับความต้องการ 3) นิสิตที่มีเพศต่างกัน มีการใช้สารสนเทศเพื่อทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สื่อสิ่งพิมพ์มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนิสิตเพศชายมีการใช้สารสนเทศมากกว่านิสิตเพศหญิง และนิสิตที่มีสาขาวิชาการศึกษต่างกัน มีการใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระ โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสื่อโสตทัศน์และฐานข้อมูลออนไลน์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษามีการใช้สารสนเทศมากกว่านิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาการศึกษาอื่น และ 4) นิสิตที่มีเพศต่างกัน มีปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัญหาการใช้สารสนเทศด้านการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนิสิตเพศชายมีปัญหาการใช้สารสนเทศมากกว่านิสิตเพศหญิง และนิสิตที่มีสาขาวิชาการศึกษต่างกัน มีปัญหาการใช้สารสนเทศด้านแหล่งสารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระ โดยภาพรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แหล่งสารสนเทศ ด้านสื่อสิ่งพิมพ์ และด้านสื่อโสตทัศน์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษามีปัญหาการใช้สารสนเทศมากกว่านิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาการศึกษาอื่น

คำสำคัญ การใช้สารสนเทศ การทำวิทยานิพนธ์ การศึกษาค้นคว้าอิสระ นิสิตระดับปริญญาโท

Thesis title: Information Use for Conducting Theses Writing and Independent Studies by Master's Degree Students at Faculty of Education, Burapha University

Researcher: Miss Jumrus Srilue; **ID:** 2571000112;

Degree: Master of Arts (Information Science); **Thesis advisors:** (1) Dr.Tassana Hanpol, Associate Professor; (2) Dr.Suttiwan Tuntirojanawong, Associate Professor;

Academic year: 2020

Abstract

The purposes of this survey research were to: 1) study the information use for conducting thesis and independent study of master's degree students from the Faculty of Education, Burapha University; 2) study the problems of information use for conducting thesis and independent study of master's degree students from the Faculty of Education, Burapha University; 3) compare information use for conducting thesis and independent study of master's degree students from the Faculty of Education, Burapha University, classified by gender and field of study; and 4) compare the problems of information use for conducting thesis and independent study of master's degree students from the Faculty of Education, Burapha University, classified by gender and field of study.

The population consisted of 440 enrolling master's degree students in the Faculty of Education, Burapha University in the 2020 academic year. Krejcie & Morgan's sample size table was utilized to determine the 205 samples and then stratified random sampling by 11 fields of study. The research tool was questionnaires. The statistics used in data analysis were percentage, mean, standard deviation; t-test, one-way anova, and Scheffe's Method.

The results revealed that: 1) The sample groups highly used Burapha University Central Library Bansaen Campus, followed by Library Chanthaburi Campus, and Library Sakaeo Campus as they were information resources provided by the University. Research reports, annual reports, and academic seminar reports were mostly used as information types. They used the audio-visuals at a moderate level, such as graphics and charts; meanwhile, the top 3 online databases accessed included other online databases apart from the databases that the university library provided, ThaiLIS and ScienceDirect. 2) The overall problems of information use for conducting thesis and independent study among the samples were at a moderate level. The problem was publications in type of thesis and dissertation did not match the need. 3) Students of different gender used information for conducting a thesis and independent study overall at the same level. Regarding each item, it was found that printed media was statistically significant at .05 level. Male students used information much more than female students. Students of different fields of study used information for conducting a thesis and independent study overall were statistically significant at .05 level. Considering each item, it was found that audio visual and online databases were statistically significant at .05 level. Students who study in educational technology used information much more than students in other fields of study. 4) Problems students of different gender had in information use for conducting a thesis and independent study overall were not different. Considering each item, it was found that the problem of information technology access was statistically significant at .05 level. Male students used information much more than female students. Students in different fields of study had problems in information use for information resources, for conducting thesis and independent study overall were different. Considering each item, it was found that information resources, such as printed media and audio-visual materials, were statistically significant at .05 level. Students studying psychology had many more problems in information use than students in other fields of study.

Keywords: Information use, Conducting Thesis Writing, Independent Study, Master's Degree Students, Faculty of Education

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ทัศน หาญพล กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และรองศาสตราจารย์ ดร.สุทธีวรรณ ตันติรจนาวงศ์ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบ และแก้ไขข้อบกพร่อง จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี พร้อมกันนี้ขอขอบ พระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้ คำแนะนำและให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของคณาจารย์ทุกท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขวัญชฎิล พิศาลพงศ์ และดร.ศรียุทธ เวลล์ส ผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้กรุณาตรวจสอบเครื่องมือวิจัยพร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ในการ ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ และขอขอบพระคุณผู้ช่วย ศาสตราจารย์ ดร.วสิน ยวนะเดมิย์ รองอธิการบดีฝ่ายวิทยาเขตจันทบุรี และทีมผู้บริหาร กองบริหาร วิทยาเขตจันทบุรี สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยบูรพา ให้การสนับสนุนและส่งเสริมการทำ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จไปได้ด้วยดี

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาศิลปศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัย- ธรรมาธิราช ครอบครวั เพื่อนร่วมงาน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ที่ได้กรุณาสนับสนุน ช่วยเหลือ และให้กำลังใจตลอดมา

จรัส ศรีลือ

สิงหาคม 2564

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	3
สมมติฐานการวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
ความหมายของสารสนเทศ	7
การใช้สารสนเทศ	8
การใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระ	11
แหล่งสารสนเทศ	11
ประเภทของสารสนเทศ	15
ความหมายและความสำคัญของวิทยานิพนธ์	21
ความหมายและความสำคัญของการศึกษาค้นคว้าอิสระ	25
เนื้อหาสารสนเทศ	27
การเข้าถึงสารสนเทศ	28
จริยธรรมและจรรยาบรรณในการทำวิทยานิพนธ์	33
หลักสูตรระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา	36
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	38

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	52
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	52
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	53
การเก็บรวบรวมข้อมูล	55
การวิเคราะห์ข้อมูล	55
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	57
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	58
ตอนที่ 2 สภาพการใช้สารสนเทศ เพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระ ของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา	60
ตอนที่ 3 ปัญหาการใช้สารสนเทศ เพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระ ของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา	66
ตอนที่ 4 ผลการเปรียบเทียบสภาพการใช้และปัญหาการใช้สารสนเทศ เพื่อการทำ วิทยานิพนธ์และการศึกษา ค้นคว้าอิสระของ นิสิตระดับปริญญาโท คณะ ศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา	74
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	82
สรุปการวิจัย	82
อภิปรายผล	87
ข้อเสนอแนะ	90
บรรณานุกรม	92
ภาคผนวก	98
ก ราชานามผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือการวิจัย	99
ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ	101
ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล	105
ง แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	107
จ การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและความเชื่อมั่น	117
ประวัติผู้วิจัย	129

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสาขาวิชาการศึกษา 52
ตารางที่ 4.1	จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม สาขาวิชา 58
ตารางที่ 4.2	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการใช้แหล่งสารสนเทศของนิติระดับ ปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา 61
ตารางที่ 4.3	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการใช้ประเภทของสารสนเทศของ นิติระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา 63
ตารางที่ 4.4	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาด้านแหล่งสารสนเทศของนิติ ระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา 67
ตารางที่ 4.5	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาด้านประเภทของสารสนเทศของ นิติระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา 68
ตารางที่ 4.6	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาด้านเนื้อหาสารสนเทศของนิติ ระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา 71
ตารางที่ 4.7	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาด้านการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศ ของนิติระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา 72
ตารางที่ 4.8	ผลการเปรียบเทียบการใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์ และการศึกษา ค้นคว้าอิสระของนิติระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามเพศ 74
ตารางที่ 4.9	ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่จำแนกตามเพศ 75
ตารางที่ 4.10	ผลการเปรียบเทียบปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์ และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนิติระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามเพศ 75
ตารางที่ 4.11	ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่จำแนกตามเพศ 76

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.12	ผลการเปรียบเทียบสภาพการใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และ การศึกษาค้นคว้าอิสระของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามสาขาวิชาการศึกษา.....	77
ตารางที่ 4.13	ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่จำแนกตามสาขาวิชาการศึกษา....	78
ตารางที่ 4.14	ผลการเปรียบเทียบปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์ และ การศึกษาค้นคว้าอิสระของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามสาขาวิชาการศึกษา.....	79
ตารางที่ 4.15	ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่จำแนกตามสาขาวิชาการศึกษา....	81

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย 4

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พัฒนาการของสื่อ สารสนเทศ และเทคโนโลยีดิจิทัล ในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และได้เคลื่อนเข้าสู่ยุคสื่อหลอมรวม (Convergent Media) ซึ่งมีส่วนสำคัญในการเปลี่ยนวิถีการดำเนินชีวิต การสื่อสาร และการเรียนรู้ของผู้คนในสังคมปัจจุบัน จากข้อมูลของ Internet World Stats ปี พ.ศ. 2558 พบว่า มีการใช้อินเทอร์เน็ตทั่วโลกสามพันกว่าล้านคน (Internet World Stats, 2015) ซึ่งทำให้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้เปลี่ยนรูปการสื่อสารแบบดั้งเดิมในโลกแห่งความเป็นจริงไปสู่การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในโลกเสมือนจริง (Virtual World) จึงส่งผลให้เกิดยุคแห่งการสื่อสารไร้พรมแดน และเป็นยุคหลังข้อมูลสารสนเทศ (Post-Information Age) ที่ผู้คนจากทั่วทุกมุมโลกสามารถเข้าถึงสื่อ ได้รับข้อมูลสารสนเทศจำนวนมากผ่านสื่อ และเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างรวดเร็ว ดังนั้น สื่อ สารสนเทศ และดิจิทัล จึงเป็นสิ่งที่มีความเกี่ยวข้องกันและส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ (อาภาวรรณ โสภณธรรมรักษ์, 2560) ปัจจุบัน แหล่งบริการสารสนเทศ ซึ่งมีหน้าที่รวบรวมทรัพยากรสารสนเทศประเภทต่าง ๆ ไว้สำหรับให้บริการ ผู้ใช้ จึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการให้บริการจากทรัพยากรสารสนเทศประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ให้ เป็นสื่อในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัล

ห้องสมุดถือว่าเป็นแหล่งทรัพยากรสารสนเทศที่สำคัญ และเป็นแหล่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีบทบาทที่สำคัญ คือ เป็นแหล่งรวบรวมสรรพวิทยาการต่าง ๆ ซึ่งใช้ประโยชน์ในการตอบสนองความต้องการในด้านการศึกษา การค้นคว้า การวิจัย การจรรโลงใจ และการนันทนาการ การดำเนินงานของห้องสมุดได้เปลี่ยนรูปแบบไปตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี มีการส่งเสริมให้ผู้ใช้บริการสามารถศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองโดยไม่จำกัด ทั้งด้านรูปแบบของ ทรัพยากรสารสนเทศ การเข้าถึงข้อมูล เวลาและสถานที่ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า จะเห็นว่า ทรัพยากรสารสนเทศเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมการบริการสารสนเทศให้บรรลุวัตถุประสงค์ แต่อย่างไรก็ตามปัจจัยสำคัญที่ทำให้ ห้องสมุดเป็นสถานที่ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าก็คือ ทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อโสตทัศน์ และฐานข้อมูลออนไลน์ต่าง ๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ต้องมีคุณภาพและทันสมัย และตรงตามความต้องการ

ของผู้ใช้บริการ นอกจากห้องสมุดเป็นแหล่งสารสนเทศที่สำคัญแล้ว และยังมีหน้าที่ที่สำคัญ คือ เป็นหน่วยงานสนับสนุนกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนของคณาจารย์ และนิสิต โดยส่งเสริมให้นิสิตสามารถเรียนรู้ และเข้าถึงแหล่งสารสนเทศได้อย่างรวดเร็วและสามารถนำข้อมูลสารสนเทศไปประกอบกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชาต่าง ๆ เช่น การทำรายงาน ปัญหาพิเศษ วิทยานิพนธ์ งานนิพนธ์ เป็นต้น

การจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยบูรพา ได้กำหนดให้นิสิตที่ศึกษาในระดับปริญญาโท ต้องทำผลงานวิชาการ คือ นิสิตที่ศึกษาในหลักสูตรแผน ก ต้องทำวิทยานิพนธ์และนิสิตที่ศึกษาในหลักสูตรแผน ข ต้องทำการศึกษาค้นคว้าอิสระหรือสารนิพนธ์ และต้องสอบผ่านวิทยานิพนธ์จึงจะถือว่าสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาอย่างสมบูรณ์ ดังนั้นวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระหรือสารนิพนธ์ ต้องเป็นผลงานทางวิชาการที่นิสิตในระดับปริญญาโท ได้ศึกษาค้นคว้าจากหัวข้อวิทยานิพนธ์ที่ได้รับอนุมัติให้ทางการศึกษาโดยการดำเนินการรวบรวมและเรียบเรียงอย่างเป็นระบบ มีความถูกต้องตามหลักวิชาการของศาสตร์ในแต่ละสาขาวิชา จนได้ผลการศึกษาที่ครบถ้วนตามกระบวนการของการศึกษา แล้วนำมาวิเคราะห์ เรียบเรียงอย่างเป็นระบบ และเสร็จสมบูรณ์ตามข้อกำหนดของมหาวิทยาลัย (เสรี ชัดเยี่ยม, 2556)

ในการเปิดหลักสูตรการสอนระดับปริญญาโท ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา นั้น มุ่งเน้นผลิตบัณฑิตด้านผู้บริหารการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในการวิจัย และสามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงาน มีคุณธรรมในการบริหารงานให้เกิดการพัฒนาและมีความเจริญก้าวหน้าของสังคม รวมถึงการเป็นผู้นำและประสานสัมพันธ์กับสถาบันหรือองค์กรอื่น ๆ เพื่อการพัฒนาทางด้านต่าง ๆ ให้ดีขึ้น และสามารถบริหารงานให้ได้ตามเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ ในการขอจบหลักสูตรการศึกษาของนิสิตระดับปริญญาโท ของคณะศึกษาศาสตร์นั้น อาจไม่ใช่เรื่องง่ายสำหรับนิสิตทุกคน สาเหตุที่ทำให้นิสิตระดับปริญญาโท ไม่สามารถสำเร็จการศึกษา หรือหากสำเร็จการศึกษาได้ล่าช้ากว่าระยะเวลาที่กำหนด เนื่องมาจากขาดการวางแผนและบริหารเวลาที่ดี ไม่สามารถนำเสนอวิทยานิพนธ์ได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะวิทยานิพนธ์เป็นผลงานทางวิชาการชิ้นใหญ่และมีความสำคัญที่จะแสดงสติปัญญา ความรู้ความสามารถในการศึกษาค้นคว้า การสังเคราะห์ความรู้ โดยนำความรู้ที่ศึกษาตลอดหลักสูตรมาประยุกต์ใช้ และจัดนำเสนอเป็นรูปแบบรายงานเป็นเล่มตามมาตรฐานทางวิชาการ ซึ่งนิสิตต้องดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด จริงจัง และต่อเนื่อง อีกทั้งนิสิตยังต้องได้รับการสนับสนุนจากสถานบันการศึกษา ครอบครัว และสังคมแวดล้อมของนิสิตด้วย จากปัญหาดังกล่าว ได้มีผู้วิจัยทำการศึกษางานวิจัยเรื่อง การใช้ทรัพยากรสารสนเทศเพื่อการศึกษา ค้นคว้าและการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา (ชัยยศ ปานเพชร,

2551) ผลการวิจัยพบว่า นิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีปัญหาในการใช้หนังสือทั่วไป คือ จำนวนหนังสือที่ต้องการศึกษาค้นคว้ามีน้อย ปัญหาการใช้วิทยานิพนธ์ คือ วิทยานิพนธ์ที่ตรงกับความต้องการมีน้อย และปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ คือ ฐานข้อมูลออนไลน์ที่ให้บริการไม่เป็นเอกสารฉบับเต็มทำให้ได้รับข้อมูลไม่ครบตามที่ต้องการ

จากข้อมูลดังกล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยในฐานะที่เป็นบุคลากรของมหาวิทยาลัยบูรพา จึงมีความสนใจในการศึกษาการใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระ ของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เนื่องจากผลการวิจัยเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรสารสนเทศของนิสิตระดับบัณฑิต เป็นปัญหาการใช้ในภาพรวม ซึ่งไม่ได้เจาะลึกถึงปัญหาแต่ละสาขาวิชาการศึกษาของแต่ละคณะ ดังนั้นผู้วิจัยจึงศึกษาการใช้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อให้ทราบถึงความพร้อมในการบริการสารสนเทศและปัญหาที่เกิดขึ้น และเพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนางานด้านต่าง ๆ ของห้องสมุดในการจัดบริการสารสนเทศให้ครอบคลุมทุกสาขาวิชา และสามารถตอบสนองการใช้สารสนเทศของนิสิตได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพการใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

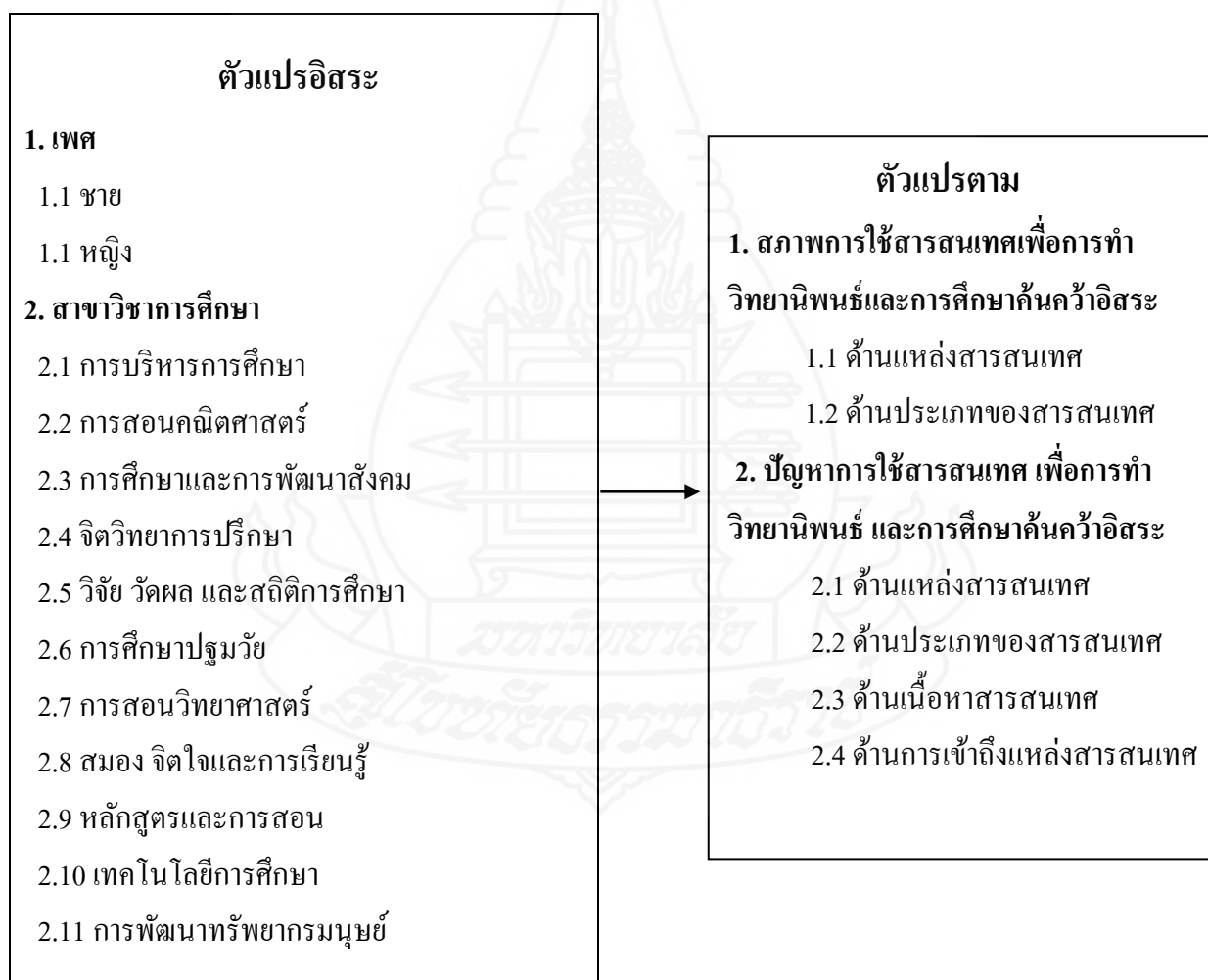
2.2 เพื่อศึกษาปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2.3 เพื่อเปรียบเทียบสภาพการใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามเพศ และสาขาวิชาการศึกษา

2.4 เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามเพศ และสาขาวิชาการศึกษา

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยของจินห์นิภา แสงสุข (2562), ณัฐดินี ชมภูเอี่ยม (2562) และชัยศ ปานเพชร (2551) เกี่ยวกับสภาพการใช้และปัญหาสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาโท นำมาสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดเกี่ยวกับสภาพการใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ประกอบด้วย 1) สภาพการใช้สารสนเทศ จำแนกเป็น ด้านแหล่งสารสนเทศ และด้านประเภทของสารสนเทศ 2) ปัญหาการใช้สารสนเทศ จำแนกเป็น ด้านแหล่งสารสนเทศ ด้านประเภทของสารสนเทศ ด้านเนื้อหาสารสนเทศ และด้านการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศ ดังแสดงใน ภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. สมมติฐานการวิจัย

4.1 นิสิตที่มีเพศต่างกัน มีสภาพการใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระแตกต่างกัน

4.2 นิสิตที่มีเพศต่างกัน มีปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระแตกต่างกัน

4.3 นิสิตที่เรียนสาขาวิชาการศึกษาดังกัน มีสภาพการใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระแตกต่างกัน

4.4 นิสิตที่เรียนสาขาวิชาการศึกษาดังกัน มีปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระแตกต่างกัน

5. ขอบเขตของการวิจัย

5.1 การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีขอบเขตเนื้อหาประกอบด้วยสภาพการใช้สารสนเทศ จำแนกเป็นด้านแหล่งสารสนเทศ และด้านประเภทของสารสนเทศ และปัญหาการใช้สารสนเทศ จำแนกเป็นด้านแหล่งสารสนเทศ ด้านประเภทของสารสนเทศ ด้านเนื้อหาสารสนเทศ และด้านการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

5.2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นิสิตที่กำลังศึกษาระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ในปีการศึกษา 2563 จำนวนทั้งหมด 440 คน โดยใช้ตารางของเกรซีและมอร์แกน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 205 คน และทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสาขาวิชาการศึกษา จำนวน 11 สาขาวิชาการศึกษา

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 การใช้สารสนเทศ หมายถึง ภาวะที่เกี่ยวข้องกับการนำสารสนเทศมาใช้ในการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยครอบคลุมในเรื่อง สภาพการใช้สารสนเทศ และปัญหาการใช้สารสนเทศ

6.2 **ปัญหาการใช้สารสนเทศ** หมายถึง ข้อขัดข้องหรืออุปสรรคในการใช้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านแหล่งสารสนเทศ ด้านประเภทของสารสนเทศ ด้านเนื้อหาสารสนเทศ และด้านการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศ

6.3 **การทำวิทยานิพนธ์** หมายถึง บทนิพนธ์ที่ใช้กระบวนการวิจัยที่แสดงถึงความริเริ่มในการประมวลความรู้ และสร้างองค์ความรู้ใหม่โดยมีขอบข่าย ปริมาณ คุณภาพ และความลึกซึ้งของเนื้อหาสาระสูงกว่าการศึกษาค้นคว้าอิสระหรือสารนิพนธ์ การศึกษาปัญหาพิเศษ และภาคนิพนธ์รวมถึงเป็นผลการศึกษาของนิสิตระดับปริญญาโท สำหรับการศึกษาในหลักสูตรแผน ก

6.4 **การศึกษาค้นคว้าอิสระ** หมายถึง บทนิพนธ์ กรณีศึกษา สิ่งประดิษฐ์ หรือ การวิเคราะห์พัฒนาระบบงานที่ใช้วิธีการวิจัยที่แต่ละคนจะต้องทำเพื่อเป็นงานส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท และหลักสูตรประกาศนียบัตร โดยทั่วไปในการศึกษาค้นคว้าอิสระหรือสารนิพนธ์ และการศึกษาปัญหาพิเศษ มีขอบข่าย ปริมาณ คุณภาพ และความลึกซึ้งของเนื้อหาน้อยกว่าวิทยานิพนธ์ และเป็นผลการศึกษาของนิสิตระดับปริญญาโท สำหรับการศึกษาในหลักสูตรแผน ข

6.5 **นิสิต** หมายถึง นิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาที่กำลังศึกษา ในปีการศึกษา 2563 จำนวน 11 สาขาวิชาการศึกษา ได้แก่ 1) การบริหารการศึกษา 2) การสอนวิทยาศาสตร์ 3) การสอนคณิตศาสตร์ 4) สมอจ จิตใจและการเรียนรู้ 5) การศึกษาและการพัฒนาสังคม 6) หลักสูตรและการสอน 7) จิตวิทยาการปรึกษา 8) เทคโนโลยีการศึกษา 9) วิจัย วัตถุประสงค์ และสถิติการศึกษา 10) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 11) การศึกษาปฐมวัย

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ทำให้ทราบสภาพการใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

7.2 ทำให้ทราบปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

7.3 สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางและข้อเสนอแนะในการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ การส่งเสริมการใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

7.4 สามารถนำผลการวิจัยไปแก้ปัญหาด้านการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาได้เป็นอย่างดี

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ผู้วิจัยได้ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องโดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ความหมายของสารสนเทศ
2. การใช้สารสนเทศ
3. การใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระ
4. แหล่งสารสนเทศ
5. ประเภทของสารสนเทศ
6. ความหมายและความสำคัญของวิทยานิพนธ์
7. ความหมายและความสำคัญของการศึกษาค้นคว้าอิสระ
8. เนื้อหาของสารสนเทศ
9. การเข้าถึงสารสนเทศ
10. จริยธรรมและจรรยาบรรณในการทำวิทยานิพนธ์
11. หลักสูตรระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
12. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 12.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ
  - 12.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ

1. ความหมายของสารสนเทศ

สารสนเทศ หมายถึง ข้อมูลที่ผ่านการประมวลผล ผ่านการวิเคราะห์ หรือสรุปให้อยู่ในรูปที่มีความหมายที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ตามวัตถุประสงค์ (จิตติมา เทียมบุญประเสริฐ, 2544)

สารสนเทศ หมายถึง การนำข้อมูลดิบ (data) มาผ่านกระบวนการแปลงสภาพเดิมหรือในระบบคอมพิวเตอร์ เรียกว่า การประมวลผลข้อมูล (processing) (น้ำทิพย์ วิภาวิน, 2554 : น. 4-4)

สารสนเทศ หมายถึง ความรู้ ข้อเท็จจริง ข้อมูลที่ผู้ส่งสารสื่อสารถึงผู้รับ เป็นสารในรูป ตัวเลข ตัวอักษรเสียงและภาพต่าง ๆ รวมถึง วัสดุที่บันทึกข้อมูล เนื้อหาสาระ ที่มีรูปลักษณะต่าง ๆ ตั้งแต่เอกสารหนังสือ วารสาร เทปเสียง วิทยุทัศน์ แผ่นดิสก์ แฟ้มข้อมูล เป็นต้น เรียกโดยรวมได้ว่า ทรัพยากรสารสนเทศ (information resource) ทรัพยากรสารสนเทศประเภทใดประเภทหนึ่งหรือ หลายประเภทหรือเฉพาะสาขาวิชา เฉพาะด้าน ถูกจัดเก็บรวมไว้ในแหล่งหนึ่ง เรียกว่า คอลเล็กชัน หรือมวลทรัพยากรสารสนเทศ (collection) และยังหมายรวมถึง กระบวนการที่ทำให้ได้รับข้อมูลที่ต้องการ อาจทำได้โดยการค้นหา แสวงหา รวบรวมข้อมูลประเภทใดและจากแหล่งใด ๆ ซึ่ง หมายถึงกระบวนการถ่ายโอนสารสนเทศ (มาลี ถ้ำสกุล 2554, น. 1-7)

สารสนเทศ หมายถึง ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ ข้อเท็จจริงและจินตนาการของมนุษย์ที่ ผ่านการวิเคราะห์และประมวลผลอย่างเป็นระบบและสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในด้าน ต่าง ๆ ที่มีคุณค่าที่เหมาะสมต่อการตัดสินใจเลือกใช้สารสนเทศในชีวิตประจำวัน สารสนเทศยังม การบันทึกไว้ในหลายรูปแบบ เช่น หนังสือ วารสาร วัสดุทัศนวัสดุ คอมพิวเตอร์ เพื่อให้เกิดประโยชน์ สูงสุดตามความต้องการของบุคคลและสังคม (อาริยา เขียวรัตน์ 2558, น.7)

กล่าวโดยสรุปสารสนเทศ หมายถึง ข้อมูล ข่าวสารต่าง ๆ ที่ผ่านการประมวลผล ผ่านการวิเคราะห์ ด้วยวิธีใดวิธีหนึ่งอย่างเป็นระบบ โดยมีการบันทึกไว้ในหลายรูปแบบ เช่น หนังสือ วารสาร เทปเสียง วิทยุทัศน์ แผ่นดิสก์ แฟ้มข้อมูล เป็นต้น ทั้งนี้เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้ ในการเลือกรูปแบบของสารสนเทศ ซึ่งทำให้ผู้ใช้เข้าถึงสารสนเทศได้ง่ายและตรงตามวัตถุประสงค์ ที่ต้องการ และยังสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อบุคคลและสังคม

2. การใช้สารสนเทศ

การใช้สารสนเทศ หมายถึง กิจกรรมที่กระทำเพื่อให้ได้สารสนเทศมาใช้ประโยชน์ ตามวัตถุประสงค์ ซึ่งการใช้สารสนเทศเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้น หลังจากที่ผู้ใช้แสวงหาสารสนเทศ ที่ต้องการและได้รับสารสนเทศนั้น การใช้สารสนเทศจะทำให้ผู้ใช้เกิดความพึงพอใจหรือไม่พึง พอใจก็ได้ นอกจากนี้การใช้สารสนเทศยังมีผลต่อความต้องการสารสนเทศในครั้งต่อไปด้วย คือ หากผู้ใช้ได้รับประโยชน์จากการใช้สารสนเทศจะทำให้ยิ่งตระหนักถึงความสำคัญของสารสนเทศ ซึ่งจะกระตุ้นให้เกิดความต้องการสารสนเทศนั้นมากขึ้น (ไพลิน จิตเจริญสมุทร, 2547)

สารสนเทศทุกรูปแบบตั้งแต่ ข้อมูล ข้อเท็จจริง ข่าวสาร เรื่องราว ความคิด ตลอดจนถึงวิชาความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ เป็นสิ่งจำเป็นแก่มนุษย์ทุกเพศทุกวัยตั้งแต่สมัยดึกดำบรรพ์จนถึงปัจจุบัน การใช้สารสนเทศทุกยุคทุกสมัยแม้จะมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน

ตามความเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมและสังคม แต่ก็จะไม่แตกต่างกันมากนักในด้านที่เป็นแก่นสำคัญของชีวิต ซึ่งสามารถจำแนกวัตถุประสงค์ของความต้องการสารสนเทศได้ดังนี้ (จันทิมา เขียวแก้ว และ นฤมล รุจิพร, 2545; ครรชิต มาลัยวงศ์, 2541)

1. เพื่อตอบสนองความอยากรู้อยากเห็น เป็นความต้องการที่อยากมีประสบการณ์ใหม่ ๆ ซึ่งเป็นธรรมชาติของมนุษย์อย่างหนึ่ง และยิ่งอยู่ในสังคมปัจจุบันที่มีอะไรเปลี่ยนแปลง มีประสบการณ์ใหม่ ๆ ตลอดเวลา สารสนเทศทำให้เป็นคนทันสมัยไม่ล้าหลังและก้าวทันโลก

2. เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจ บุคคลต้องตัดสินใจในการที่จะกระทำหรือไม่กระทำสิ่งต่าง ๆ ทุกวันตลอดเวลา ไม่ว่าเรื่องเล็กน้อยที่ไม่เกิดผลกระทบมากนัก จนถึงเรื่องใหญ่สำคัญที่มีผลกระทบต่อบุคคลและสังคมอย่างกว้างขวาง การตัดสินใจที่ต้องการให้เกิดผลดังประสงค์นั้น จำเป็นต้องใช้ข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้ เรื่องราว ตลอดจนวิชาการที่เกี่ยวข้องเป็นเครื่องประกอบที่สำคัญ มิฉะนั้นแล้วอาจเกิดการผิดพลาดได้ เช่น จะรับประทานยาจำนวนกี่เม็ด เวลาไหน ต้องอ่านสลากก่อน การจะปรับปรุงบุคลิกภาพตนให้เด่นขึ้นก็ต้องมีสารสนเทศเกี่ยวกับการแต่งกาย การปรับปรุงวิธีการพูด การแต่งหน้า เป็นต้น หรือในการตัดสินใจทางธุรกิจ เช่น การตัดสินใจในการลงทุนผลิตสินค้าอย่างใดอย่างหนึ่ง ต้องศึกษาสารสนเทศเกี่ยวกับสินค้านั้นให้ครบถ้วน เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับการตลาด ความรู้เกี่ยวกับวัตถุดิบ ชนิด และแหล่งวัตถุดิบ เทคโนโลยีการผลิต และอุปกรณ์การผลิต แหล่งเงินทุน และวิธีกู้ยืม บุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญระดับต่าง ๆ ในการจัดการผลิตและจำหน่าย ระเบียบข้อบังคับ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น เมื่อได้สารสนเทศต่าง ๆ ครบถ้วนแล้วจึงนำมาศึกษาวิเคราะห์ประมวลผลจนสามารถคาดคะเนผลได้ผลเสีย ปัญหาที่จะเกิดขึ้น ตลอดจนวิธีแก้ปัญหาได้ถี่ถ้วนแล้วจึงตัดสินใจว่าจะผลิตหรือไม่ผลิตสินค้านั้น ๆ

3. เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตส่วนตัวและการทำงาน ปัญหาคือเหตุขัดข้อง หรือกีดขวางไม่ให้ความตั้งใจหรือการกระทำบรรลุผลดังวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ในชีวิตส่วนตัวและการทำงาน ปัญหาเกิดขึ้นได้เสมอ เมื่อเกิดขึ้นแล้วจะมีผลเสียหายแก่งานและจิตใจ งานไม่เสร็จ หรือเสร็จแต่ไม่เรียบร้อยบริบูรณ์ จิตใจก็หดหู่ ท้อแท้ โกรธ เกลียด ความรู้สึกเช่นนี้เป็นผลร้ายแก่ตนและไม่ช่วยแก้ปัญหา ความรู้ความเข้าใจในทางศาสนาเป็นทางหนึ่งที่จะช่วยให้จิตใจสงบ ยอมรับความจริง สามารถมองเห็นลักษณะและต้นเหตุของปัญหาได้ แต่สารสนเทศดังกล่าวก็ยังไม่เพียงพอต่อความอยู่รอด จึงจำเป็นต้องแสวงหาข้อมูลใหม่ เทคนิคใหม่ ความรู้ใหม่ หรือเพิ่มพูนความรู้ในเรื่องที่ยังบกพร่องและเป็นสาเหตุของความล้มเหลว สารสนเทศที่จำเป็นเหล่านี้จะได้จากการอ่าน การวิจัย การศึกษาเพิ่มเติม การดูงาน ฟังการบรรยาย อภิปราย และไต่ถามผู้รู้ นำความรู้ที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ปัญหาและแก้ไขปัญหาคือไปตามแต่สถานการณ์ ไม่ว่าจะปัญหาทั่วไปในชีวิตประจำวัน เช่น ปัญหาด้านโภชนาการ การเดินทาง การเงิน เพื่อความอยู่รอดเมื่อเผชิญภาวะ

วิกฤต เช่น ในเวลาเจ็บป่วย ตกงาน ปัญหาครอบครัว หรือเพื่อการสร้างความบันเทิง ผ่อนคลาย ความตึงเครียด เป็นต้น

4. เพื่อการศึกษาและพัฒนาทั้งในส่วนตัวและสังคม การที่บุคคลจะสามารถต่อสู้และใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนและสังคมได้นั้น จำเป็นต้องมีความรู้ เฉลียวฉลาด มีสติปัญญา คุณธรรม รวมทั้งความรู้สึกที่สงบและมั่นคง การศึกษาเป็นหัวใจของการพัฒนาคนทุกด้าน สารสนเทศในรูปแบบและเนื้อหาต่าง ๆ มีส่วนกระตุ้นให้สมองทำงานตลอดเวลา เช่น รับรู้สิ่งที่เห็นหรือฟัง ตีความหมายเทียบเคียงกับสิ่งที่ได้เห็น ได้ฟัง ได้มีประสบการณ์มาก่อน สรุปความคิด และจำไว้เพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป สติปัญญา ความรู้ ความเฉลียวฉลาดและคุณธรรมของบุคคลเกิดจากการได้เข้าถึงสารสนเทศอย่างสม่ำเสมอตามความสามารถในการเรียนรู้ ซึ่งจะต้องพัฒนาขึ้นไปตามระดับอายุ และระดับการศึกษา การศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตไม่มีวันจบสิ้น ความรู้ใหม่ ๆ เกิดขึ้นเสมอจำเป็นต้องเพิ่มพูนความรู้ให้ทันสมัย สารสนเทศจึงเป็นสิ่งจำเป็นตลอดไป

5. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานหรือบริหารงาน ความแตกต่างระหว่างบุคคล หน่วยงาน และสังคม ที่พัฒนาแล้วกับที่ยังไม่พัฒนานั้น เห็นได้ชัดจากคุณภาพของผลิตภัณฑ์และประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานหรือบริหารงานให้ได้ดังวัตถุประสงค์ ในหน่วยงานที่พัฒนาแล้วผลิตภัณฑ์มีคุณภาพและปริมาณตามต้องการภายในเวลาที่กำหนด ไม่สิ้นเปลืองแรงงาน เวลา และค่าใช้จ่ายเกินจำเป็น บุคลากรในหน่วยงานมีความสามารถและความสุขในการทำงาน ตรงกันข้ามกับในหน่วยงานที่ไม่พัฒนา สาเหตุของความแตกต่าง คือ การเห็นและไม่เห็นความจำเป็นของการใช้สารสนเทศ ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคใหม่ ๆ ในการผลิต ความรู้ทางด้านบริหารและการจัดการด้านการเงิน บุคลากร สถานที่ อุปกรณ์ เหล่านี้จำเป็นอย่างยิ่งในการปรับปรุงงาน

6. เพื่อสนับสนุนการค้นคว้าวิจัย ในการดำเนินการวิจัยให้มีประสิทธิภาพ นักวิจัยต้องใช้สารสนเทศหลายรูปแบบเพื่อการค้นคว้าวิจัยให้รู้เรื่องหนึ่งเรื่องใดให้ถ่องแท้ หรือเพื่อนำผลมาใช้ในการพัฒนางานหรือสร้างงานใหม่ ๆ ดังนี้

6.1 นักวิจัยต้องทราบว่าจะเรื่องที่กำลังจะวิจัยได้มีผู้อื่นวิจัยไว้แล้วหรือไม่ และถ้ามีผลของการวิจัยเป็นอย่างไร ทั้งนี้เพื่อประหยัดเวลา แรงงาน ค่าใช้จ่ายในการทำการวิจัยซ้ำซ้อนในเรื่องเดียวกัน ผลของการวิจัยนั้นจะช่วยให้ความรู้ความคิดซึ่งอาจนำไปใช้ประโยชน์และขยายผลต่อไปได้

6.2 นักวิจัยทราบว่าเรื่องที่กำลังจะวิจัยมีผู้อื่นได้วิจัยในเรื่องที่เกี่ยวข้องหรือใกล้เคียงไว้แล้วบ้าง ผลเป็นอย่างไร จะได้นำมาประกอบหรือเกื้อกูลการวิจัยของตน

6.3 นักวิจัยต้องการข้อมูลทางสถิติและตัวเลขต่าง ๆ ในเรื่องที่ดินกำลังจะวิจัย ข้อมูลเหล่านี้ส่วนหนึ่งนักวิจัยอาจเก็บเอง ส่วนหนึ่งอาจได้จากสถิติและตัวเลขที่มีผู้รวบรวมไว้แล้ว และเชื่อถือได้

6.4 นักวิจัยต้องการทราบแหล่งสารสนเทศทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง มีทั้งหนังสือ ตำรา วารสารทางวิชาการ สื่ออื่น ๆ ทางวิชาการ ตลอดจนทำเนียบนามผู้เชี่ยวชาญ สถาบันและองค์กรที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

3. การใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระ

การใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระ เป็นการนำสารสนเทศที่ได้จากการค้นหาจากแหล่งสารสนเทศประเภทต่าง ๆ เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ที่ผ่านการวิเคราะห์และประมวลผลอย่างเป็นระบบ เพื่อสนับสนุนการค้นคว้าวิจัย การทำวิทยานิพนธ์ และการศึกษาค้นคว้าอิสระ/สารนิพนธ์ ให้มีประสิทธิภาพ การใช้สารสนเทศเพื่อประกอบทำกิจกรรมใดก็ตามผู้วิจัยควรศึกษาค้นคว้าให้รู้เรื่องใดให้่องแท้ เพื่อจะได้นำผลมาใช้ในการพัฒนางานหรือสร้างงานใหม่ ๆ

การใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระ ควรเลือกใช้แหล่งสารสนเทศที่มีความน่าเชื่อถือ เช่น แหล่งสารสนเทศจากห้องสมุด ซึ่งเป็นแหล่งสารสนเทศที่มีความน่าเชื่อถือมากกว่าแหล่งบุคคลและอินเทอร์เน็ต เนื่องจากมีการคัดเลือกจัดหา จัดเก็บ ทรัพยากรสารสนเทศอย่างเป็นระบบ มีความทันสมัย และเข้าถึงสารสนเทศได้ง่าย ส่วนการใช้สารสนเทศจากอินเทอร์เน็ตที่มีความน่าเชื่อถือน้อยกว่าห้องสมุด อาจเป็นเพราะข้อมูลสารสนเทศมีจำนวนมาก และขาดการคัดกรองเนื้อหา ผู้วิจัยควรระมัดระวังการนำข้อมูลสารสนเทศมาสนับสนุนการทำวิทยานิพนธ์ การศึกษาค้นคว้าอิสระ/สารนิพนธ์ จะทำให้งานวิจัยไม่มีความน่าเชื่อถือหรือไม่มีความน่าเชื่อถือ และไม่สามารถนำผลการมาใช้ในการพัฒนางานหรือปรับปรุงงานขององค์กรได้

4. แหล่งสารสนเทศ

4.1 ความหมายของแหล่งสารสนเทศ

แหล่งสารสนเทศ (information sources) หมายถึง แหล่งที่มา แหล่งผลิต แหล่งเผยแพร่และให้บริการสารสนเทศ ซึ่งอาจเป็นบุคคล สื่อมวลชน และสถาบันบริการสารสนเทศ (มาลี ล้าสกุล, 2546) และแหล่งสารสนเทศที่รู้จักกันแพร่หลายที่สุดในบรรดาแหล่งสารสนเทศที่

เป็นสถาบัน คือ ห้องสมุดซึ่งเป็นแหล่งรวบรวมของสรรพวิชา ห้องสมุดหรือหอสมุดในภาษาอังกฤษใช้คำว่า Library ซึ่งมาจากคำในภาษาละติน Libraria แปลว่า ที่เก็บหนังสือ มีรากศัพท์คำว่า liber แปลว่า หนังสือ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2542 ได้ให้ความหมายไว้ว่า ห้องสมุด หรือหอสมุด หมายถึง ห้องหรืออาคารที่มีระบบจัดเก็บ รวบรวม รักษาหนังสือ ประเภทต่าง ๆ ซึ่งอาจรวมทั้งต้นฉบับ ลายมือเขียน ไมโครฟิล์ม เป็นต้น เพื่อใช้เป็นที่ค้นคว้าหาความรู้ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546 : น. 1,278) ห้องสมุดเป็นแหล่งรวบรวมทรัพยากรสารสนเทศ ประเภทต่าง ๆ ไว้อย่างเป็นระบบระเบียบ โดยผู้ศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ มีกระบวนการคัดเลือก จัดหา จัดหมวดหมู่ บันทึกลง จัดเก็บและให้บริการอย่างเป็นระบบมีแบบแผน ใช้เป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้แก่ผู้ใช้บริการ

4.2 ประเภทของแหล่งสารสนเทศ

4.2.1 จำแนกตามที่มาและลำดับการผลิต จำแนกเป็น 3 ประเภท (มาลี ล้ำสกุล, 2554 : น. 8-10) ดังนี้

1) แหล่งปฐมภูมิ (primary sources) หมายถึง สารสนเทศที่ได้จากต้นแหล่งโดยตรงเป็นสารสนเทศทางวิชาการที่เกี่ยวกับความริเริ่มซึ่งผลิตออกมาในลักษณะการเผยแพร่ผลการศึกษา ค้นคว้า วิจัย การค้นพบทฤษฎีใหม่ ซึ่งได้แก่ วารสาร รายงานการวิจัย รายงานการประชุมทางวิชาการ เอกสารสิทธิบัตร เอกสารมาตรฐานต่าง ๆ ต้นฉบับตัวเขียน จดหมายเหตุ และวิทยานิพนธ์ และเผยแพร่ทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น วารสารอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

2) แหล่งทุติยภูมิ (secondary sources) เป็นสารสนเทศที่รวบรวม และเรียบเรียงขึ้นใหม่จากสารสนเทศที่มีการเผยแพร่แล้วหรือหมายถึง จากสารสนเทศปฐมภูมิ ลักษณะการรวบรวมและเรียบเรียงอาจจัดทำโดยวิธีใดวิธีหนึ่ง เช่น รวบรวม สรุปย่อเรื่อง จัดหมวดหมู่ การทำดัชนีและสาระสังเขป เพื่อให้ใช้ข้อมูลได้สะดวก รวดเร็ว เข้าใจได้ง่ายขึ้น สารสนเทศประเภทแหล่งทุติยภูมิ ได้แก่ หนังสือทั่วไป หนังสือตำรา หนังสือคู่มือการทำงาน รายงานความก้าวหน้าทางวิชาการ บทความของงานวิจัย บทความวิจารณ์หนังสือ วารสารสาระสังเขป เป็นต้น

3) แหล่งตติยภูมิ (tertiary sources) เป็นสารสนเทศที่จัดทำในลักษณะรวบรวมขึ้นเพื่อใช้ค้นสารสนเทศปฐมภูมิและทุติยภูมิ สารสนเทศจากแหล่งตติยภูมิไม่ให้เนื้อหาสาระเกี่ยวกับความรู้สาขาวิชาต่าง ๆ โดยตรงแต่สามารถใช้ประโยชน์ในการค้นหาสารสนเทศที่ให้ความรู้เฉพาะสาขาวิชาได้ สารสนเทศประเภทนี้ ได้แก่ บรรณานุกรม นามานุกรม หนังสือแนะนำวรรณกรรมเฉพาะสาขาวิชาและบรรณนิทัศน์ นอกจากนี้ยังมีแหล่งสารสนเทศที่สำคัญอื่น ๆ

4.2.2 จำแนกตามประเภทห้องสมุด จำแนกเป็น 5 ประเภท ได้ดังนี้

(ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2549: น. 6-7)

1) **ห้องสมุดโรงเรียน (school libraries)** เป็นแหล่งวิทยาการที่จัดตั้งขึ้นในโรงเรียนเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าหมายของหลักสูตร เป็นแหล่งปลูกฝังนิสัยรักการอ่านและใฝ่หาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียน ครู อาจารย์

2) **ห้องสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย (college and university libraries)** ถือเป็นหัวใจของการศึกษาระดับอุดมศึกษา คุณภาพของห้องสมุดจะเป็นเครื่องมือกำหนดคุณภาพทางการศึกษาของมหาวิทยาลัย เป็นเสมือนเครื่องมือในการเรียนการสอนและการค้นคว้าวิจัยของนิสิต นักศึกษา อาจารย์ และนักวิจัย เป็นแหล่งเพิ่มพูนความรู้ด้วยตนเองให้กว้างขวางยิ่งขึ้นเพื่อเป็นพื้นฐานของการประกอบวิชาชีพในอนาคต

3) **ห้องสมุดเฉพาะ (special libraries)** เป็นแหล่งสะสมสารสนเทศเฉพาะสาขาวิชาให้บริการแก่ผู้ใช้เฉพาะกลุ่มหรือบางกลุ่ม และมีการจัดบริการสารสนเทศในลักษณะพิเศษที่ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ เช่น ห้องสมุดธนาคารแห่งประเทศไทยห้องสมุดกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ห้องสมุดธนาคารกรุงเทพ จำกัด

4) **ห้องสมุดประชาชน (public libraries)** เป็นห้องสมุดที่รัฐบาลเป็นเจ้าของหรือเป็นผู้ควบคุมดูแล และได้รับเงินอุดหนุนจากภาษีของประชาชน เป็นแหล่งสารสนเทศที่จัดเพื่อให้บริการแก่ประชาชนในชุมชนใดชุมชนหนึ่งหรือเขตใดเขตหนึ่ง เช่น ห้องสมุดประชาชนซอยพระนาง ห้องสมุดประชาชนสวนลุมพินี สังกัดกรุงเทพมหานคร หรือห้องสมุดประชาชน สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียนที่ตั้งในจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศไทย

5) **หอสมุดแห่งชาติ (national libraries)** อาจจัดเป็นห้องสมุดประชาชนประเภทหนึ่ง เพราะให้บริการแก่ผู้ใช้โดยทั่วไปไม่จำกัดเพศ วัย เชื้อชาติหรือศาสนา เป็นแหล่งรวมสารสนเทศที่สำคัญของชาติ เช่น เอกสารสำคัญทางประวัติศาสตร์ ศิลปจารึก พงศาวดาร เอกสารจดหมายเหตุ ตันฉบับตัวเขียน และเป็นแหล่งเก็บสิ่งพิมพ์ที่ผลิตในประเทศซึ่งได้มาตามพระราชบัญญัติการพิมพ์ พ.ศ.2484 สำหรับประเทศไทยกำหนดให้ผู้ผลิตสิ่งพิมพ์ใด ๆ ภายในประเทศต้องส่งให้หอสมุดแห่งชาติ ชื่อเรื่องละ 2 เล่ม นอกจากนี้หอสมุดแห่งชาติมีหน้าที่ในการกำหนดเลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ และเลขมาตรฐานสากลประจำวารสาร แก่หนังสือและวารสารที่ผลิตในประเทศ

4.2.3 จำแนกตามประเภทสถาบัน จำแนกเป็น 4 ประเภท (ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2549 : 8) ดังนี้

1) **แหล่งสารสนเทศสถาบัน** หมายถึง **ห้องสมุด (Library)** คือ สถานที่รวมทรัพยากรสารสนเทศสาขาวิชาต่าง ๆ ที่อยู่ในรูปของวัสดุตีพิมพ์และวัสดุไม่ตีพิมพ์ รวมทั้งฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์โดยมีบรรณารักษ์เป็นผู้บริหารงาน และดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อให้บริการแก่ผู้ใช้ห้องสมุด และ**ศูนย์สารสนเทศ (Information Center)** แหล่งสารสนเทศประเภทนี้แต่ละแห่งมีชื่อต่าง ๆ กัน อย่างไรก็ตามล้วนมีจุดมุ่งหมายเพื่อบริการสารสนเทศเฉพาะสาขาวิชา เช่น ห้องสมุดมารวย (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย)

2) **แหล่งสารสนเทศบุคคล** หมายถึง ผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ผู้มีประสบการณ์ ผู้สร้างสรรค์ผลงาน อาจเรียกบุคคลเหล่านี้ว่า ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ ประชาชนชาวบ้าน ฯลฯ การเข้าถึง (access) แหล่งสารสนเทศบุคคล คือ การพูดคุย ถาม-ตอบ สัมภาษณ์ ด้วยช่องทางต่าง ๆ เช่น สอบถามส่วนบุคคล โทรศัพท์ อีเมล จดหมาย อื่น ๆ

3) **แหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน** เป็นแหล่งสารสนเทศที่มุ่งเผยแพร่สารสนเทศ ข่าวสาร เหตุการณ์ปัจจุบัน เหตุการณ์สำคัญ เรื่องราวต่าง ๆ ต่อประชาชน โดยเน้นข่าวสารเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นใหม่ รวมทั้งสาระความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ โดยวิธีการแพร่กระจายเสียง ภาพ และตัวอักษร ผ่านสื่อประเภทโทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์

4) **แหล่งสารสนเทศอินเทอร์เน็ต** เป็นแหล่งสารสนเทศที่ใหญ่ที่สุดในโลก เพราะหน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งสถาบันวิจัย มหาวิทยาลัย สำนักข่าวสาร และสมาคมวิชาชีพ ต่างก็จัดทำข้อมูลประชาสัมพันธ์ออกมาเผยแพร่เป็นจำนวนมาก จึงทำให้อินเทอร์เน็ตมีข้อมูลและสารสนเทศมากมาย

กล่าวโดยสรุปแหล่งสารสนเทศ เป็นแหล่งเก็บรวบรวมทรัพยากรสารสนเทศทั้งในรูปแบบของวัสดุตีพิมพ์และวัสดุไม่ตีพิมพ์ไว้สำหรับให้บริการตามความต้องการของผู้ใช้บริการ และแหล่งสารสนเทศแต่ละประเภทมีรูปแบบการให้บริการข้อมูลที่เหมือนกัน หรือมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมของแหล่งสารสนเทศนั้น ๆ

4.3 การเลือกใช้แหล่งสารสนเทศ (มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์, 2549) มีดังนี้

1. ควรมีความสะดวกในการเข้าใช้อินเทอร์เน็ตเป็นแหล่งที่เข้าใช้ได้อย่างสะดวก รวดเร็ว โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ เพียงแต่ผู้ใช้ต้องมีเครื่องคอมพิวเตอร์และเข้าถึงแหล่งความรู้ห้องสมุดจึงเป็นแหล่งที่มีความสะดวกในการเข้าใช้บริการ ซึ่งจัดตั้งอยู่ในบริเวณที่เป็นศูนย์กลาง และเปิดให้บริการตามเวลาที่กำหนด

2. ควรเป็นแหล่งที่มีความน่าเชื่อถือ ห้องสมุดเป็นแหล่งสารสนเทศที่มีความน่าเชื่อถือมากกว่าแหล่งบุคคลและอินเทอร์เน็ต เนื่องจากมีวิธีการคัดเลือก จัดหา จัดเก็บ ทรัพยากรสารสนเทศอย่างเป็นระบบ และมุ่งเน้นให้บริการสารสนเทศที่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้อย่างสะดวก รวดเร็ว ทำให้ผู้ใช้ประหยัดเวลาในการค้นหาสารสนเทศ ในขณะที่อินเทอร์เน็ตเป็นแหล่งที่มีความน่าเชื่อถือน้อยกว่าห้องสมุด เนื่องจากมีการเผยแพร่ความรู้จำนวนมาก แต่ขาดการกลั่นกรองเนื้อหา ดังนั้นการใช้เว็บไซต์ต่าง ๆ จึงควรมีความระมัดระวัง ควรเลือกรับเว็บไซต์เป็นของสถาบันต่าง ๆ ซึ่งมีความน่าเชื่อถือมากกว่าเว็บไซต์ของบุคคล หรือหน่วยงานที่ไม่รู้จักชื่อเสียงในการเลือกใช้สารสนเทศ กรณีที่ใช้แหล่งสารสนเทศบุคคล ควรคำนึงถึงผู้ที่มีชื่อเสียงคุณวุฒิ หรือประสบการณ์ที่เป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางในแต่ละระดับอาจเป็นระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติ

3. ควรมีความสอดคล้องกับลักษณะของเนื้อหาสารสนเทศที่ต้องการ

4. ควรระมัดระวังเรื่องความทันสมัยของเนื้อหาที่นำเสนอ สื่อมวลชน เป็นแหล่งที่เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร เหตุการณ์ที่เป็นปัจจุบัน ดังนั้น ข้อมูลข่าวสาร ที่เผยแพร่จึงล้ำสมัยเร็ว เช่น ราคาทองคำ อาจมีการเปลี่ยนแปลงตัวเลขทุกวัน ดังนั้นเราจึงจำเป็นต้องพิจารณา วัน เดือน ปีของการพิมพ์ การผลิต หรือเผยแพร่ของสารสนเทศด้วย

กล่าวโดยสรุปการเลือกใช้แหล่งสารสนเทศ ควรเลือกจากแหล่งสารสนเทศที่มีความสะดวก และรวดเร็วในการเข้าถึงสารสนเทศ และต้องเป็นแหล่งที่มีความน่าเชื่อถือได้ หากเลือกแหล่งสารสนเทศที่ตรงกับความต้องการแล้ว สิ่งที่ต้องระมัดระวังคือ ความทันสมัยของเนื้อหาที่นำเสนอโดยสื่อมวลชน เป็นข้อมูลข่าวสาร หรือเหตุการณ์ที่เป็นปัจจุบัน และมีการเปลี่ยนแปลงข้อมูลทุกวัน จึงทำให้ข้อมูลข่าวสารที่เผยแพร่ล้ำสมัยเร็ว ดังนั้นจึงจำเป็นต้องพิจารณาวัน เดือน ปีของการพิมพ์ การผลิต หรือเผยแพร่ของสารสนเทศด้วย

5. ประเภทของสารสนเทศ

1. ทรัพยากรสารสนเทศ (Information Resources)

ทรัพยากรสารสนเทศ (Information Resources) หมายถึง สารสนเทศประเภทต่าง ๆ ที่มีการบันทึกไว้ในสื่อประเภทต่าง ๆ โดยนำเสนอด้วยอักษร ภาพ เสียง ภาพเคลื่อนไหว อาจเรียกชื่อว่าเป็นทรัพยากรห้องสมุด (Library resources) หรือวัสดุห้องสมุด (Library materials) สามารถจำแนกได้ 3 ประเภท ดังนี้ (น้ำทิพย์ วิภาวิน, 2548 : 85-88)

1. **สื่อสิ่งพิมพ์** หมายถึง วัสดุการอ่านที่มีการบันทึกเนื้อหาสาระโดยใช้ตัวอักษร
ข้อความ รูปภาพลงบนกระดาษ โดยไม่ต้องใช้อุปกรณ์ในการอ่าน ได้แก่

1.1 **หนังสือ (books)** ได้แก่ สิ่งพิมพ์ที่มีเนื้อหาครอบคลุมเรื่องราวและความรู้
ในสาขาวิชาต่าง ๆ เช่น ตำราทางวิชาการ หนังสือ นวนิยาย เรื่องสั้น และสารคดี เป็นเนื้อหาของ
ความรู้ทั่วไป ความรู้พื้นฐานของสาขาวิชานั้น ๆ หนังสือทั่วไป จำแนกได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่
หนังสือบันเทิงคดี และหนังสือสารคดี

1.2 **สิ่งพิมพ์ต่อเนื่อง (serials)** เป็นสิ่งพิมพ์ที่ตีพิมพ์เผยแพร่อย่างต่อเนื่องตาม
กำหนด ได้แก่ วารสาร นิตยสาร และหนังสือพิมพ์

1.3 **สิ่งพิมพ์รัฐบาล (government publications)** เป็นสิ่งพิมพ์ที่จัดพิมพ์ขึ้นโดย
หน่วยงานราชการ มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ผลการปฏิบัติงาน วิชาการและความรู้ นโยบาย
กฎหมาย และระเบียบต่าง ๆ

1.4 **วิทยานิพนธ์ (thesis / dissertations)** เป็นสิ่งพิมพ์ที่เป็นผลงานการค้นคว้า วิจัย
ของนิสิต นักศึกษาในมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นข้อกำหนดตามหลักสูตรปริญญาโท ปริญญาตรี หรือสูงกว่า
มีเนื้อหาหลายสาขาวิชา

1.5 **จุลสาร (pamphlets)** เป็นสิ่งพิมพ์ขนาดเล็กที่ทำขึ้นในวาระพิเศษ จัดทำไม่ยาก
โดยทั่วไปพิมพ์แจกเป็นอภิธานการ จัดเก็บใส่แฟ้มเรียงตามลำดับ อักษรของหัวเรื่องจุลสาร

1.6 **กฤตภาค (clippings)** เป็นสิ่งพิมพ์ที่ได้จากการตัดข่าว บทความในหนังสือพิมพ์หรือ
วารสารติดปะไว้บนกระดาษ มีการให้หัวเรื่องและระบุแหล่งที่มา มักจัดเก็บใส่แฟ้มเรียงไว้ในตู้
กฤตภาค เรียงตามลำดับหัวเรื่อง

1.7 **รายงาน (reports)** เป็นสิ่งพิมพ์ที่จัดพิมพ์อย่างต่อเนื่อง มีเนื้อหาที่ครอบคลุมทุก
สาขาวิชา มุ่งเน้นการรายงานความคืบหน้าของสาขาวิชา ผลการปฏิบัติงาน การค้นคว้า ทดลอง เช่น
รายงานการประชุม รายงานการสัมมนาทางวิชาการ รายงานการวิจัย รายงานประจำปี

1.8 **วัสดุตีพิมพ์อื่น ๆ** เช่น จดหมายเหตุ หนังสือตัวเขียน สิทธิบัตร มาตรฐาน
แผนที่ แผนที่ภูมิ

2. **สื่อโสตทัศน (audio-visual materials)** หมายถึง วัสดุที่แสดงผลโดยภาพ และเสียง
เป็นหลัก มีการใช้อุปกรณ์ช่วยในการถ่ายทอดสารสนเทศได้แก่ เทปบันทึกภาพ เทปบันทึกเสียง
แผ่นซีดี-รอม สไลด์ วัสดุย่อส่วน ภาพยนตร์ เป็นต้น โดยทั่วไปการจัดเก็บวัสดุโสตทัศนมักจัดเก็บ
แยกจากวัสดุตีพิมพ์ โดยให้บริการในงานสื่อโสตทัศน หรือบริการโสตทัศนวัสดุ พร้อมทั้งให้
สัญลักษณ์ซึ่งประกอบด้วยอักษรย่อ แสดงลักษณะของวัสดุและเลขทะเบียนวัสดุ

3. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (electronic media) หมายถึง วัสดุที่นำเสนอข้อมูลในรูปแบบดิจิทัล อาศัยวัสดุและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ช่วยในการนำเสนอข้อมูล เช่น ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และฐานข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้

3.1 ฐานข้อมูลซีดี-รอม CD-ROM (Compact Disc-Read only Memory) เป็นการบันทึกข้อมูลลงในแผ่นไฟเบอร์ขนาด 12 เซนติเมตร สามารถบันทึกข้อมูลได้ประมาณ 600 ล้านตัวอักษร ซีดี-รอมใช้กับเครื่องอ่านซีดี-รอม ทำให้สามารถอ่านข้อมูลบนจอภาพได้

3.2 ฐานข้อมูลออนไลน์ (online database) เป็นฐานข้อมูลที่บริษัทเอกชนจัดจำหน่ายให้บริการข้อมูลแก่ห้องสมุด และองค์กรต่าง ๆ

3.3 ฐานข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศที่ห้องสมุดจัดทำขึ้นเอง (in-house database) เป็นรายการบรรณานุกรมของรายการทรัพยากรสารสนเทศ ที่มีอยู่ในห้องสมุดนั้น ๆ มีการสืบค้นข้อมูลจากคอมพิวเตอร์เรียกว่า Online Public Access Catalog (OPAC)

2. ทรัพยากรสารสนเทศที่เป็นฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง สารสนเทศที่จัดเก็บไว้ด้วยระบบคอมพิวเตอร์ โดยมีชุดคำสั่งระบบจัดการฐานข้อมูล ทำหน้าที่ควบคุมการจัดการและการใช้ฐานข้อมูลประเภทของฐานข้อมูลแบ่งตามลักษณะการใช้งานแบ่งได้ 2 ประเภท คือ ฐานข้อมูลออฟไลน์ และฐานข้อมูลออนไลน์ แบ่งตามเนื้อหาสารสนเทศที่ให้บริการแบ่งได้เป็น ฐานข้อมูลบรรณานุกรมและฐานข้อมูลฉบับเต็มประเภทของฐานข้อมูลแบ่งตามลักษณะการใช้งานแบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ (ศรีสุภา นาคชน, 2548)

2.1 ฐานข้อมูลออฟไลน์ (offline database) หมายถึง ฐานข้อมูลที่จัดเก็บสารสนเทศไว้ในสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ เช่น ซีดีรอม (CD-ROM) การปรับปรุงและการเรียกใช้งานฐานข้อมูลไม่สามารถทำได้ตลอดเวลา

2.2 ฐานข้อมูลออนไลน์ (online database) หมายถึง ฐานข้อมูลที่ให้บริการผ่านทางระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ที่ผู้จัดการฐานข้อมูลสามารถปรับปรุงฐานข้อมูลให้ทันสมัยและผู้ใช้สามารถเข้าถึงได้ตลอดเวลา ซึ่งในปัจจุบันจะให้บริการผ่านทางอินเทอร์เน็ต ประเภทของฐานข้อมูลแบ่งตามเนื้อหาสารสนเทศที่ให้บริการแบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่

2.2.1 ฐานข้อมูลบรรณานุกรม หมายถึง ฐานข้อมูลที่ให้สารสนเทศทางบรรณานุกรม เช่น ชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง แหล่งผลิต และอาจมีสาระสังเขป เพื่อแนะนำผู้ค้นคว้าให้ไปอ่านรายละเอียดจากต้นฉบับจริง ได้แก่ ฐานข้อมูลโอแพค (OPAC) ของห้องสมุด ฐานข้อมูล TIAC ให้ข้อมูลบรรณานุกรมและสาระสังเขปของวิทยานิพนธ์ไทย ฐานข้อมูล DAO ให้ข้อมูล

บรรณานุกรมและสาระสังเขปของวิทยานิพนธ์ต่างประเทศ หรือฐานข้อมูล ERIC ให้ข้อมูล บรรณานุกรมและสาระสังเขปของหนังสือและบทความจากวารสารด้านการศึกษาศึกษา เป็นต้น

2.2.2 ฐานข้อมูลเนื้อหาฉบับเต็ม หมายถึง ฐานข้อมูลที่ให้สารสนเทศครบถ้วน เช่นเดียวกับต้นฉบับ เช่น ฐานข้อมูล IEEE/IEE และ ACM เป็นฐานข้อมูลฉบับเต็มของบทความ จากวารสารนิตยสาร รายงานการประชุมความก้าวหน้าทางสาขาวิชาวิศวกรรมไฟฟ้าและ อิเล็กทรอนิกส์ คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้น

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษา และสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา จัดไว้สำหรับให้บริการ ดังนี้

1. *Academic Search Complete* เป็นฐานข้อมูลครอบคลุมทุกสาขาวิชา โดยให้ รายละเอียดบรรณานุกรม บทคัดย่อ และเอกสารฉบับเต็ม (Full-Text) จากวารสารวิชาการมากกว่า 6,100 รายการ รวมไปถึงวารสารที่มีการ peer-review กว่า 5,100 รายการ สามารถสืบค้นย้อนหลังได้ ตั้งแต่ปี 1887 ถึงปัจจุบัน

2. *Cambridge University Press* เป็นฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์จากสำนักพิมพ์ Cambridge University Press ครอบคลุมเนื้อหาสาขาวิชา ได้แก่ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การแพทย์ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เป็นต้น

3. *Dissertation Full Text* เป็นฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์อิเล็กทรอนิกส์ปริญาเอก และ ปริญาโทของสหรัฐอเมริกา ที่ครอบคลุมทุกสาขาวิชา มีวิทยานิพนธ์อิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 3,850 ชื่อ สามารถสืบค้นข้อมูลตั้งแต่ปี ค.ศ.1997 ถึงปัจจุบัน

4. *DOAJ (Directory of Open Access Journals)* เป็นฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์ ที่ให้เอกสารฉบับเต็มรูปแบบ (Full Text) มีเนื้อหาครอบคลุมทุกสาขาวิชาและการวิจัย ปัจจุบันนี้มี รายชื่อ วารสารจำนวน 9,444 รายชื่อ และบทความจำนวน 2,500,469 บทความ

5. *EBSCO eBook Collection* เป็นฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ครอบคลุม สาขาวิชา ได้แก่ ศึกษาศาสตร์ ศิลปศาสตร์ นิเทศศาสตร์ วิทยาการจัดการ เป็นต้น

6. *EndNote WEB* เป็นโปรแกรมการจัดการทางบรรณานุกรมซึ่งทำงานบนเว็บ (Web) สามารถเข้าใช้ได้ทุกสถานที่ ทุกเวลาบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต มีการจัดการและจัดเก็บรายการ บรรณานุกรมหรือรายการอ้างอิงได้อย่างเป็นระบบ สามารถสร้างกลุ่มข้อมูลส่วนบุคคล และจัดเก็บ ข้อมูลได้มากถึง 10,000 รายการอ้างอิง มีรูปแบบบรรณานุกรมที่หลากหลายต่อ การใช้งานมากกว่า 3,300 รูปแบบ

7. *EndNoteX8* เป็นโปรแกรมการจัดการข้อมูลบรรณานุกรม ใช้อ้างอิงเมื่อทำผลงานวิชาการ หรือ บทความวิชาการ หรือวิทยานิพนธ์เป็นผลิตภัณฑ์ของบริษัท Thomson Reuters สามารถทำงานร่วมกับโปรแกรมจัดเก็บเอกสาร เช่น Microsoft Word 2003, 2007, 2010, 2013, 2016, OpenOffice เพื่อแทรกรายการเอกสารอ้างอิงในไฟล์ word

8. *H.W. Wilson* เป็นฐานข้อมูลครชนิ สารระสังเขป และเอกสารฉบับเต็มครอบคลุมทุกสาขาวิชา ได้แก่ วิทยาศาสตร์ทั่วไป วิทยาศาสตร์ ศิลปะ ธุรกิจ การศึกษา มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ กฎหมาย ความรู้ทั่วไป ชีววิทยาและเกษตรศาสตร์ ให้บริการวารสารฉบับเต็มมากกว่า 1,600 ชื่อเรื่อง ตั้งแต่ปี 1982 ถึงปัจจุบัน

9. *ISI Web of Science* เป็นฐานข้อมูลที่รวบรวมบรรณานุกรมและสารระสังเขปที่ครอบคลุมสาขาวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์จากวารสาร 9200 รายชื่อ ให้ข้อมูลตั้งแต่ 2001 ถึงปัจจุบัน

10. *Matichon e-Library* เป็นฐานข้อมูลบริการข่าวสารในหมวดข่าวและหัวเรื่องต่าง ๆ สามารถสืบค้นได้ทุกที่ทุกเวลาในรูปแบบข่าว บทสัมภาษณ์ บทความ บทวิเคราะห์-วิจารณ์ รายงาน หรือข้อเขียนอื่น ๆ จากหนังสือพิมพ์มากกว่า 30 ฉบับ และจัดเก็บแยกเป็น 12 หมวดหมู่ แบ่งย่อยเป็นหัวเรื่องกว่า 140 หัวเรื่อง ซึ่งให้ข้อมูลย้อนหลังตั้งแต่ปี พ.ศ.2539- ปัจจุบัน

11. *ProQuest Dissertations & Theses: Full Text* เป็นฐานข้อมูลรวบรวมวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทและปริญญาเอกฉบับเต็ม (Full-text) ของสถาบันการศึกษาที่ได้รับการรับรองจากประเทศสหรัฐอเมริกาและแคนาดา รวมถึงบางสถาบันจากทวีปยุโรป ออสเตรเลีย เอเชีย และแอฟริกา มากกว่า 1,000 แห่ง ประกอบไปด้วยเอกสารฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกและปริญญาโท ตั้งแต่ปี 1997 ถึงปัจจุบัน

12. *ScienceDirect e-Journal* เป็นฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Journals) ประกอบด้วย วารสารทั้งสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ สามารถสืบค้นและเรียกดูเอกสารฉบับเต็มจากวารสารมากกว่า 1,800 ชื่อ ตั้งแต่ปี 1995 ถึงปัจจุบัน

13. *ScienceDirect (eBooks)* เป็นฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ กว่า 2,000 ชื่อเรื่อง ปีพิมพ์ตั้งแต่ 1995-ปัจจุบัน เอกสารฉบับเต็มเป็นไฟล์ pdf แยกเป็นบท (Chapter) ผู้ใช้บริการสามารถสืบค้น สัมผัสและบันทึกเพื่อจัดเก็บได้เช่นเดียวกับการสืบค้นวารสารจาก Science Direct

14. *Scopus* เป็นฐานข้อมูลบรรณานุกรมและสาระสังเขปของบทความในวารสาร ฐานข้อมูลบรรณานุกรมและสาระสังเขปของบทความในวารสารทางด้าน Life Sciences, Physical Sciences, Health Sciences และ Social Sciences นอกจากนี้ยังมีข้อมูลบางส่วนในรูปของ Conference Proceeding และ Books โดยสามารถ Link ต่อไปยังเอกสารฉบับเต็ม (Full-text) ในฐานข้อมูลที่บอกรับได้

15. *2eBook* เป็นฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ภาษาไทย ครอบคลุมเนื้อหา หลากหลายสาขาวิชา เช่น ธุรกิจ เศรษฐศาสตร์และการจัดการเทคโนโลยี วิศวกรรม อุตสาหกรรม วิทยาศาสตร์ การศึกษา ภาษาศาสตร์และวรรณคดี เป็นต้น

16. *Journal Link* เป็นฐานข้อมูลชี้แหล่งวารสารในประเทศไทย เกิดจากความร่วมมือ ระหว่างห้องสมุดต่าง ๆ ทั่วประเทศไทย ผู้ใช้สามารถเข้าถึงแหล่งจัดเก็บวารสารทั้งวารสาร ภาษาไทยและวารสารภาษาต่างประเทศอย่างสะดวก ทันสมัย และรวดเร็ว นอกจากนี้ยังสามารถ เชื่อมโยง (Link) ไปยังวารสารที่มีการให้บริการบนอินเทอร์เน็ตได้อีกด้วย

17. *HighWire Press* เป็นแหล่งข้อมูลที่รวบรวมวารสารวิชาการที่มีผลกระทบสูง ต่อสังคมให้บริการวารสารจำนวน 1,045 เรื่อง โดยเฉพาะบทความวารสารฉบับย้อนหลัง (Free Back Issues) สาขาวิทยาศาสตร์และการแพทย์ที่ใหญ่ที่สุดในโลก HighWire Press ได้จัดทำ Web Edition ให้แก่วารสารของสำนักพิมพ์และสมาคมต่าง ๆ โดยเป็นวารสารที่ให้บริการ free back issues สามารถตรวจสอบการถูกอ้างอิง (Cited) ได้

18. *Education Research Complete* เป็นฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์ ครอบคลุม สาขาการศึกษา มีวารสารฉบับเต็ม 1,060 ชื่อ โดยให้ข้อมูลวารสารทั้งหมดกว่า 1,870 ชื่อเรื่อง รวมถึงหนังสือและงานวิจัยเฉพาะทางต่าง ๆ

19. *Foreign Journal* เป็นวารสารภาษาต่างประเทศที่สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา บอกรับเป็นสมาชิกในรูปแบบออนไลน์และฉบับพิมพ์ ประจำปี 2560 จำนวน 97 รายชื่อ

20. *ThaiJO (Thai Journals Online)* เป็นระบบฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์กลาง ของประเทศไทย เป็นแหล่งรวมวารสารวิชาการที่ผลิตในประเทศไทยทุกสาขาวิชา ทั้งสาขา วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เป็นต้น

21. *ThaiLIS (Thai Library Integrated System)* เป็นฐานข้อมูลฉบับเต็มที่รวบรวม วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย บทความวิชาการ ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย จำนวน 24 แห่ง

กล่าวโดยสรุป ประเภทของสารสนเทศ คือ สารสนเทศประเภทต่าง ๆ ที่มีการบันทึกไว้ในสื่อประเภทใดประเภทหนึ่ง โดยนำเสนอด้วยอักษร ภาพ เสียง ภาพเคลื่อนไหว หรืออาจเรียกชื่อว่าเป็นทรัพยากรห้องสมุด หรือวัสดุห้องสมุด สามารถจำแนกได้ 3 ประเภท ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

6. ความหมายและความสำคัญของวิทยานิพนธ์

6.1 ความหมายของวิทยานิพนธ์

วิทยานิพนธ์ (thesis) ตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 ได้ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง บทนิพนธ์ที่ผู้เรียบเรียงยกเอาหัวข้อเรื่องใดเรื่องหนึ่งขึ้นวิจัยหรือพรรณาขยายความ โดยนับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อเสนอรับปริญญา

พจนานุกรมฉบับหลวง (สถาบันภาษาศาสตร์, ม.ป.ป.) ได้นิยามว่า วิทยานิพนธ์ หมายถึง การวิจัยและเสนอผลการวิจัยออกมาในรูปของเอกสารเพื่อเป็นส่วนหนึ่งและทำให้มีสิทธิ์สมบูรณ์ตามข้อบังคับในระดับปริญญาเอก หรือการเขียนรายงานผลการศึกษาค้นคว้า การสำรวจวิจัยในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่ง เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการศึกษาเพื่อรับปริญญาโดยปกติตั้งแต่ระดับปริญญาโทขึ้นไป

ชินวุธ สุนทรสีมะ (2541) ได้นิยามว่า วิทยานิพนธ์เป็นเอกสารวิจัยที่ใช้ประกอบในการศึกษาเพื่อรับปริญญาบัตร หรือประกาศนียบัตรจากสถาบันการศึกษา อย่างไรก็ตาม คำว่า วิทยานิพนธ์นี้ก็ได้นำไปใช้กับเอกสารวิจัยที่ไม่ได้เป็นส่วนประกอบให้ได้รับปริญญาบัตรหรือประกาศนียบัตรก็มี เช่น ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2518 มาตรา 43 ได้กำหนดให้มีการบรรจุแต่งตั้งผู้ที่มีความเชี่ยวชาญพิเศษให้ได้เงินเดือนสูงเป็นพิเศษได้ ในการพิจารณาอนุมัติได้มีระเบียบให้ผู้นั้นเสนอวิทยานิพนธ์เพื่อแสดงความสามารถประกอบด้วยเอกสารที่จะต้องเสนอดังกล่าวนี้ไม่ได้เป็นเอกสารวิจัยที่ประกอบปริญญาบัตรหรือประกาศนียบัตรแต่อย่างใด แต่ก็เรียกเป็นวิทยานิพนธ์ด้วย เป็นต้น

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (2549 :น. 1) ได้กล่าวว่า วิทยานิพนธ์ (thesis) หมายถึง การศึกษาค้นคว้าหรือการวิจัยของนักศึกษาเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งจะอยู่ในรูปของงานวิจัย มีอาจารย์ที่ปรึกษา กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และที่สำคัญเป็นงานวิจัยที่นิสิต นักศึกษานักศึกษาค้นคว้าเรื่องที่สนใจและทำวิทยานิพนธ์ด้วยตนเองเกือบทุกกระบวนการ ส่วนความหมายกว้าง วิทยานิพนธ์ หมายถึง บทนิพนธ์ที่ใช้กระบวนการวิจัยที่แสดงถึงความริเริ่มในการประมวลความรู้ และสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา แผน ก แต่ละคน

จะต้องทำ นับเป็นงานสำคัญยิ่งส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท โดยทั่วไป วิทยานิพนธ์เป็นผลงานวิชาการที่มีเนื้อหาสาระที่แสดงถึงความรู้เริ่มของนักศึกษา โดยมีขอบข่าย ปริมาณ คุณภาพ และความลึกซึ้งของเนื้อหาสาระสูงกว่าการศึกษาชั้นกว่าอิสระ การศึกษาปัญหา พิเศษ และภาคนิพนธ์

มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (2562) ได้กล่าวว่า วิทยานิพนธ์ (Thesis) หมายถึง เรื่องที่ เรียบเรียงขึ้นจากการศึกษาค้นคว้าวิจัยอย่างละเอียดและรอบคอบ โดยวิธีใดวิธีหนึ่งตามแบบแผน และลำดับขั้นตอนของวิธีการวิจัยนั้น ๆ ประกอบด้วยความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอย่างมีเหตุผล และมีหลักเกณฑ์ โดยมุ่งให้ผู้ที่ทำวิทยานิพนธ์รู้จักวิธีการศึกษาค้นคว้าอย่างมีเหตุผล มีระบบและ สามารถรายงานผลของการศึกษาได้โดยใช้ภาษาที่ถูกต้องและรัดกุม เป็นการทำให้วิจัยเพื่อเสนอรับ ปริญญา

กล่าวโดยสรุปวิทยานิพนธ์เป็นรายงานการศึกษาค้นคว้าวิจัยที่ได้เรียบเรียงอย่าง ละเอียดรอบคอบ มีเหตุ มีผล ตามขั้นตอนระเบียบวิธีวิจัย เพื่อใช้เป็นส่วนประกอบที่สำคัญส่วน หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิตและใช้ประกอบในการศึกษาเพื่อรับปริญญา บัณฑิตหรือประกาศนียบัตรจากสถาบันการศึกษา

6.2 ความสำคัญของวิทยานิพนธ์

การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในมหาวิทยาลัยบูรพา กำหนดให้นักศึกษา ในระดับบัณฑิตศึกษาต้องทำผลงานวิชาการ คือ ปริญญาโท หลักสูตรแผน ก ต้องทำวิทยานิพนธ์ และต้องสอบผ่านวิทยานิพนธ์จึงจะถือว่าสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาอย่างสมบูรณ์ ดังนั้นวิทยานิพนธ์ต้องเป็นผลงาน ทางวิชาการที่นิสิตในระดับบัณฑิตศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าจาก หัวข้อวิทยานิพนธ์ที่ได้รับอนุมัติให้ทางการศึกษาโดยการดำเนินการรวบรวมและเรียบเรียงอย่าง เป็นระบบ มีความ ถูกต้องตามหลักวิชาการของศาสตร์ในแต่ละสาขาวิชา จนได้ผลการศึกษาที่ ครบถ้วนตามกระบวนการของการศึกษา แล้วนำมาวิเคราะห์ เรียบเรียงอย่างเป็นระบบและเสร็จ สมบูรณ์ ตามข้อกำหนดของมหาวิทยาลัย จึงได้ให้ความสำคัญของวิทยานิพนธ์ไว้ดังนี้ (เสรี ชัดแถม, 2556)

1. เป็นหลักฐานสำคัญที่บ่งชี้ความวิริยะอุตสาหะ ความสามารถและความรอบรู้ ทางวิชาการ ในศาสตร์สาขาต่าง ๆ ที่นิสิตทำการศึกษา การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ความสามารถระดับสูงในศาสตร์ของสาขาวิชาต่าง ๆ ที่นิสิตเข้ารับ การศึกษา สามารถบุกเบิกแสวงหาความรู้ใหม่ ได้อย่างอิสระ สร้างสรรค์จรโลงความก้าวหน้าทาง วิชาการได้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสามารถวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาตามหลักวิชาการได้อย่างถูกต้อง

เหมาะสม ผลงานวิทยานิพนธ์จึงเป็นหลักฐานสำคัญที่บ่งชี้ความวิริยะ อุตสาหะ ความสามารถและความรอบรู้ทางวิชาการในศาสตร์สาขาต่าง ๆ ของนิสิตจนประสบผลสำเร็จ

2. เป็นเงื่อนไขส่วนหนึ่งของการสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษา ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ กำหนดให้ผู้ศึกษาในระดับมหาบัณฑิต หลักสูตรแผน ก ต้องทำวิทยานิพนธ์ โดยต้องสอบผ่านตามข้อกำหนดของมหาวิทยาลัย ซึ่งหมายความว่า หากนิสิตไม่สามารถทำวิทยานิพนธ์ได้เป็นผลสำเร็จ ก็ไม่สามารถสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรได้

3. เป็นดัชนีบ่งชี้คุณภาพของการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา วิทยานิพนธ์เป็นดัชนีบ่งชี้ถึงคุณภาพการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ดังนั้นหากนิสิตผลิตผลงานวิทยานิพนธ์ที่มีคุณภาพย่อมก่อให้เกิดความรู้ใหม่ที่เอื้อประโยชน์ในทางวิชาการ ความสามารถในการประยุกต์ใช้ในสังคม หรือการได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิชาการหรือการประชุมสัมมนาจะส่งผลให้การจัดการศึกษาในหลักสูตรสาขาวิชานั้น ๆ ได้รับการยอมรับในแวดวงวิชาการมากขึ้น

ศรีศักดิ์ สุทรไชย (2558 : 1-6) ได้กล่าวว่า วิทยานิพนธ์มีความสำคัญหลายประการ ซึ่งสรุปได้ ดังนี้

1. วิทยานิพนธ์เป็นสัญลักษณ์แสดงถึงความวิริยะอุตสาหะและความรอบรู้ของนักศึกษาถ้าหากจะพิจารณาในแง่ของผลงาน หรือผลผลิตที่เป็นรูปธรรมของการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ความสำคัญของวิทยานิพนธ์จะปรากฏชัดเจนขึ้นจากการรายงานที่เป็นวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์ ทำให้วิทยานิพนธ์สามารถจะยืนยันและให้ตรวจสอบความจริงได้ทันทีถึงความ پاکเพียร อุตทน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคต่าง ๆ ที่แสดงความเป็นมหาบัณฑิตของผู้หนึ่งผู้ใด การที่สามารถตรวจสอบและยืนยันในคุณภาพของผลงานวิจัยที่บ่งชี้คุณวุฒินี้เอง แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการทำวิทยานิพนธ์

2. วิทยานิพนธ์แสดงถึงความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน ในการศึกษาต่อเพื่อเพิ่มคุณวุฒิในระดับบัณฑิตศึกษา หรือการที่ผู้บังคับบัญชาของหน่วยงานหรือเจ้าของกิจการต้องการตรวจสอบความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานของบัณฑิตว่า มีความรู้ความสามารถจริงดังใบปริญญา หรือมีความรู้ความสามารถตรงกับขอบเขต และคุณภาพของงานที่ต้องการจะว่าจ้างหรือไม่ สิ่งที่เป็นเครื่องมือยืนยันในคุณสมบัติและในคุณภาพที่เป็นรูปธรรมคือ วิทยานิพนธ์ จึงนับว่า มีความสำคัญมากที่สุดของการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

3. วิทยานิพนธ์สร้างเสริมความรู้ความสามารถให้แก่ศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สิ่งที่สำคัญที่สุดของวิทยานิพนธ์ที่สมบูรณ์คือ การทำการวิจัย ซึ่งในที่นี้หมายถึงองค์ประกอบและขั้นตอนการปฏิบัติการต่าง ๆ ที่ถูกต้องตามหลักการศึกษ และหลักวิทยาศาสตร์ การดำเนินการวิจัยจึงเป็นการสร้างเสริมความรู้ความสามารถหลายประการให้แก่ศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา เช่น ความสนใจใฝ่รู้และติดตาม ความเคลื่อนไหวทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง ความสามารถในการศึกษาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง ความสามารถเชิงวิจารณ์และสร้างสรรค์ ความสามารถเชิงการเขียน ความสามารถเชิงภาษา เป็นต้น ดังนั้น การทำวิทยานิพนธ์จึงเป็นส่วนสำคัญในการเสริมสร้างความรู้ความสามารถที่พึงประสงค์ทั้งหลายเหล่านี้

4. วิทยานิพนธ์เป็นเอกสารการวิจัยที่ใช้เป็นส่วนประกอบในการศึกษาเพื่อรับปริญญาบัตร วิทยานิพนธ์เป็นการศึกษาค้นคว้าของนิสิตนักศึกษา เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา โดยทั่วไปจะอยู่ในรูปของงานวิจัยซึ่งจะมีอาจารย์ผู้ควบคุม หรืออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ นักศึกษาจะเลือกศึกษาค้นคว้าในเรื่องที่ตนสนใจ เรื่องที่มีความสำคัญ ตามนโยบายของสถาบัน คณะหรือสาขาวิชาที่รับผิดชอบผลิตบัณฑิตและตามความเชี่ยวชาญของอาจารย์ที่ควบคุมวิทยานิพนธ์

5. วิทยานิพนธ์เป็นการสร้างนักวิจัยและผลงานวิจัยที่สำคัญ ปัจจุบันงานวิจัยของนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษานับเป็นจุดเริ่มต้นอันสำคัญในการสร้างนักวิจัยของประเทศ ขณะเดียวกันงานวิจัยที่ผลิตออกมาได้มีการนำไปใช้เป็นเอกสารอ้างอิงอย่างกว้างขวาง มีจุดเน้นสำคัญที่เป็นสากลร่วมกันอยู่คือ เน้นการพัฒนา นักวิชาการและนักวิชาชีพชั้นสูงให้มีความรู้ลึกซึ้งรอบรู้ในด้านวิชาชีพที่ตนเองสนใจและรัก ต้องเป็นผู้ที่สามารถสร้างสรรค์ บุกเบิกแสวงหาความรู้ใหม่ได้อย่างอิสระ เป็นการจรรโลง พัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาการอย่างต่อเนื่องและตลอดไปแม้จะจบการศึกษาจนได้รับปริญญาไปแล้วก็ตาม

การทำวิทยานิพนธ์เป็นกิจกรรมที่ควบคู่กับศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา เพราะเป็นส่วนประกอบในการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาเพื่อรับปริญญาบัตรจากสถานศึกษานั้น รวมทั้งฝึกให้นักศึกษาทำงานวิจัย ให้มีความสามารถบุกเบิกความรู้ใหม่ในสาขาวิชาของตนและกระบวนการการทำวิทยานิพนธ์จะช่วยให้สามารถผลิตคนที่มีความรู้ มีคุณลักษณะที่ดี ทั้งความเพียรพยายาม ความรอบรอบ การทำงานอย่างเป็นระบบและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ซึ่งวิทยานิพนธ์มีความสำคัญหลายประการ ดังนี้

1. วิทยานิพนธ์เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาทั้งสองระดับ โดยทั่วไปจะอยู่ในรูปของงานวิจัย มีอาจารย์ที่ปรึกษา กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ โดยในการศึกษาระดับปริญญาเอกขาดวิทยานิพนธ์ไม่ได้ หลักสูตรระดับปริญญาโท แผน ก แบบ ก(1) ไม่มีการเรียนเป็นรายวิชาแต่จะมีการทำวิทยานิพนธ์เพียงอย่างเดียวไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต แผน ก แบบ ก(2) ทำวิทยานิพนธ์ซึ่งมีค่าเทียบได้ไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิตและศึกษารายวิชาอีกไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต ส่วนแผน ข ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระซึ่งมีค่าเทียบได้ไม่น้อยกว่า 8 หน่วยกิต ระดับปริญญาเอก แบบ 1(2) ทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต

2. วิทยานิพนธ์เป็นเอกสารงานวิจัย ของนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา งานวิจัยเหล่านี้ นับว่าเป็นจุดเริ่มต้นอันสำคัญในการสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่ขณะเดียวกันงานวิจัยที่ผลิตออกมาสามารถนำไปใช้เป็นเอกสารอ้างอิงอย่างกว้างขวางและเป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้งานวิจัยที่ผลิตโดยนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามีทิศทางที่ตรงตามสถานการณ์และความต้องการปัจจุบัน มีคุณค่า และสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อวงการวิชาการอย่างแท้จริง (จิรพันธ์ อรรถจินดา, 2544)

3. นิสิต นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ให้ข้อมูลสะท้อนกลับว่า ความรู้ ประสบการณ์ที่ได้รับจากการทำวิทยานิพนธ์มีประโยชน์ต่อการนำไปปฏิบัติหน้าที่มากมาย เป็นประโยชน์ยิ่งกว่าที่ได้รับจากการเรียนรายวิชาต่าง ๆ ทั่วไป

กล่าวโดยสรุป วิทยานิพนธ์เป็นสัญลักษณ์แสดงถึงความวิริยะอุตสาหะและความรอบรู้ของนักศึกษาถ้าหากจะพิจารณาในแง่ของผลงาน หรือผลผลิตที่เป็นรูปธรรมของการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ความสำคัญของวิทยานิพนธ์จะปรากฏชัดเจนขึ้นจากการรายงานที่เป็นวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์ ทำให้วิทยานิพนธ์สามารถจะยืนยันและให้ตรวจสอบความจริงได้ทันทีถึงความพากเพียร อุตุน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคต่าง ๆ ที่แสดงความเป็นมหาบัณฑิต นอกจากวิทยานิพนธ์จะใช้เพื่อรับปริญญาบัตรแล้ว ผลที่ได้จากการทำวิทยานิพนธ์ ยังทำให้เกิดประโยชน์แก่องค์กรของมหาบัณฑิตที่ปฏิบัติงานในองค์กรนั้น ๆ อีกด้วย

7. ความหมายและความสำคัญของการศึกษาค้นคว้าอิสระ

7.1 ความหมายของการศึกษาค้นคว้าอิสระ (ไม่ปรากฏผู้แต่ง, 2556)

การศึกษาค้นคว้าอิสระ หมายถึง การศึกษารูปแบบหนึ่งที่ผู้เรียนศึกษา ค้นคว้า วิจัยอย่างอิสระในหัวข้อที่ตกลงกัน นอกเหนือจากการเรียนในชั้นเรียนตามหลักสูตรปกติของสถานศึกษาหัวข้อที่ศึกษาขึ้นอยู่กับข้อตกลงกันระหว่างผู้เรียนและอาจารย์ภายใต้กรอบที่สถานศึกษากำหนด ซึ่งมักกำหนดสาขาวิชาที่ให้ศึกษา ระยะเวลา ความยากง่าย ปริมาณเนื้องาน

ที่ต้องศึกษาและวิธีการประเมินผลเอาไว้ โดยปกติก่อนเริ่มทำการศึกษามีอาจารย์ที่ปรึกษา หรืออาจารย์ประจำวิชาศึกษาอิสระรับรองหัวข้อนั้นก่อน ซึ่งการรับรองดังกล่าวอาจมีความแตกต่างกันไปตามบริบท เช่น รับรองว่าตนมีความรู้ ความเชี่ยวชาญที่จะให้คำปรึกษาในหัวข้อนั้นรับรองว่า ผู้เรียนมีความสามารถเพียงพอที่จะศึกษาหัวข้อดังกล่าวได้ด้วยตนเองรับรองว่าหัวข้อนั้นมีความสำคัญเหมาะสมกับวิชาการศึกษาอิสระในระดับที่ผู้เรียนศึกษาอยู่เมื่อได้หัวข้อ ผู้เรียนทำการศึกษาในเรื่องที่ได้รับอนุมัติให้ศึกษาด้วยตนเอง ภายใต้การกำกับดูแลของที่ปรึกษา ระดับของการกำกับดูแลอาจมากน้อยต่างกันตามข้อกำหนดของวิชาการศึกษาอิสระในระดับที่ศึกษาอยู่ โดยทั่วไปในระดับมัธยมศึกษามักต้องการคำแนะนำอย่างใกล้ชิดจากที่ปรึกษา ในขณะที่ผู้เรียนระดับบัณฑิตศึกษาอาจได้รับคำปรึกษาที่ค่อนข้างจำกัดเมื่อเสร็จสิ้นการศึกษามักมีการประเมินผล โดยให้ผู้เรียนทำรายงานสรุปผลการศึกษาและ/หรือนำเสนอปากเปล่า ผลการเรียนรู้ของการศึกษาอิสระอาจเป็นคะแนนระดับต่าง ๆ หรือให้แต่เพียงผ่านหรือไม่ผ่านก็ได้

7.2 ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้าอิสระ (ปริชากร นามแสงผา, 2555) ได้กล่าวไว้ ดังนี้

1. การศึกษาค้นคว้าอิสระเป็นผลงานที่เป็นรูปธรรมในระดับปริญญาโทเพราะการค้นคว้าอิสระ ถ้าทำเป็นรายบุคคลแล้วจะเป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงความวิริยะอุตสาหะและความรอบรู้ เป็นเครื่องยืนยัน และตรวจสอบความเป็นมหาบัณฑิตได้อย่างภาคภูมิของผู้ที่ลงมือทำด้วยตนเองอย่างแท้จริง
2. การศึกษาค้นคว้าอิสระเป็นเครื่องบ่งชี้คุณสมบัติและคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทของมหาวิทยาลัยฯ ได้ศึกษาค้นคว้าอย่างอิสระด้วยความเข้าใจอย่างถ่องแท้และลึกซึ้ง เป็นการแสดงถึงความสามารถในการทำเอง จึงนับว่ามีความสำคัญไม่น้อยของความเป็นมหาบัณฑิต
3. การศึกษาค้นคว้าอิสระเป็นสิ่งสำคัญในการเสริมสร้างความรู้และความสามารถอันเป็นคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของคณะและมหาวิทยาลัยฯ โดยผ่านกระบวนการทำวิจัย ซึ่งมีองค์ประกอบและขั้นตอนการปฏิบัติที่ถูกต้องตามหลักวิทยาศาสตร์และกระบวนการวิจัยได้สร้างเสริมความสามารถหลายประการ เช่น ทำให้นักศึกษามีความสนใจใฝ่รู้และติดตามความเคลื่อนไหวทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง การศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง และสามารถในการวิเคราะห์และวิพากษ์วิจารณ์ เป็นต้น

8. เนื้อหาของสารสนเทศ

มาลี ล้าสกุล (2547: น. 26-27) ได้กล่าวถึงเนื้อหาของสารสนเทศศาสตร์ตามสมาคมห้องสมุดอเมริกันและตามสหพันธ์สากลระหว่างชาติของสมาคมห้องสมุดและสถาบัน ได้จัดทำแนวทางสำหรับการจัดการศึกษาสารสนเทศ ไว้ดังนี้

8.1 เนื้อหาสารสนเทศศาสตร์ตามสมาคมห้องสมุดอเมริกัน สามารถจัดกลุ่มได้ ดังนี้

1) สารสนเทศ เกี่ยวกับธรรมชาติของสารสนเทศ การใช้ ระบบ เทคนิค สถาบัน และเครื่องมือในการใช้สารสนเทศ รวมทั้งปัจจัยในบริบทของสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง

2) การจัดการทรัพยากรสารสนเทศ ได้แก่ การควบคุม และการจัดเก็บสารสนเทศ การถ่ายโอนสารสนเทศแก่ผู้ค้น

3) การเข้าถึง มีองค์ประกอบ คือ

3.1) การบริการสารสนเทศ กิจกรรมบริการต่างๆ แหล่งทรัพยากรสารสนเทศ สถาบันบริการสารสนเทศต่าง ๆ

3.2) พฤติกรรมการค้นหาสารสนเทศของผู้ใช้ ปัจจัยและอิทธิพลทั้งหมดของบุคคลและสังคม การใช้และการติดต่อกับผู้ใช้ ความต้องการ การใช้ บทบาทผู้ใช้ให้บริการ และแนวคิดการเข้าถึงสารสนเทศ

3.3) ระบบสารสนเทศ บทบาทหน่วยงานด้านสารสนเทศ เครือข่ายสารสนเทศ เครือข่ายความร่วมมือ การดำเนินงานด้านทำรายการ สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ การบริการ การจัดหา การจัดการทรัพยากรสารสนเทศ

3.4) มาตรฐานและการพัฒนามาตรฐานทั้งระดับชาติ และระหว่างชาติในด้านการพิมพ์ การผลิต การควบคุม การจัดเก็บและถ่ายโอนสารสนเทศ มาตรฐานด้านฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์

8.2 เนื้อหาสารสนเทศศาสตร์ตามสหพันธ์สากลระหว่างชาติของสมาคมห้องสมุดและสถาบัน สามารถจัดกลุ่มได้ ดังนี้

1) สภาพแวดล้อมด้านสารสนเทศ นโยบายสารสนเทศ จริยธรรม ประวัติวิชาการ สารสนเทศศาสตร์

2) พัฒนาการสารสนเทศ การสื่อสารและการใช้สารสนเทศ

3) การประเมินความต้องการใช้และการออกแบบการบริการตามความต้องการ

- 4) กระบวนการถ่ายโอนสารสนเทศ
- 5) การจัดโครงสร้างควบคุมสารสนเทศ การค้นคืนและอนุรักษ์สารสนเทศ
- 6) การวิจัย การวิเคราะห์
- 7) การใช้สารสนเทศและเทคโนโลยีการสื่อสาร
- 8) การจัดการทรัพยากรสารสนเทศและการจัดการความรู้
- 9) การจัดการหน่วยงานสารสนเทศ
- 10) การประเมินเชิงปริมาณและคุณภาพ ผลลัพธ์ของสารสนเทศและการใช้

สารสนเทศ

9. การเข้าถึงสารสนเทศ

ชญาภรณ์ กุลนิตติ (2553: น. 189-190) ได้ให้ความหมายของการเข้าถึงสารสนเทศ หมายถึง วิธีการที่ผู้ใช้สามารถค้นและได้รับสารสนเทศที่ต้องการ ทั้งนี้การเข้าถึงสารสนเทศจะต้องเป็นบริการที่ห้องสมุดได้จัดไว้ให้ผู้ใช้บริการเพื่อให้ค้นหาทรัพยากรสารสนเทศต่าง ๆ ได้อย่างสะดวก และรวดเร็ว พร้อมกับได้สารสนเทศที่ต้องการได้อย่างถูกต้อง โดยในการเข้าถึงสารสนเทศ มีจุดมุ่งหมายสูงสุด คือ สามารถสืบค้นสารสนเทศที่ต้องการได้อย่างถูกต้อง สะดวก รวดเร็ว และทันต่อเวลาที่ใช้สืบค้น ดังนั้นก่อนจะทำการสืบค้นจึงควรรู้จักกระบวนการในการเข้าถึงสารสนเทศ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ความต้องการในการใช้ หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์หาคำถาม หรือการแปลคำถามที่ผู้สืบค้นมีอยู่ให้เป็นความต้องการว่าเรื่องที่ตนเองต้องการคืออะไร ดังนั้นผู้สืบค้นจึงจำเป็นต้องวิเคราะห์ความต้องการของตนเองให้ถูกต้อง

2. การเลือกแหล่งสารสนเทศ หมายถึง การเลือกแหล่งสารสนเทศที่ถูกต้องเหมาะสมกับปัญหาหรือโจทย์ที่ต้องการสืบค้น เนื่องจากฐานข้อมูลที่มีอยู่มากมาย ครอบคลุมในพื้นที่แตกต่างกัน หรือคาบเกี่ยวกัน ดังนั้นการกำหนดแหล่งสารสนเทศที่ถูกต้องจึงมีบทบาทโดยตรงในการกำหนดผลการสืบค้น

3. เทคนิคและกลยุทธ์ในการสืบค้น หมายถึง การเลือกใช้เทคนิคและกลยุทธ์ในการสืบค้นที่ถูกต้องเหมาะสม โดยนำแนวคิดที่วิเคราะห์ได้จากความต้องการของตนเองมาสร้างประโยคการค้น (search statement) โดยใช้เทคนิคการสืบค้นต่าง ๆ เช่น การใช้ตรรกะบูลีน การตัดคำ เป็นต้น จะเห็นได้ว่าในกระบวนการค้นหาสารสนเทศมีสิ่งสำคัญ 2 ประการ ที่ผู้ค้นจำเป็นต้องรู้ เพื่อให้สามารถค้นหาสารสนเทศที่ต้องการได้ด้วยตนเอง ดังนี้

3.1 เครื่องมือช่วยค้นสารสนเทศ คือรายการหรือบัญชีรายชื่อของข้อมูลสารสนเทศประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อทุกประเภทที่มีอยู่ในห้องสมุดแต่ละแห่ง ช่วยให้ผู้ใช้ห้องสมุดเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศ ได้อย่างรวดเร็ว และตรงกับความต้องการ เครื่องมือช่วยค้นแบ่งเป็น 3 ประเภทได้แก่ บัตรรายการ วรรณีวารสาร และฐานข้อมูล

3.2 วิธีการจัดเก็บทรัพยากรสารสนเทศ การที่จะเข้าถึงสารสนเทศได้อย่างรวดเร็วนั้นจำเป็นต้องมีเครื่องมือสืบค้นสารสนเทศ ซึ่งถือเป็นบริการที่ห้องสมุดจัดไว้ให้ผู้ใช้บริการสารสนเทศ โดยวิธีการนำระบบคอมพิวเตอร์มาเป็นเครื่องมือสืบค้นสารสนเทศนั้น เรียกว่า การเข้าถึงรายการทรัพยากรห้องสมุดแบบออนไลน์ (Online Public Access Catalog - OPAC) เครื่องมือนี้เป็นโมดูลหนึ่งในการทำงานของระบบห้องสมุดอัตโนมัติ หมายถึง ระบบอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ในการค้นคว้าหาข้อมูลบรรณานุกรมจากฐานข้อมูลห้องสมุด โดยผู้ใช้ค้นผ่านหน้าจอคอมพิวเตอร์เพื่อค้นหาทรัพยากรห้องสมุดรายการใดรายการหนึ่งว่ามีอยู่ในห้องสมุดนั้นหรือไม่ มีสถานการณ์ยืมเป็นอย่างไร ซึ่งโดยทั่วไปเครื่องมือช่วยค้นสารสนเทศเป็นแหล่งข้อมูลเบื้องต้นที่จะทำให้ทราบว่าสารสนเทศเรื่องที่ต้องการมีอยู่ในทรัพยากรสารสนเทศประเภทใด เช่น หนังสือวารสาร นิตยสาร หนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น พร้อมทั้งบอกให้ทราบถึงข้อมูลโดยสังเขปของทรัพยากรสารสนเทศนั้น ๆ เช่น หากเป็นหนังสือจะระบุให้ทราบเกี่ยวกับชื่อผู้แต่ง ชื่อหนังสือ สถานที่พิมพ์ ปีที่พิมพ์ และจำนวนหน้า เป็นต้น ส่วนวิธีการเก็บทรัพยากรสารสนเทศเป็นข้อมูลที่สำคัญที่จะช่วยให้ทราบว่า จะค้นหาทรัพยากรสารสนเทศที่ค้นได้จากเครื่องมือช่วยค้นแล้วนั้นได้จากที่ใดภายในห้องสมุด ดังนั้นเพื่อให้ทราบและเข้าใจกระบวนการค้นหาสารสนเทศที่ถูกต้อง จึงจำเป็นต้องศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับเครื่องมือช่วยค้นสารสนเทศและวิธีจัดเก็บทรัพยากรสารสนเทศและวิธีจัดเก็บทรัพยากรสารสนเทศ

รูปแบบและประเภทของระบบการเข้าถึงสารสนเทศ

การเข้าถึงสารสนเทศและความรู้นั้นมีเครื่องมือช่วยสืบค้นสารสนเทศ (Information Searching Tools) หมายถึง เครื่องมือ สื่อ หรืออุปกรณ์ที่จัดทำขึ้นเพื่อช่วยให้ผู้ใช้บริการสามารถค้นหาสารสนเทศที่ต้องการได้สะดวก รวดเร็ว และตรงตามความต้องการจากรายการทรัพยากรสารสนเทศที่ห้องสมุดจัดทำขึ้นไว้อย่างเป็นระบบ ซึ่งจะทำให้ทราบว่าสารสนเทศเรื่องที่กำลังค้นนั้นมีอยู่หรือไม่ หากมีแล้วอยู่ที่ใดบ้าง ข้อมูลที่ได้จากการค้นเครื่องมือส่วนใหญ่เป็นข้อมูลบรรณานุกรม (Bibliographical Data) ของทรัพยากรสารสนเทศ แต่เครื่องมือบางชนิดอาจให้ข้อมูลที่เป็นรายละเอียดเนื้อหาของเรื่องที่สืบค้นโดยย่อหรือโดยสมบูรณ์ ดังนั้นจึงควรทราบถึงรูปแบบ

และประเภทของระบบการเข้าถึงสารสนเทศและความรู้ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ (ชญาภรณ์ กุลนิตติ. 2553: 191-194)

1. รายการข้อมูลบรรณานุกรมในรูปเอกสาร ยกตัวอย่างเช่น บัตรรายการ รายชื่อทรัพยากรสารสนเทศ หนังสือดรรชนี หนังสือบรรณานุกรม เป็นต้น ในการค้นหาหนังสือหรือทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุด ผู้ใช้ห้องสมุดควรทราบข้อมูลใดข้อมูลหนึ่งของสิ่งที่ต้องการค้นอย่างน้อยที่สุด 3 ประการ ได้แก่ ชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง และหัวเรื่อง

1.1 กรณิทราบชื่อผู้แต่ง (Author) ให้นำชื่อผู้แต่งนั้นไปค้นที่ตู้บัตรผู้แต่งรายการหนังสือหรือวัสดุที่แต่งโดยผู้แต่งคนนั้นที่ต้องการ ให้ลอกเลขเรียกหนังสือของรายการที่ต้องการและไปหยิบตัวเล่มที่ชั้น กรณีที่ค้นหาชื่อผู้แต่งชาวไทยให้ใช้ชื่อต้นในการค้นหา โดยตัดยศตำแหน่งและคำนำหน้านามออกไป ยกเว้นคำที่แสดงบรรดาศักดิ์ ลำดับในราชวงศ์ และสมณศักดิ์ กรณีค้นหาชื่อชาวต่างประเทศใช้นามสกุลในการค้นหา โดยจัดยศตำแหน่ง และคำนำหน้าแสดงเพศต่าง ๆ ออกไป

1.2 กรณิทราบชื่อเรื่อง (Title) ให้นำชื่อเรื่องหรือชื่อชุดนั้นไปค้นที่ตู้บัตรชื่อเรื่อง เมื่อพบรายการชื่อเรื่องที่ต้องการให้ลอกชื่อเรื่องหนังสือแล้วไปหยิบตัวเล่มที่ชั้น กรณีที่ชื่อเรื่องขึ้นต้นด้วยคำว่า A, An หรือ The ให้ค้นคำที่สองของชื่อเรื่องนั้น ๆ

1.3 กรณิทราบหัวข้อหรือหัวเรื่อง (Subject) ในหัวข้อที่ต้องการให้ผู้ใช้ห้องสมุดกำหนดคำสำคัญที่ใช้แทนหัวข้อที่ต้องการ ซึ่งเรียกว่า หัวเรื่อง (Subject) ซึ่งบรรณารักษ์ได้กำหนดหัวเรื่องสำหรับทรัพยากรสารสนเทศแต่ละรายการในห้องสมุดโดยใช้คู่มือการกำหนดหัวเรื่องมาตรฐาน ได้แก่ Library of Congress Subject Headings, Sear's List of Subject Headings, คู่มือหัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทยของคณะกรรมการทวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา เป็นต้น ดังนั้นจึงควรนำคำหัวเรื่องไปตรวจสอบกับคู่มือการกำหนดหัวเรื่องมาตรฐานที่จัดวางไว้ใกล้ตู้บัตรรายการเสียก่อน เพื่อให้ทราบว่าคำที่กำหนดเองนั้นตรงกับคำที่ห้องสมุดใช้เพื่อการสืบค้นหรือไม่ หากไม่ตรงคู่มือจะบอกให้ทราบว่าควรใช้คำอะไรในการสืบค้นหัวเรื่องนั้น ๆ

2. รายการข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์จากฐานข้อมูลออนไลน์ ฐานข้อมูลส่วนใหญ่ถูกจัดเก็บไว้ในระบบคอมพิวเตอร์ เพื่อความสะดวกในการจัดเก็บและการสืบค้นสารสนเทศแบบต่าง ๆ เช่น ถ้าผู้ใช้ต้องการค้นหารายการทรัพยากรสารสนเทศของสถาบันบริการสารสนเทศ ผู้ใช้ต้องค้นหาด้วยระบบ โอแพคหากต้องการค้นหาฐานข้อมูลเชิงวิชาการและวิชาชีพ ผู้ใช้ต้องสืบค้นจากฐานข้อมูลออนไลน์ นอกจากนั้นหากผู้ใช้ต้องการค้นหาข้อมูลทั่วไปที่เผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ตก็สามารถสืบค้นได้ แบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้

2.1 การสืบค้นสารสนเทศด้วยระบบ โอแพครระบบโอแพค(OPAC : Online Public Access Catalog) คือ ระบบการค้นหารายการทรัพยากรสารสนเทศของสถาบันบริการสารสนเทศด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบออนไลน์ ผู้ใช้จะใช้เครื่องปลายทางเป็นเครื่องมือค้นหารายการสารสนเทศที่ต้องการ โดยใช้คำสั่งหรือป้อนคำถามและอ่านคำตอบหรือรายการที่สืบค้นได้จากฐานข้อมูลที่สถาบันบริการสารสนเทศพัฒนาขึ้นเอง หรือใช้โปรแกรมห้องสมุดอัตโนมัติซึ่งเป็นโปรแกรมสำเร็จรูป เช่น VTLS, TINLIB, INNOPAC, DYNIX, HORIZON เป็นต้น รายการสารสนเทศที่ค้นได้จากการสืบค้นสารสนเทศระบบโอแพคมักจะอยู่ในรูปข้อมูลทางบรรณานุกรมที่มีอยู่ในสถาบันบริการสารสนเทศหรือในหน่วยงานสาขาที่สังกัดสถาบันบริการสารสนเทศแห่งนั้น ๆ ทำให้ผู้ใช้สะดวกในการติดตามหรือใช้ทรัพยากรสารสนเทศที่สืบค้นรายการออกมาได้ และโดยมากผู้ใช้บริการจะไม่เสียค่าบริการ ซึ่งแตกต่างจากบริการสืบค้นสารสนเทศในระบบออนไลน์และระบบซีดี-รอม แม้ว่าสถาบันบริการสารสนเทศจะต้องลงทุนในด้านบุคลากร เวลา และงบประมาณในการพัฒนาฐานข้อมูลก็ตาม การสืบค้นสารสนเทศระบบโอแพคโดยทั่วไปผู้ใช้สามารถเลือกรูปแบบการสืบค้น จากสิ่งต่อไปนี้

2.1.1 สืบค้น โดยใช้ชื่อผู้แต่ง (Author) ซึ่งเป็นเจ้าของงาน รวมถึงบุคคลองค์กร หรือหน่วยบริการ ปกติชื่อเจ้าของงานจะใช้ชื่อที่มีตัวตนเป็นรูปธรรมหรือหน่วยงานที่มีอยู่จริง

2.1.2 สืบค้น โดยใช้ชื่อเรื่อง (Title) ซึ่งก็คือชื่อของทรัพยากรสารสนเทศ ชื่อหนังสือ ชื่อวารสาร โดยทั่วไปใช้ชื่อที่รู้จักแพร่หลายอย่างเป็นทางการ ที่ปรากฏในหน้าปกในหนังสือ

2.1.3 สืบค้น โดยใช้หัวเรื่อง (Subject) เป็นหัวข้อของเนื้อหาของทรัพยากรสารสนเทศ หรือหมวดวิชาที่บรรยายหัวข้อของทรัพยากรสารสนเทศนั้น ๆ

2.1.4 สืบค้น โดยใช้เลขหมู่ (Call Number) เป็นรหัสทรัพยากรสารสนเทศที่ระบุถึงทรัพยากรนั้น ๆ ตามระบบ Dewey หรือ LC หรือตามระบบที่สถาบันบริการสารสนเทศได้กำหนดขึ้นเอง

2.1.5 สืบค้น โดยใช้คำสำคัญ (Keyword) ซึ่งเป็นคำที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งที่ต้องการค้นหา เช่น การบริหารการศึกษา การใช้สารสนเทศ เป็นต้น

2.1.6 สืบค้น โดยใช้วลี (Phrase) ซึ่งเป็นกลุ่มคำที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งที่ต้องการค้นหา

2.1.7 สืบค้น โดยใช้คำในดัชนี (Index) ซึ่งเป็นรายการคำหรือกลุ่มคำที่ใช้อ้างอิงทรัพยากรสารสนเทศ

2.2 การสืบค้นสารสนเทศจากฐานข้อมูลออนไลน์ การสืบค้นสารสนเทศจากฐานข้อมูลออนไลน์ (Online Database) เป็นการสืบค้นสารสนเทศทางไกลจากฐานข้อมูลในรูปแบบของดิจิทัล โดยใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ช่วยในการจัดการฐานข้อมูลและเทคโนโลยีโทรคมนาคมช่วยให้สามารถเข้าถึงฐานข้อมูลดังกล่าวจากระยะไกลได้ กล่าวคือเป็นการสืบค้นสารสนเทศจากเครื่องคอมพิวเตอร์คนละเครื่อง โดยเครื่องคอมพิวเตอร์ดังกล่าวอาจตั้งอยู่ภายในอาคารเดียวกัน ภายในสถาบันเดียวกัน ภายนอกสถาบัน ภายในประเทศหรือต่างประเทศก็ได้ กระบวนการสืบค้นสารสนเทศจากฐานข้อมูลออนไลน์เป็นไปในลักษณะที่ผู้ใช้สามารถมีปฏิสัมพันธ์กับระบบสืบค้นในลักษณะการสื่อสารสองทางระหว่างผู้ค้นกับระบบ แต่ละฝ่ายจะผลัดกันสื่อสาร โดยผู้ค้นป้อนคำถามหรือคำค้นผ่านแป้นพิมพ์ และระบบได้ตอบโดยแสดงผลการค้นผ่านหน้าจอ ซึ่งผู้ใช้สามารถแก้ไขข้อความหรือคำค้นจนกว่าจะได้รับผลการค้นที่พึงพอใจ

2.2.1 คุณลักษณะสำคัญของการสืบค้นสารสนเทศจากฐานข้อมูลออนไลน์ คือ การช่วยให้ผู้ใช้ได้รับสารสนเทศที่กว้างขวางอย่างรวดเร็วโดยไม่มีข้อจำกัดด้านเวลาและสถานที่ นอกจากนี้ยังช่วยแก้ปัญหาเรื่องการขยายพื้นที่เพื่อการจัดเก็บทรัพยากรสารสนเทศในรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์หรือสื่อโสตทัศนศึกษา การสืบค้นข้อมูลเป็นแบบเรียลไทม์ (Real-time) กล่าวคือกระบวนการรับคำถามหรือคำค้น กระบวนการประมวลผลและกระบวนการตอบสนองผู้ค้นเป็นไปอย่างรวดเร็ว โดยผู้ค้นรู้สึกได้ว่าได้รับผลการค้นทันทีที่ป้อนคำค้น และเนื่องจากการประมวลผลดำเนินการโดยระบบคอมพิวเตอร์ ผลที่ได้รับจึงมีความถูกต้องแม่นยำ นอกจากนี้พัฒนาการของอินเทอร์เน็ตยังส่งผลให้การสืบค้นสารสนเทศจากฐานข้อมูลออนไลน์สามารถดำเนินการได้จากทุกมุมโลก โดยผ่านเว็บไซต์ของผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายฐานข้อมูล ผู้ใช้ที่มีเครื่องคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมต่อกับระบบอินเทอร์เน็ตและมีสิทธิ์ในการเข้าถึงฐานข้อมูลต่าง ๆ จึงสามารถสืบค้นสารสนเทศผ่านเครื่องคอมพิวเตอร์ของตนจากสถานที่ใดและเวลาใดก็ได้ ดังนั้นการจัดบริการสืบค้นสารสนเทศจากฐานข้อมูลออนไลน์ซึ่งอยู่ในรูปแบบดิจิทัล จึงช่วยให้ห้องสมุดต่าง ๆ แก้ไขปัญหาในเรื่องสถานที่ไม่เพียงพอในการจัดเก็บทรัพยากรสารสนเทศได้เป็นอย่างดี

2.2.2 ฐานข้อมูลออนไลน์ของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต เป็นฐานข้อมูลที่ผลิตเพื่อการสืบค้นสารสนเทศทางออนไลน์ส่วนใหญ่เป็นฐานข้อมูลวิชาการและวิชาชีพ ซึ่งครอบคลุมทุกสาขาวิชาหากแตกต่างกันในเชิงปริมาณ กล่าวคือ ฐานข้อมูลที่ให้บริการส่วนใหญ่เป็นฐานข้อมูลทางด้านธุรกิจ รองลงมาคือกลุ่มวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและวิศวกรรมศาสตร์ กลุ่มกฎหมาย และกลุ่มวิทยาศาสตร์ชีวภาพ สำหรับฐานข้อมูลทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ยังมีการผลิตจำนวนน้อย ฐานข้อมูลดังกล่าวผลิตโดยองค์กรต่าง ๆ ได้แก่ ภาครัฐ เช่น อีริค (Educational Resources Information Center

: ERIC) องค์กรที่ไม่แสวงผลกำไร เช่น โอซีแอลซี และองค์กรที่แสวงผลกำไร เช่น สำนักพิมพ์ต่าง ๆ เป็นต้น

3. การสืบค้นสารสนเทศโดยใช้เสิร์ช เอ็นจิน บนระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต การเสิร์ช เอ็นจิน (Search Engine) เป็นเครื่องมือช่วยค้นชนิดหนึ่งที่มีความสำคัญยิ่งอันหนึ่งบนอินเทอร์เน็ต โดยเฉพาะเมื่อต้องเกี่ยวข้องกับเว็ลด์ ไรด์ เว็บ (World Wide Web) หรือ WWW ซึ่งกล่าวโดยรวมแล้วเครื่องมือสืบค้นเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตทำการสืบค้นฐานข้อมูล สำหรับใส่คีย์เวิร์ดหรือวลีที่ได้กำหนดเข้าไปให้ทำการสืบค้น หลังจากนั้นจึงนำรายการของเว็บไซต์หรือทรัพยากรต่าง ๆ ออกมาแสดงให้ผู้ใช้ทราบ ซึ่งหากเราไม่มีเครื่องมือสืบค้นแล้วคงจะลำบากมากทีเดียวหากต้องสืบค้นทุกสิ่งตามที่ต่าง ๆ บนอินเทอร์เน็ต เครื่องมือสืบค้นในปัจจุบันมีให้เลือกใช้งานมากมาย และแต่ละชนิดก็มีวิธีการค้นหาข้อมูล และมีการเก็บรวบรวมข่าวสารที่เป็นเอกลักษณ์แตกต่างกัน ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของผู้ใช้งานต้องเลือกเครื่องมือสืบค้นที่สามารถสืบค้นสิ่งที่ต้องการได้ดีที่สุดไว้ใช้งานประจำอย่างน้อย 2-3 ชนิด เช่น Google, Yahoo, Webcrawler และ Lycos เครื่องมือสืบค้นเหล่านี้สามารถทำให้ผู้ใช้งานค้นหาผลิตภัณฑ์บริการ และแม้แต่ผู้คนบนอินเทอร์เน็ตได้ง่ายดาย ปัจจุบันเครื่องมือสืบค้นมีตั้งแต่การสืบค้นบนอินเทอร์เน็ตทั่วไป (General internet searches) เรื่อยไปจนถึงการสืบค้นพิเศษ (Specialized searches) (ชญาภรณ์ กุณินิติ, 2553: 238-240)

10. จริยธรรมและจรรยาบรรณในการทำวิทยานิพนธ์

จริยธรรมการวิจัย (Research ethics) หมายถึง ประมวลหลักประพฤติปฏิบัติที่มีในการวิจัยควรยึดถือปฏิบัติ เพื่อให้รับการยอมรับว่าเป็นผู้มีคุณธรรม คือคุณงามความดี และมีจริยธรรม คือความถูกต้องด้วยศีลธรรม (สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2555)

จรรยาบรรณ หมายถึง หลักอันประพฤติอันเหมาะสมแสดงถึงคุณธรรมและจริยธรรมในการประกอบอาชีพที่กลุ่มบุคคลแต่ละสาขาวิชาชีพประมวลขึ้นไว้เป็นหลัก เพื่อให้สมาชิกในสาขาวิชาชีพนั้น ๆ ยึดถือปฏิบัติ เพื่อรักษาชื่อเสียงและส่งเสริมเกียรติคุณของสาขาวิชาชีพของตน (ศรีศักดิ์ สุนทรไชย, 2558 : 1-19)

จรรยาบรรณนักวิจัย หมายถึง หลักเกณฑ์ควรประพฤติปฏิบัติของนักวิจัยทั่วไป เพื่อให้การดำเนินงานวิจัยตั้งอยู่บนพื้นฐานของจริยธรรมและหลักวิชาการที่เหมาะสม ตลอดจนประกันมาตรฐานของการศึกษาค้นคว้าให้เป็นไปอย่างสมศักดิ์ศรีและเกียรติภูมิของนักวิจัย

จรรยาบรรณในการวิจัยจัดเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของระเบียบวิธีวิจัย เนื่องด้วยในกระบวนการค้นคว้าวิจัย นักวิจัยจะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับสิ่งที่ศึกษา ไม่ว่าจะเป็นสิ่งมีชีวิตหรือไม่มีชีวิต การวิจัยจึงอาจส่งผลกระทบต่อสิ่งที่ศึกษาได้ หากผู้วิจัยขาดความรอบคอบระมัดระวัง การวิจัยเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการวางแผนและกำหนดนโยบายในการพัฒนาประเทศทุกด้าน โดยเฉพาะในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในประเทศ ผลงานวิจัยที่มีคุณภาพขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถของนักวิจัยในเรื่องที่จะศึกษา และขึ้นอยู่กับคุณธรรมจริยธรรมของนักวิจัยในการทำงานวิจัยด้วย ผลงานวิจัยที่ด้อยคุณภาพด้วยสาเหตุใดก็ตาม หากเผยแพร่ออกไป อาจเป็นผลเสียต่อวงการและประเทศชาติได้ งานวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาต้องระมัดระวังการละเมิดจรรยาบรรณที่พบบ่อย เช่น คัดลอกหรือลอกเลียนงานของผู้อื่น โดยเจตนา (Plagiarism) จงใจปกปิด บิดเบือนข้อมูลบางส่วน ตกแต่งหรือปลอมแปลงข้อมูลและอ้างงานผู้อื่นให้ทำวิทยานิพนธ์ให้ตนเอง เป็นต้น (ศรีศักดิ์ สุนทรไชย, 2558 : (1-20) - (1-23))

สำนักงานคณะกรรมการวิจัย (2541) ได้กำหนด “จรรยาบรรณนักวิจัย” ไว้เป็นแนวทางสำหรับนักวิจัยยึดถือปฏิบัติ เพื่อให้การดำเนินงานวิจัยตั้งอยู่บนพื้นฐานของจริยธรรมและหลักวิชาการที่เหมาะสม ตลอดจนประกันมาตรฐานของการศึกษาค้นคว้าให้เป็นไปอย่างสมศักดิ์ศรีและเกียรติภูมิของนักวิจัยไว้ 9 ประการ ดังนี้

1. นักวิจัยต้องซื่อสัตย์และมีคุณธรรมในทางวิชาการและการจัดการ นักวิจัยต้องมีความซื่อสัตย์ต่อตนเองไม่นำผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตน ไม่ลอกเลียนงานผู้อื่น ต้องให้เกียรติและอ้างถึงบุคคลหรือแหล่งที่มาของข้อมูลที่นำมาใช้ในงานวิจัยและมีความเป็นธรรมเกี่ยวกับผลประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย

2. นักวิจัยต้องตระหนักถึงพันธกรณีในการทำวิจัย ตามข้อตกลงที่ทำไว้กับหน่วยงานที่สนับสนุนการวิจัยและต่อหน่วยงานที่ตนสังกัด นักวิจัยต้องปฏิบัติตามพันธกรณีและข้อตกลงการวิจัยที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายยอมรับร่วมกัน อุทิศเวลาทำงานวิจัยให้ได้ผลดีที่สุดและเป็นไปตามกำหนดเวลา มีความรับผิดชอบไม่ละทิ้งงานระหว่างดำเนินการ

3. นักวิจัยต้องมีพื้นฐานความรู้ในสาขาวิชาการที่ทำวิจัย นักวิจัยต้องมีพื้นฐานความรู้ในสาขาวิชาการที่ทำวิจัยอย่างเพียงพอและมีความรู้ ความชำนาญหรือมีประสบการณ์เกี่ยวเนื่องกับเรื่องที่ทำวิจัย เพื่อนำไปสู่งานวิจัยที่มีคุณภาพ และเพื่อป้องกันปัญหาการวิเคราะห์การตีความ หรือการสรุปที่ผิดพลาด อันอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่องานวิจัย

4. นักวิจัยต้องมีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ศึกษาวิจัยไม่ว่าจะเป็นสิ่งมีชีวิตหรือไม่มีชีวิต นักวิจัยต้องดำเนินการด้วยความรอบคอบระมัดระวัง และเที่ยงตรงในการทำวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ

คน สัตว์ พืช ศิลปะ วัฒนธรรม ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม มีจิตสำนึกและปณิธานที่จะอนุรักษ์ ศิลปะ วัฒนธรรม ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม

5. นักวิจัยต้องเคารพศักดิ์ศรี และสิทธิของมนุษย์ที่ใช้เป็นตัวอย่างในการวิจัย นักวิจัยต้องไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ทางวิชาการจนละเลย และขาดความเคารพในศักดิ์ศรีของเพื่อน มนุษย์ต้องถือเป็นภาระหน้าที่ที่จะอธิบายจุดมุ่งหมายของการวิจัยแก่บุคคลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดย ไม่หลอกลวงหรือบีบบังคับ และไม่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

6. นักวิจัยต้องมีอิสระทางความคิด โดยปราศจากอคติในทุกขั้นตอนของการทำวิจัย นักวิจัยต้องมีอิสระทางความคิด ต้องตระหนักว่า อคติส่วนตัว หรือความลำเอียงทางวิชาการ อาจ ส่งผลให้มีการบิดเบือนข้อมูลและข้อค้นพบทางวิชาการ อันเป็นเหตุให้เกิดผลเสียหายต่องานวิจัย

7. นักวิจัยพึงนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ในทางที่ชอบ นักวิจัยพึงเผยแพร่ ผลงานวิจัยเพื่อประโยชน์ทางวิชาการและสังคม ไม่ขยายผลข้อค้นพบจนเกินความเป็นจริง และ ไม่ใช้ผลงานวิจัยไปในทางมิชอบ

8. นักวิจัยพึงเคารพความคิดเห็นทางวิชาการของผู้อื่น นักวิจัยพึงมีใจกว้าง พร้อมทั้ง จะเปิดเผยข้อมูลและขั้นตอนการวิจัยยอมรับฟังความคิดเห็นและเหตุผลทางวิชาการของผู้อื่น และ พร้อมทั้งจะปรับปรุงแก้ไขงานวิจัยของตนให้ถูกต้อง

9. นักวิจัยพึงมีความรับผิดชอบต่อสังคมทุกระดับ นักวิจัยพึงมีจิตสำนึกที่จะอุทิศ กำลังสติปัญญาในการทำวิจัย เพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ เพื่อความเจริญและประโยชน์สุขของ สังคมและมวลมนุษยชาติ

การประพฤติผิดจรรยาวิชาชีพ

จรรยาวิชาชีพ เป็นสิ่งสำคัญที่นักวิจัยพึงปฏิบัติ โดยสำนักงานคณะกรรมการวิจัย แห่งชาติ (2555) ได้จัดทำเอกสารจรรยาวิชาชีพ และแนวทางปฏิบัติที่นักวิจัยไม่ควรกระทำ คือ

1. การคัดลอกงานหรือผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตน (Plagiarism) งานและ ผลงานดังกล่าว เช่น แนวคิด ภาษา ถ้อยคำ ข้อความ คติพจน์ สุภาษิต ภาพเขียน ภาพถ่าย รูปปั้น รูปจำลอง ทำนองเพลง และผลงานใด ๆ ของผู้อื่น เป็นต้น ไม่ว่าจะนำมาทั้งหมดหรือบางส่วน หรือนำเอามาใหม่ด้วยตนเอง หรือว่าจ้างให้ผู้อื่นทำให้โดยมีการแก้ไข ดัดแปลง หรือปรับปรุงใหม่ แล้ว เสนองงานหรือผลงานนั้น ประหนึ่งว่าเป็นของตน โดยปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรบอกให้ชัดเจน ทำให้ บุคคลอื่นเข้าใจผิดว่าเป็นของตน กระกระทำเช่นนี้เป็นความไม่ซื่อสัตย์ หรือเป็นการหลอกลวง ทางวิชาการและการขาดจิตสำนึกในความมีจรรยาหรือประพฤติที่ดี

2. การคัดลอกผลงานของตนเอง (Self-plagiarism) โดยนักวิจัยคัดลอกหรือนำผลงานของตนเองที่เหมือนเดิม หรือเกือบเหมือนเดิมหรือนำมาเพียงบางส่วน กลับมาใช้อีกครั้งหนึ่ง โดยไม่มีการอ้างอิงถึงผลงานเดิมของตน รวมทั้งนำผลงานมารายงานเพิ่มเติม หรือปรับแต่งให้ต่างไปจากเดิม เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจผิดพลาดคลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริง หรือเข้าใจว่าเป็นผลงานค้นพบใหม่จนเกิดความผิดพลาดในการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล

3. การปลอมแปลงข้อมูล (Falsification) เป็นการปกปิด บิดเบือน แก้ไขข้อมูล ข้อความหรือกระทำการใด ๆ ในกระบวนการวิจัยและ การรายงานผลการวิจัยที่ทำให้ผิดไปจากความเป็นจริง โดยการตัดทอน หรือเพิ่มเติม หรือดัดแปลง ปรงแต่ง แก้ไขข้อมูล หรือการปฏิบัติอื่นใดในกระบวนการวิจัยและรายงานข้อค้นพบจากการวิจัย เพื่อให้เป็นไปตามข้อสรุปที่ตนต้องการ การกระทำเช่นนี้เป็นการนำเสนอเรื่องหรือสิ่งอันเป็นเท็จ เป็นการกระทำผิดด้านวิชาการ วิชาชีพ และอาจถึงขั้นผิดกฎหมาย รวมถึงการขาดจิตสำนึกในความมีจรรยา หรือความประพฤติที่ดี

4. การสร้างข้อมูลเท็จหรือการเสกสรรปั้นแต่ง (Fabrication) เป็นการสร้างข้อมูลที่ไม่มีเป็นจริงหรือจงใจปั้นแต่งข้อมูลให้ผิดไปจากความเป็นจริงที่พบจากการวิจัย หรือหลีกเลี่ยงที่จะนำเสนอเรื่องหรือสิ่งต่าง ๆ ตามความเป็นจริง ถือเป็น การหลอกลวง และกระทำผิด ทั้งด้านวิชาการ วิชาชีพ และความมีจรรยาหรือความประพฤติที่ดี

5. การเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวหรือความลับ ของผู้รับการวิจัยที่นักวิจัยได้กระทำไป โดยไม่ได้รับคำยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรจากผู้รับการวิจัย ทำให้เกิดผลกระทบต่อผู้รับการวิจัย เป็นส่วนตัวไม่ว่าในทางใดก็ตาม รวมทั้งความมีชื่อเสียง นอกจากนี้ การที่นักวิจัยไม่ระมัดระวังในการนำเสนอข้อมูลหรือรายงานผลงานวิจัยทำให้สามารถคาดเดาตัวบุคคลที่กล่าวถึงได้ ก็ถือเป็น การกระทำที่ขาดความรับผิดชอบ และขาดจิตสำนึกในความมีจรรยาหรือความประพฤติที่ดี

11. หลักสูตรระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

หลักสูตรระดับปริญญาโท เป็นหลักสูตรสำหรับผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี หรือระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต เน้นการพัฒนานักวิชาการและนักวิชาชีพที่มีความรู้ความสามารถระดับสูงในสาขาวิชาต่าง ๆ โดยกระบวนการวิจัย เพื่อให้สามารถบุกเบิกแสวงหาความรู้ใหม่ได้อย่างอิสระ รวมทั้งมีความสามารถในการสร้างสรรค์จรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ เชื่อมโยงและบูรณาการศาสตร์ที่ตนเชี่ยวชาญกับอื่น ๆ ได้อย่างต่อเนื่อง มีคุณธรรม และจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา, 2564 : หน้า 42)

ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักสูตรคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เปิดสอนในระดับปริญญาโท หลักสูตรการศึกษา จำนวน 11 หลักสูตร (ไม่นับรวมหลักสูตรนานาชาติ) ดังนี้

1. หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559 จำนวนหน่วยกิตที่เรียนตลอดหลักสูตร แผน ก แบบ ก 2 ไม่น้อยกว่า 42 หน่วยกิต แผน ข ไม่น้อยกว่า 42 หน่วยกิต
2. หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559 จำนวนหน่วยกิตที่เรียนตลอดหลักสูตร แผน ก แบบ ก 1 มี 36 หน่วยกิต แผน ก แบบ ก 2 ไม่น้อยกว่า 38 หน่วยกิต
3. หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559 จำนวนหน่วยกิตที่เรียนตลอดหลักสูตร แผน ก แบบ ก 2 ไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต สำหรับผู้ที่ไม่ต้องการใบประกอบวิชาชีพครู แผน ก แบบ ก 2 ไม่น้อยกว่า 47 หน่วยกิต สำหรับผู้ที่ต้องการใบประกอบวิชาชีพครู
4. หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนคณิตศาสตร์ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559 จำนวนหน่วยกิตที่เรียนตลอดหลักสูตร แผน ก แบบ ก 2 ไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต สำหรับผู้ที่ไม่ต้องการใบประกอบวิชาชีพครู แผน ก แบบ ก 2 ไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต สำหรับผู้ที่ต้องการใบประกอบวิชาชีพครู
5. หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนวิทยาศาสตร์ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559 จำนวนหน่วยกิตที่เรียนตลอดหลักสูตร แผน ก แบบ ก 2 ไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต สำหรับผู้ที่ไม่ต้องการใบประกอบวิชาชีพครู แผน ก แบบ ก 2 ไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต สำหรับผู้ที่ต้องการใบประกอบวิชาชีพครู
6. หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาและการพัฒนาสังคม หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555 จำนวนหน่วยกิตที่เรียนตลอดหลักสูตร แผน ก แบบ ก 2 ไม่น้อยกว่า 38 หน่วยกิต แผน ข ไม่น้อยกว่า 38 หน่วยกิต
7. หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559 (หลักสูตรระดับปริญญาโท 2 ปี) จำนวนหน่วยกิตที่เรียนตลอดหลักสูตร แผน ก แบบ ก 2 ไม่น้อยกว่า 42 หน่วยกิต
8. หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัย วัฒนและสถิติการศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559 (หลักสูตรระดับปริญญาโท 2 ปี) จำนวนหน่วยกิตที่เรียนตลอดหลักสูตร แผน ก แบบ ก 2 ไม่น้อยกว่า 42 หน่วยกิต

9. หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา สมอง จิตใจและการเรียนรู้ หลักสูตรใหม่ พ.ศ.2556 (หลักสูตรระดับปริญญาโท 2 ปี) จำนวนหน่วยกิตที่เรียนตลอดหลักสูตร แผน ก แบบ ก 2 ไม่น้อยกว่า 39 หน่วยกิต

10. หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561 จำนวนหน่วยกิตที่เรียนตลอดหลักสูตร แผน ก แบบ ก 2 ไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต แผน ข ไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต

11. หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษารัฐมวัย หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2561 จำนวนหน่วยกิตที่เรียนตลอดหลักสูตร แผน ก แบบ ก 2 ไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต

12. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่ามีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้สารสนเทศในลักษณะต่าง ๆ รวมถึงปัญหาการใช้สารสนเทศ งานวิจัยในประเทศ และงานวิจัยในต่างประเทศ ดังนี้

12.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ

ชัยศ ปานเพชร (2551) ได้ศึกษาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศเพื่อการศึกษา ค้นคว้าและการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ เปรียบเทียบการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ จำแนกตามระดับ การศึกษา ประเภทนิสิต และกลุ่มสาขาวิชา ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ และเปรียบเทียบปัญหาและอุปสรรคในการใช้ทรัพยากรสารสนเทศเพื่อการศึกษา ค้นคว้าและการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ปีการศึกษา 2548-2550 ซึ่งเป็นนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ทั้งภาคปกติและภาคพิเศษ จำนวน 332 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และได้แบบสอบถามคืนมา 288 คน ผลการวิจัยพบว่า นิสิตกำลังศึกษาระดับปริญญาโทเป็นนิสิตภาคปกติมากที่สุด โดยเป็นนิสิตกลุ่มสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มากที่สุด การใช้ทรัพยากรสารสนเทศเพื่อการศึกษา ค้นคว้าและการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ นิสิตส่วนใหญ่ใช้รายงานการวิจัย มากที่สุด ประเภทสื่ออิเล็กทรอนิกส์ นิสิตส่วนใหญ่ใช้ Science Direct, วิทยานิพนธ์ฉบับเต็ม (ThaiLIS) และ

Journal Link ปัญหาและอุปสรรคในการใช้หนังสือทั่วไป โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ จำนวนหนังสือที่ต้องการศึกษาค้นคว้ามีน้อย รองลงมา ได้แก่ หนังสือที่ต้องการมีเนื้อหาล้ำสมัย หนังสือที่ต้องการมีผู้อื่นยืมใช้ และหนังสือที่ต้องการไม่มีในห้องสมุด การใช้หนังสืออ้างอิง

เพ็ญรุ่ง แปะงไส (2556) ได้ศึกษาการใช้สารสนเทศของนักศึกษาและอาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการใช้สารสนเทศ ปริมาณการใช้สารสนเทศ ปัญหาการใช้สารสนเทศ และความต้องการบริการสารสนเทศ และเปรียบเทียบปริมาณการใช้สารสนเทศ ปัญหาการใช้สารสนเทศ และความต้องการบริการสารสนเทศ พบว่า 1) สภาพการใช้สารสนเทศนักศึกษาส่วนใหญ่ มีจุดประสงค์ในการเข้าใช้สำนักวิทยบริการ คือ เพื่อค้นคว้ารายงาน วิทยานิพนธ์ ส่วนอาจารย์มีจุดประสงค์ คือ เพื่อค้นคว้าข้อมูลในการเตรียมการสอน นักศึกษามีวิธีค้นหาทรัพยากรสารสนเทศในสำนักวิทยบริการ และอาจารย์ส่วนใหญ่ ค้นจากคอมพิวเตอร์ในสำนักวิทยบริการ 2) ปริมาณการใช้สารสนเทศ โดยรวมในระดับปานกลาง ทรัพยากรสารสนเทศที่ใช้มาก ได้แก่ หนังสือพิมพ์ภาษาไทย ตำรา ภาษาไทย และวิทยานิพนธ์ ส่วนอาจารย์มีปริมาณการใช้สารสนเทศโดยรวมในระดับน้อย ทรัพยากรสารสนเทศที่ใช้มาก ได้แก่ หนังสือตำราภาษาไทย หนังสือพิมพ์ภาษาไทย และตำราภาษาต่างประเทศ 3) ปัญหาการใช้สารสนเทศ โดยรวมในระดับปานกลาง แต่ปัญหาที่ประสบในระดับมาก ได้แก่ หนังสือที่มีอยู่เนื้อหาไม่ทันสมัย คอมพิวเตอร์ที่ให้บริการอินเทอร์เน็ตไม่ทันสมัย ช้ามาก และวิทยานิพนธ์มีน้อย 4) ความต้องการบริการสารสนเทศ พบว่า นักศึกษา และอาจารย์ มีความต้องการโดยรวมในระดับปานกลาง ข้อที่มีความต้องการมากของนักศึกษา คือ บริการรายชื่อหนังสือใหม่บนเว็บไซต์ ส่วนข้อที่อาจารย์ต้องการมาก คือ บริการแจ้งเตือน และทวงหนังสือค้างส่ง 5) เปรียบเทียบการใช้สารสนเทศ พบว่า นักศึกษามีปริมาณการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ มากกว่าอาจารย์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มีปัญหาในการใช้ทรัพยากรสารสนเทศมากกว่าอาจารย์และนักศึกษาระดับปริญญาตรี อาจารย์ และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มีความต้องการบริการสารสนเทศ มากกว่านักศึกษาระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

เกวลิน จริยรัตน์กุล (2557) ได้ศึกษาการใช้สารสนเทศของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ และแหล่งสารสนเทศ รวมทั้งปัญหาในการใช้ทรัพยากรสารสนเทศของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำแนกตามระดับการศึกษาและระดับชั้นปี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือนิสิตระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษาจำนวน 315 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า การใช้ทรัพยากรสารสนเทศมีการใช้อยู่ในระดับปานกลาง นิสิตระดับปริญญาตรีมีการใช้หนังสือพิมพ์ภาษาไทยในระดับมาก ในขณะที่นิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีการใช้ในระดับ

มาก 3 หัวข้อ ได้แก่ วิทยานิพนธ์ หนังสือตำราภาษาไทย และหนังสือพิมพ์ภาษาไทย เมื่อเปรียบเทียบการใช้จำแนกตามระดับการศึกษาและระดับชั้นปีพบความแตกต่างในตัวแปรทั้ง 2 คือ 1) นิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีการใช้สื่อตีพิมพ์และไม่ตีพิมพ์/สื่ออิเล็กทรอนิกส์ มากกว่านิสิตระดับปริญญาตรี 2) นิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 ใช้สื่อตีพิมพ์และสื่อไม่ตีพิมพ์/สื่ออิเล็กทรอนิกส์ มากกว่านิสิตชั้นปีที่ 3 และ 3) นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาชั้นปีที่ 2 ใช้สื่อตีพิมพ์และสื่อไม่ตีพิมพ์/สื่ออิเล็กทรอนิกส์ มากกว่านิสิตชั้นปีที่ 4 การใช้แหล่งสารสนเทศอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาในการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ พบว่า นิสิตปริญญาตรี มีค่าเฉลี่ยระดับสูงสุด คือ หนังสือตำราเก่า/ชำรุด และปัญหาในการใช้ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คือ หนังสือตำราที่มีอยู่ไม่ตรงกับความต้องการ

นันทยา พุฒแก้ว (2558) ได้ศึกษาการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี โดยประชากร ได้แก่ นักศึกษาที่ศึกษาใน หลักสูตรปริญญาตรีและหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาต้องการใช้สารสนเทศ โดยรวมอยู่ในระดับมาก คือเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์/โครงการ เพื่อประกอบการทำรายงาน/ วิจัย โดยสื่อสิ่งพิมพ์ที่มีการใช้ในระดั้มากที่สุด คือ หนังสือตำรา รายชื่อหนังสือใน Syllabus ที่ อาจารย์ผู้สอนแจก เอกสารประกอบคำบรรยายในชั้นเรียน และ โน้ตส่วนตัว นักศึกษาได้รับสารสนเทศ ในระดับมากที่สุดจากอาจารย์ผู้สอนและอาจารย์ที่ปรึกษา นักศึกษาใช้สารสนเทศจากสำนักหอสมุดในระดับมากที่สุด และใช้ห้องสมุดคณะในระดับมาก นักศึกษามีการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมากที่สุด โดยการแสวงหาสารสนเทศจากเว็บไซต์ รายการออนไลน์ของห้องสมุด คำบรรยายจากชั้นเรียน สืบค้นจากชั้นหนังสือ และตรวจสอบบรรณานุกรมท้ายเล่มหนังสือ นักศึกษามีปัญหาในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ แหล่งสารสนเทศอยู่ไกล ไม่สะดวก ค่าใช้จ่ายในการสืบค้นสารสนเทศสูง และเสียเวลามากในการค้นหา ตามลำดับ การทดสอบสมมติฐาน พบว่า นักศึกษาที่ศึกษาในหลักสูตรปริญญาตรี และหลักสูตร บัณฑิตศึกษา มีปัญหาและอุปสรรคการใช้สารสนเทศโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05

นภารัตน์ พุ่มพฤษย์ (2558) ได้ศึกษาการใช้สารสนเทศเพื่อการศึกษา ค้นคว้าของนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคกลาง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา สภาพการใช้สารสนเทศเพื่อการศึกษา ค้นคว้าของนักศึกษา เปรียบเทียบการใช้สารสนเทศเพื่อการศึกษา ค้นคว้าของนักศึกษา และปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการศึกษา ค้นคว้าของนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคกลาง กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคกลาง 9 แห่ง ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 354 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ผลการวิจัยพบว่า

นักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคกลางโดยรวมใช้สื่อสิ่งพิมพ์ประเภทตำรา วิทยานิพนธ์ และ รายงานการวิจัยในระดับมากที่สุด และใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ประเภทวิทยานิพนธ์อิเล็กทรอนิกส์ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทย (ThaiLIS) และฐานข้อมูล ProQuest Dissertation Full Text ในระดับมากที่สุด การเปรียบเทียบการใช้สารสนเทศศึกษานักศึกษาของแต่ละมหาวิทยาลัยใช้สื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือและเอกสารวิชาการ ไม่มีความแตกต่าง แต่การใช้สื่อสิ่งพิมพ์ประเภทวารสารวิชาการ วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ประเภทวิทยานิพนธ์ หนังสือ และวารสารอิเล็กทรอนิกส์ มีความแตกต่างกัน

ชุตติกาญจน์ บุตรพรม และกันยารัตน์ เควียเช่น (2558) ได้ศึกษาความต้องการใช้แหล่งสารสนเทศแบบเสรีของนักศึกษาระดับบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการใช้แหล่งสารสนเทศแบบเสรีของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษา กลุ่มสาขาวิชาที่ศึกษา และ ประสิทธิภาพการรู้จักแหล่งสารสนเทศแบบเสรีกับความต้องการใช้แหล่งสารสนเทศแบบเสรีของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ผลการศึกษพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการใช้แหล่งสารสนเทศแบบเสรีระดับมากที่สุด โดยต้องการใช้สารสนเทศที่มีลักษณะเป็นเอกสารฉบับเต็ม นำเสนอด้วยภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ เนื้อหาถูกต้องสมบูรณ์ ระบุแหล่งที่มา มีเนื้อหาทันสมัยไม่เกิน 6 เดือน และได้รับการอ้างอิงหรือเชื่อมโยงจากแหล่งที่น่าเชื่อถืออย่างชัดเจน โดยต้องการสารสนเทศที่เผยแพร่ในวารสารแบบเสรี โดยเฉพาะวารสารอิเล็กทรอนิกส์แบบเสรีที่ไม่เสียค่าใช้จ่ายในระดับมากที่สุด และมีเนื้อหาเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ประยุกต์ แพทยศาสตร์ และเทคโนโลยี นอกจากนี้พบว่าระดับการศึกษา กลุ่มสาขาวิชาที่สังกัด และประสิทธิภาพการรู้จักแหล่งสารสนเทศแบบเสรีของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการใช้แหล่งสารสนเทศแบบเสรี

กมลวรรณ ยูเดชกุล (2561) ได้ศึกษาการศึกษาพฤติกรรมการใช้สารสนเทศเพื่อการทำภาคนิพนธ์ในระดับบัณฑิตศึกษา : กรณีศึกษา นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับและเปรียบเทียบ ความคิดเห็นของผู้ใช้บริการสารสนเทศเกี่ยวกับการบริหารจัดการสารสนเทศเพื่อการทำภาคนิพนธ์ ในระดับบัณฑิตศึกษา กรณีศึกษา นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ส่วนใหญ่มีระดับการบริหารจัดการสารสนเทศเพื่อการทำภาคนิพนธ์ในระดับบัณฑิตศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.45 โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การเข้าถึงระบบสารสนเทศ รองลงมา คือ ความหลากหลายของข้อมูลสารสนเทศ การนำระบบสารสนเทศไปใช้เพื่อการตัดสินใจ และน้อยที่สุด คือ การนำลักษณะสารสนเทศไปใช้ และจากผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย

การบริหารจัดการสารสนเทศเพื่อการทำภาคินิพนธ์ในระดับบัณฑิตศึกษา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ที่เพศต่างกัน มีการบริหารจัดการสารสนเทศเพื่อการทำภาคินิพนธ์ในระดับบัณฑิตศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จินห์นิภา แสงสุข (2562) ได้ศึกษาการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหา การพัฒนา และเปรียบเทียบปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามีปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง นักศึกษามีปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านสถานที่อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอุปกรณ์ด้านระบบสารสนเทศ และด้านบริการนักศึกษามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามีความต้องการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้าน ได้แก่ ด้านการศึกษาและด้านการติดต่อสื่อสารอยู่ในระดับมาก สำหรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่มีเพศ และอายุต่างกันมีปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ในภาพรวมแตกต่างกันไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่ศึกษาในคณะที่ต่างกันมีปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ในภาพรวมแตกต่างกันไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่มีปัญหาการใช้ด้านระบบสารสนเทศ และด้านสถานที่แตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่มีเพศ อายุ และคณะที่ศึกษาต่างกันมีการพัฒนา (มีความต้องการ) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พมลพร ทองโรจน์ (2562) ได้ศึกษาการใช้และความต้องการใช้ทรัพยากรสารสนเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้า และการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ มีความมุ่งหมายในการศึกษาวิจัย คือเพื่อศึกษาการใช้สารสนเทศ ความต้องการใช้สารสนเทศ และปัญหาการใช้สารสนเทศในการศึกษาค้นคว้าและการทำวิทยานิพนธ์ ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พบว่า ความต้องการด้านเนื้อหาสารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง มีความต้องการด้านเนื้อหาสารสนเทศหมวดสังคมศาสตร์มากที่สุด ความต้องการด้านรูปแบบสารสนเทศอยู่ในระดับปานกลาง ความต้องการเข้าถึงสารสนเทศอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยการใช้สารสนเทศด้านเนื้อหาสารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง การใช้สารสนเทศด้าน

รูปแบบสารสนเทศอยู่ในระดับมาก การใช้สารสนเทศด้านความต้องการเข้าถึงสารสนเทศอยู่ในระดับมาก และปัญหาการใช้สารสนเทศอยู่ในระดับปานกลาง

ณัฐฉิณี ชมภูเอี่ยม (2562) ได้ศึกษาการใช้สารสนเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้าและการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาศิลปะการออกแบบ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้สารสนเทศ เปรียบเทียบการใช้สารสนเทศจำแนกตามคณะที่สังกัด สาขาวิชา และระดับปริญญา ศึกษาปัญหาในการใช้สารสนเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้าและการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาศิลปะการออกแบบ มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า

1) ส่วนใหญ่ค้นหาสารสนเทศผ่านเซิร์ชเอนจินด้วยโทรศัพท์มือถือ/สมาร์ตโฟน เดือนละ 1-2 ครั้ง ๆ ละ 1-2 ชั่วโมง และใช้ทรัพยากรสารสนเทศที่ตีพิมพ์มาแล้วไม่เกิน 5 ปี ทรัพยากรสารสนเทศที่นักศึกษาใช้ในระดับมาก คือ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ วารสารอิเล็กทรอนิกส์ และหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ นักศึกษาใช้สื่อสิ่งพิมพ์ในระดับมาก 3 อันดับแรก ได้แก่ หนังสือทั่วไป ตำรา วิชาการ และสมุดภาพ ส่วนสื่อโสตทัศนวัสดุที่นักศึกษาใช้ในระดับมาก ได้แก่ รูปภาพ และภาพถ่าย แหล่งสารสนเทศบุคคลที่นักศึกษาใช้ในระดับมาก ได้แก่ อาจารย์ และศิลปิน นักศึกษาใช้แหล่งสารสนเทศสถาบันในระดับปานกลาง 3 อันดับแรก ได้แก่ หอศิลป์ พิพิธภัณฑ์ และหอสมุดวังท่าพระ สื่อสังคมออนไลน์ที่นักศึกษาใช้ในระดับมาก 3 อันดับแรก ได้แก่ ยูทูป เฟซบุ๊ก และพินเทอเรส และ 2) ผลการเปรียบเทียบการใช้สารสนเทศ พบว่า นักศึกษาที่ศึกษาในคณะต่างกันมีการใช้สารสนเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในบางด้าน ได้แก่ นักศึกษาคณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ใช้ช่องทางในการแสวงหาสารสนเทศ ใช้ทรัพยากรสารสนเทศและใช้แหล่งสารสนเทศมากกว่านักศึกษาคณะมัณฑนศิลป์ ส่วนด้าน อุปกรณ์ที่ใช้ในการแสวงหาสารสนเทศใช้ไม่แตกต่างกัน และพบว่านักศึกษาที่ศึกษาในระดับปริญญาต่างกันมีการใช้สารสนเทศไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ พบว่านักศึกษาที่ศึกษาในสาขาวิชาต่างกันมีการใช้สารสนเทศแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาที่ศึกษาในสาขาวิชาการออกแบบเครื่องประดับและสาขาวิชาการ ออกแบบผลิตภัณฑ์ใช้สารสนเทศโดยรวมน้อยกว่านักศึกษาที่ศึกษาในสาขาวิชาอื่น 3) ปัญหาในการใช้สารสนเทศ พบว่านักศึกษามีปัญหาในการใช้สารสนเทศโดยรวมอยู่ระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ในการ ค้นหาสารสนเทศ ด้านทรัพยากรสารสนเทศ ด้านแหล่งสารสนเทศ และด้านนักศึกษาผู้ใช้บริการ

สรุป จากการศึกษางานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับการใช้สารสนเทศของนิสิต/นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พบว่า ประชากรที่ใช้ในการศึกษา มีผู้ศึกษาเฉพาะนิสิต/นักศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 1 เรื่อง ได้แก่ นภรัตน์ พุ่มฤกษ์ (2558) ศึกษาเรื่องการใช้สารสนเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้าของนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคกลาง ประชากรที่เป็นนิสิต/นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา จำนวน 6 เรื่อง ได้แก่ ชัยยศ ปานเพชร (2551) ศึกษาเรื่องการใช้ทรัพยากรสารสนเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้าและการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ชูติกาญจน์ บุตรพรม และกันยรัตน์ เควียเช่น (2558) ได้ศึกษาความต้องการใช้แหล่งสารสนเทศแบบเสรีของนักศึกษาระดับบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น กมลวรรณ ยวเดชกุล (2561) ได้ศึกษาการศึกษาพฤติกรรมการใช้สารสนเทศเพื่อการทำภาคินิพนธ์ในระดับบัณฑิตศึกษา : กรณีศึกษา นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี จินห์นิภา แสงสุข (2562) ได้ศึกษาการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พมลพร ทองโรจน์ (2562) ศึกษาเรื่องการใช้และความต้องการใช้ทรัพยากรสารสนเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้า และการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และณัฐดิณี ชมภูเอี่ยม (2562) ศึกษาเรื่องการใช้สารสนเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้าและการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาศิลปะการออกแบบ มหาวิทยาลัยศิลปากร ประชากรที่ศึกษาที่มีทั้งนักศึกษาระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษา จำนวน 2 เรื่อง ได้แก่ เกวลิน จริยรัตน์กุล (2557) ศึกษาเรื่องการใช้สารสนเทศของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และนันทยา พุดแก้ว (2558) ศึกษาเรื่องการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี และประชากรที่ศึกษาที่มีทั้งนักศึกษาระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษา และอาจารย์ จำนวน 1 เรื่อง ได้แก่ เพ็ญรุ่ง แต้ใส (2556) ศึกษาเรื่องการใช้สารสนเทศของนักศึกษาและอาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

หน่วยงานที่ผู้วิจัยทำการศึกษา ได้แก่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (ชูติกาญจน์ บุตรพรม และกันยรัตน์ เควียเช่น, 2558) มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี (กมลวรรณ ยวเดชกุล, 2561) มหาวิทยาลัยรามคำแหง (จินห์นิภา แสงสุข, 2562) มหาวิทยาลัยบูรพา (ชัยยศ ปานเพชร, 2551) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (เกวลิน จริยรัตน์กุล, 2557) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี (นันทยา พุดแก้ว, 2558) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (พมลพร ทองโรจน์, 2562) มหาวิทยาลัยศิลปากร (ณัฐดิณี ชมภูเอี่ยม, 2562) และมหาวิทยาลัยราชภัฏ 2 แห่งคือ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร (เพ็ญรุ่ง แต้ใส, 2556) และมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคกลาง (นภรัตน์ พุ่มฤกษ์, 2558)

วัตถุประสงค์ในการใช้สารสนเทศของนิสิต/นักศึกษา คือ เพื่อการศึกษาค้นคว้าและ การทำวิทยานิพนธ์ (ชัยศ ปานเพชร, 2551; พมลพร ทองโรจน์, 2562; ณัฐดิณี ชมภูเอี่ยม, 2562; นภารัตน์ พุ่มพุกษ์, 2558) เพื่อประกอบโครงงาน การทำรายงาน/วิจัย (นันทยา พุดแก้ว, 2558) ส่วนวัตถุประสงค์การใช้สารสนเทศของอาจารย์ คือ เพื่อค้นคว้าข้อมูลในการเตรียมการสอน (เพ็ญรุ่ง แต้ใส, 2556)

ผลการศึกษา พบว่า การใช้ทรัพยากรสารสนเทศเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ประเภทสิ่งพิมพ์ที่นิยมใช้มาก ได้แก่ รายงานการวิจัย (ชัยศ ปานเพชร, 2551; นภารัตน์ พุ่มพุกษ์, 2558) หนังสือตำรา วิทยานิพนธ์ (นภารัตน์ พุ่มพุกษ์, 2558; นันทยา พุดแก้ว, 2558; เพ็ญรุ่ง แต้ใส, 2554) หนังสือพิมพ์ (เกวลิน จริยรัตน์กุล, 2557) สื่ออิเล็กทรอนิกส์ รายชื่อ หนังสือ ใน Syllabus ที่อาจารย์ผู้สอนแจกประกอบคำบรรยายในชั้นเรียน และโน้ตส่วนตัว (นันทยา พุดแก้ว, 2558) และหนังสือพิมพ์ (เพ็ญรุ่ง แต้ใส, 2554) สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ Science Direct, ThaiLis และ Journal Link (ชัยศ ปานเพชร, 2551) วารสารอิเล็กทรอนิกส์ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (ณัฐดิณี ชมภูเอี่ยม, 2562)

แหล่งสารสนเทศที่นิยมใช้มาก ได้แก่ แหล่งสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ แหล่ง สารสนเทศสถาบัน คือ ห้องสมุด (ชัยศ ปานเพชร, 2551; นันทยา พุดแก้ว, 2558; เพ็ญรุ่ง แต้ใส, 2554) แหล่งสารสนเทศบุคคล ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนและอาจารย์ที่ปรึกษา (นันทยา พุดแก้ว, 2558; ณัฐดิณี ชมภูเอี่ยม, 2562) แหล่งสารสนเทศอินเทอร์เน็ต (ชัยศ ปานเพชร, 2551)

ปัญหาในทางการใช้สารสนเทศ มีดังนี้ ปัญหาด้านแหล่งสารสนเทศ ได้แก่ แหล่งสารสนเทศอยู่ไกล ไม่สะดวก (นันทยา พุดแก้ว, 2558) และฐานข้อมูลออนไลน์ไม่เป็น เอกสารฉบับเต็ม (ชัยศ ปานเพชร, 2551) ด้านประเภทของสารสนเทศ ได้แก่ จำนวนหนังสือที่ ต้องการมีน้อย หนังสืออ้างอิงล้ำสมัย วารสารที่ต้องการไม่มีในห้องสมุด (ชัยศ ปาน เพชร, 2551) วิทยานิพนธ์ที่ตรงกับความต้องการมีน้อย (ชัยศ ปานเพชร, 2551 ; เพ็ญรุ่ง แต้ใส, 2554; เกวลิน จริยรัตน์กุล, 2557) ด้านเนื้อหาของทรัพยากรสารสนเทศไม่ตรงกับความต้องการ (นภารัตน์ พุ่ม พุกษ์, 2558; พมลพร ทองโรจน์, 2562) หนังสือ มีเนื้อหาไม่ทันสมัย ปัญหาด้านเครื่องมือและ อุปกรณ์ในการค้นหาสารสนเทศ ได้แก่ คอมพิวเตอร์ที่ให้บริการอินเทอร์เน็ตไม่ทันสมัย (เพ็ญรุ่ง แต้ใส, 2554; พมลพร ทองโรจน์, 2562; ณัฐดิณี ชมภูเอี่ยม, 2562)

12.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ

โอลักเบงกา อาจาลา (Olugbenga Ajala, 1997) ศึกษาเรื่องการใช้ทรัพยากรห้องสมุด มหาวิทยาลัยอึบาดัน ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ประเทศไนจีเรีย มีวัตถุประสงค์เพื่อการใช้ทรัพยากรและบริการของห้องสมุดให้เกิดประโยชน์สูงสุด ผลการศึกษาวិจัยพบว่า ผู้ใช้ในระดับบัณฑิตศึกษาใช้ทรัพยากรห้องสมุดเพื่อการทำงานวิจัยและการพัฒนาตนเอง นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาส่วนใหญ่เป็นสมาชิกของห้องสมุดและใช้ทรัพยากรห้องสมุดส่วนใหญ่ คือวารสารแหล่งสารสนเทศ คือ ใช้ห้องสมุดเป็นบางครั้ง มีความต้องการและใช้เวลาเฉลี่ยระหว่าง 1-2 ชั่วโมง และมีการใช้ห้องสมุดอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ห้องสมุดของมหาวิทยาลัยเพื่อทำงานวิจัย ผู้วิจัยได้สรุปข้อเสนอแนะให้ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจัดบริการเพิ่มให้กับนักศึกษา คือ ควรนำเอกสารและวารสารที่ได้ มาจัดเก็บ และจัดให้พร้อมใช้งาน มีป้ายกำกับไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้เข้าถึงได้ง่าย ให้ความสำคัญกับการประชาสัมพันธ์บริการของห้องสมุดเพื่อส่งเสริมบริการและสร้างจิตสำนึกของผู้ใช้ ควรจัดอบรมการใช้ทรัพยากรสารสนเทศให้กับนักศึกษา และส่งเสริมความร่วมมือระหว่างห้องสมุดวิชาการและห้องสมุดอื่น ๆ

ฟิดซานี (Fidzani, 1998) ศึกษาเรื่องความต้องการใช้สารสนเทศและพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของนักศึกษามหาวิทยาลัยบอตสวานา (Botswana) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะการแสวงหาสารสนเทศและความต้องการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ และความรู้สึที่มีต่อบริการของห้องสมุด การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากนักศึกษาระดับปริญญาโท นอกเวลาและเต็มเวลา จำนวน 144 คน ผลการวิจัยพบว่า การใช้แหล่งสารสนเทศและบริการของห้องสมุด ส่วนใหญ่นิยมใช้ วารสาร หนังสือ และตำรา เพื่อการทำวิทยานิพนธ์และงานวิจัย ปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ คือ ไม่ทราบวิธีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศและบริการของห้องสมุดที่มีให้บริการ นักศึกษาควรได้รับการสอนวิธีใช้ทรัพยากรและบริการของห้องสมุดที่มีอยู่ และเตรียมแบบสอบถามเกี่ยวกับความสามารถของนักศึกษาในการใช้แหล่งข้อมูลสารสนเทศในระหว่างการลงทะเบียนกับนักศึกษาปริญญาโททุกคนเพื่อสร้างความสามารถในการใช้แหล่งข้อมูล นอกจากนี้ยังควรมีการพัฒนากลยุทธ์การตลาดข้อมูลเชิงรุกมากขึ้น ทั้งในระดับบรรณารักษ์และระดับปฏิบัติงานเพื่อสร้างความตระหนักในหมู่นักศึกษาระดับปริญญาโท

หลิว (Liew, 2000) ศึกษาเรื่องการศึกษาการใช้และการรับรู้ของผู้ใช้ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และการรับรู้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (e-journals) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้วารสารของผู้ใช้ทั้งสิ่งพิมพ์และวารสารออนไลน์ สิ่งที่ผู้ใช้ต้องการและปัจจัยเกี่ยวข้อง และความคาดหวังและข้อกังวลของผู้ใช้เกี่ยวกับวารสารอิเล็กทรอนิกส์ในอนาคต ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษา

ส่วนใหญ่นิยมใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์มากกว่าวารสารที่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ ปัญหาที่พบในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษา คือ ยากที่จะอ่านจากหน้าจอ และไม่สามารถสแกนข้อมูลได้ภายในมุมมองเดียว (ต้องการเลื่อน) ปัญหาด้านความปลอดภัยและการครอบคลุมของเนื้อหาที่มีค่าใช้จ่ายสูง

จอร์จ และคนอื่นๆ (George and others, 2006) ศึกษาเรื่องการใช้ข้อมูลเชิงวิชาการ : พฤติกรรมการศึกษาค้นคว้าสารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยคาร์เนกีเมลลอน เมืองพิตซ์เบิร์ก รัฐเพนซิลเวเนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา (Carnegie Mellon University) มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจพฤติกรรมการศึกษาค้นคว้าสารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการสืบค้นและกิจกรรมเชิงวิชาการ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาส่วนใหญ่นิยมศึกษาค้นคว้าสารสนเทศทางอินเทอร์เน็ต และแหล่งสารสนเทศในรูปแบบออนไลน์ของห้องสมุด และใช้ทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด คือ สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือ วารสาร และเอกสาร ส่วนปัญหาที่พบในการใช้ทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด คือ ความยากลำบาก ไม่มีความสะดวกและรวดเร็ว ในการค้นหาข้อมูล

โอบูห์ (Obuh, 2009) ศึกษาเรื่องการใช้ทรัพยากรอิเล็กทรอนิกส์โดยนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งรัฐเดลาแวร์ เมืองอับราคา ประเทศไนจีเรีย ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบกับขนาดกลุ่มตัวอย่าง 78 คน คิดเป็นจำนวนประชากรทั้งหมดของนักศึกษาปริญญาโทและปริญญาเอกของภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งรัฐเดลาแวร์ ประเทศไนจีเรีย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม โดยการนับความถี่และค่าร้อยละอย่างง่าย ผลการศึกษายืนยันว่า นักศึกษาปริญญาโทและปริญญาเอก มีทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอยู่ในระดับต่ำกว่านักศึกษาระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์ด้านการใช้ทรัพยากรอิเล็กทรอนิกส์อยู่ในระดับต่ำกว่านักศึกษาระดับปริญญาตรี ระดับการใช้ทรัพยากรอิเล็กทรอนิกส์อยู่ในระดับสูง มีความถี่ในการใช้ทรัพยากรอิเล็กทรอนิกส์สูงโดยบัณฑิตทั้งชายและหญิง ปัญหาในการใช้ทรัพยากรอิเล็กทรอนิกส์ คือ การกรองผลลัพธ์จากการค้นหาความล่าช้าในการดาวน์โหลด การค้นหาข้อมูลไม่ตรงความต้องการ ข้อมูลไม่เพียงพอ/ขาดทักษะในการค้นหา ค่าใช้จ่ายสูงในการเข้าถึง ไฟฟ้าดับ ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์บางข้อมูลได้

เฮงียนเวโซ (Nyangweso, 2012) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับปริญญาโท : กรณีศึกษาสาขาการวางแผนและการจัดการโครงการ มหาวิทยาลัยในโรบีประเทศเคนยา มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ เพื่อกำหนดการเข้าถึงการใช้ทรัพยากรอินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับปริญญาโท เพื่อสร้างทักษะทางเทคโนโลยีในการใช้ทรัพยากรอินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับปริญญาโท และเพื่อประเมิน

ความคุ้นเคยในการใช้ทรัพยากรอินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนรู้ของนักศึกษาปริญญาโท ในมหาวิทยาลัยไนโรบี ผลการวิจัยพบว่า อินเทอร์เน็ตของมหาวิทยาลัยไม่พร้อมใช้งาน คอมพิวเตอร์ที่มีอยู่ไม่เพียงพอ นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีทักษะในการใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ของห้องสมุด ไม่กี่เครื่องจะมีเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่ดีเยี่ยมในราคาที่ถูกและมีความพร้อมใช้งานอยู่เสมอ แล็บที่อุปเป็นที่แพร่หลายในหมู่นักศึกษาปริญญาโท แต่นักเรียนส่วนใหญ่ไม่มีทักษะในการใช้เครื่องมือห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ แต่ส่วนใหญ่ของนักศึกษามีความชำนาญในการใช้อินเทอร์เน็ตผ่านมือถือ อีเมล ข่าว และข้อมูลทางวิชาการผ่านกูเกิล (Google) นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่คุ้นเคยกับการใช้เว็บบอร์ดและห้องสนทนา ควรแก้ไขปัญหาโดยให้มหาวิทยาลัยของรัฐบาลจัดหาคอมพิวเตอร์ให้กับสถาบันการศึกษา และควรจัดฝึกอบรมการใช้ทรัพยากรห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ และส่งเสริมให้นักเรียนทำความเข้าใจกับความคุ้นเคยกับแหล่งข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตอื่น ๆ

คูมาห์ (Kumah, 2015) ศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบการใช้สารสนเทศ ระหว่างห้องสมุดและอินเทอร์เน็ตของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยกานา (University of Ghana) ประเทศกานา วัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษากับการใช้ห้องสมุด ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษารับรู้ถึงบทบาทหน้าที่ที่สำคัญของห้องสมุด ห้องสมุดมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการศึกษามีการจัดหาสารสนเทศที่จำเป็นต่อการเรียนการสอน ซึ่งเป็นปัจจัยที่กระตุ้นให้เข้าใช้ห้องสมุด แต่นักศึกษาชอบและนิยมใช้อินเทอร์เน็ตมากกว่าใช้ห้องสมุด เพราะเป็นประโยชน์มากในด้านวิชาการ วัตถุประสงค์หลักในการใช้อินเทอร์เน็ตคือการทำวิจัย ค้นหา สารสนเทศ รวมถึงเพื่อการสื่อสาร ความพร้อมของสารสนเทศ การเข้าถึงสารสนเทศได้อย่างรวดเร็ว และสารสนเทศมีจำนวนมากบนอินเทอร์เน็ต มีการจัดการสารสนเทศเพื่อให้ง่ายต่อการสืบค้น ปัญหาหลักในการใช้อินเทอร์เน็ต คือ มีสารสนเทศมากเกินไป มีความยากลำบากในการค้นหาสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง และการรับส่งข้อมูลล่าช้า ส่วนปัญหาในการใช้สารสนเทศในห้องสมุด ได้แก่ เวลาเปิดและปิดไม่เพียงพอ ไม่คุ้นเคยกับกระบวนการค้นหาที่ห้องสมุด บุคลากรผู้ให้บริการไม่เป็นมิตรหรือไม่ช่วยเหลือ และไม่สามารถยืมหนังสือได้

เยโบวาห์ (Yebowaah, 2017) ศึกษาเปรียบเทียบการใช้ห้องสมุดและอินเทอร์เน็ตของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเพื่อพัฒนาการศึกษา (University for Development Studies) ประเทศกานา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้ห้องสมุดและแหล่งข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาเพื่องานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์ การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา จำนวน 126 คน พบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาการใช้แหล่งสารสนเทศทางอินเทอร์เน็ตเพื่อประกอบงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์มากกว่า การใช้ทรัพยากรในห้องสมุด ปัญหาในการใช้ทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด ห้องสมุดมีเวลาเปิดปิดที่ไม่

เอื้ออำนวยต่อการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ เจ้าหน้าที่ให้บริการห้องสมุดที่ไม่เป็นมิตรกับผู้ให้บริการ จำนวนหนังสือมีไม่เพียงพอ และไม่สามารถยืมหนังสือได้ ส่วนปัญหาด้านการใช้สารสนเทศทาง อินเทอร์เน็ต การรับส่งข้อมูลล่าช้า ความยากในการเข้าถึงสารสนเทศ และขาดทักษะในการเข้าถึง สารสนเทศ

เมาดิ, ชีก และคิแพลค (Mauti, Chege, & Kiplag, 2018) ศึกษาการประเมินการเข้าถึง และการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดโดยนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมิชชั่น แห่งแอฟริกา (Adventist University of Africa) ประเทศเคนยา ผลการวิจัยพบว่า ห้องสมุด มีทรัพยากรสารสนเทศที่เพียงพอ ได้แก่ หนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ วิทยานิพนธ์งานวิจัย รายงานการประชุมวิชาการ และสิ่งพิมพ์รัฐบาล แต่นักศึกษามีการเข้าถึงและใช้งานน้อย และได้ พบว่านักศึกษาไม่มีทักษะการสืบค้นข้อมูลเพื่อเข้าถึงและใช้ทรัพยากรสารสนเทศอย่าง มีประสิทธิภาพ รวมถึงการขาดทักษะการรู้สารสนเทศที่เพียงพอ นอกจากนี้ยังมีอุปสรรคทางด้าน ภาษา เนื่องจากนักศึกษาไม่ถนัดในการใช้ภาษาอังกฤษ และขาดความตระหนักถึงความสำคัญของ ทรัพยากร สารสนเทศที่มีอยู่ ผู้วิจัยเสนอแนะว่านักศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาทักษะในการเข้าถึงและ การใช้ ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุด และห้องสมุดควรปรับปรุงทรัพยากรสารสนเทศให้ ทันสมัยอย่าง สม่าเสมอ

สรุป งานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการใช้สารสนเทศของนักศึกษาระดับ บัณฑิตศึกษา พบว่า มีผู้สนใจศึกษาเกี่ยวกับแหล่งสารสนเทศ จำนวน 5 เรื่อง ได้แก่ คูมาห์ (Kumah, 2015) และเยโบวาห์ (Yebowaah, 2017) ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างการใช้สารสนเทศจากห้องสมุด และจากอินเทอร์เน็ต ฟิดซานี (Fidzani, 1998) ความต้องการใช้สารสนเทศและพฤติกรรม การแสวงหาสารสนเทศ เหนิงเวโซ (Nyangweso, 2012) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้อินเทอร์เน็ต หลิว (Liew, 2000) ศึกษาเรื่องการศึกษาการใช้และการรับรู้ของผู้ใช้ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และการรับรู้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (e-journals) และ จอร์จ และคนอื่นๆ (George and others, 2006) ศึกษาเรื่องการใช้ข้อมูลเชิงวิชาการ : พฤติกรรมการศึกษาค้นคว้าสารสนเทศของนักศึกษาระดับ บัณฑิตศึกษา นอกจากนี้ มีผู้สนใจศึกษาด้านการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ จำนวน 3 เรื่อง ได้แก่ โอลักเบงกา อาจาลา (Olugbenga Ajala, 1997) ศึกษาเรื่องการใช้ทรัพยากรห้องสมุดมหาวิทยาลัย อิบาดัน โอบูห์ (Obuh, 2009) ศึกษาเรื่องการใช้ทรัพยากรอิเล็กทรอนิกส์ และเมาดิ, ชีก และคิแพลค (Mauti, Chege, & Kiplag, 2018) ประเมินการเข้าถึงและการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาจากประเทศ ต่าง ๆ ได้แก่ ในจีเรีย บอตสวานา สหรัฐอเมริกา กานา และเคนยา วัตถุประสงค์ในการใช้สารสนเทศ คือ เพื่อการวิจัย และวิทยานิพนธ์ (Olugbenga Ajala,1997; Fidzani, 1998; Yebowaah, 2017; Kumah, 2015) และเพื่อการค้นหา ข้อมูล และการสื่อสาร (Kumah, 2015) การแสวงหาแหล่งสารสนเทศ สารสนเทศ และการเข้าถึงทรัพยากรอิเล็กทรอนิกส์ (Fidzani, 1998; Liew, 2000) โดยการใช้ โทรศัพท์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต อีเมล กระดานข่าว และ Google Scholar (Nyangweso, 2012) อุปกรณ์ที่ใช้ในการเข้าถึงข้อมูล ได้แก่ แล็ปท็อป (Nyangweso, 2012)

ผลการศึกษา พบว่า ทรัพยากรสารสนเทศที่นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษานิยมใช้ มาก ได้แก่ ทรัพยากรสารสนเทศจากอินเทอร์เน็ต และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Kumah, 2015; Yebowaah, 2017; Liew, 2000) และนิยมใช้ คือ สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ วารสาร หนังสือ ตำรา (Olugbenga Ajala,1997; Fidzani, 1998; George and others, 2006) ทางด้านแหล่งสารสนเทศ นักศึกษามี ความเห็นว่า ห้องสมุดมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการศึกษามีการจัดหาสารสนเทศที่จำเป็นต่อการ เรียนการสอน (Kumah, 2015) ห้องสมุดมีทรัพยากรสารสนเทศที่เพียงพอ ได้แก่ หนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ตีพิมพ์วิทยานิพนธ์งานวิจัย รายงานการประชุมวิชาการ และสิ่งพิมพ์รัฐบาล แต่นักศึกษา มีการเข้าถึงและใช้งานน้อย (Mauti, Chege, & Kiplag, 2018) นักศึกษาส่วนใหญ่นิยมใช้สารสนเทศ จากแหล่งสารสนเทศอินเทอร์เน็ตและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ มากกว่าจากการใช้ในห้องสมุด เพราะมี ความพร้อมของสารสนเทศ การเข้าถึงสารสนเทศที่รวดเร็ว และมีสารสนเทศจำนวนมากบน อินเทอร์เน็ต มีการจัดการสารสนเทศเพื่อให้ง่ายต่อการสืบค้น (Kumah, 2015)

ปัญหาในการใช้สารสนเทศ มีดังนี้ปัญหาด้านการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ ได้แก่ หนังสือมีไม่เพียงพอ การยืมหนังสือไม่ได้ (Kumah, 2015; Yebowaah, 2017) นักศึกษาไม่ทราบวิธี การเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศ (Fidzani, 1998) มีปัญหาการเชื่อมต่อข้อมูลถูกตัดขาดเนื่องจาก ไฟดับ และไม่สามารถค้นหาสารสนเทศที่ต้องการและสารสนเทศที่เกี่ยวข้องได้ (Obuh, 2009) ปัญหาด้าน แหล่งสารสนเทศ ได้แก่ เวลาเปิดปิดที่ไม่เอื้ออำนวย รวมถึงปัญหาด้านบุคลากรผู้ ให้บริการ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ห้องสมุดที่ไม่เป็นมิตร (Kumah, 2015; Yebowaah, 2017) และปัญหา ด้านนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาต่อการใช้บริการ ได้แก่ ไม่ทราบวิธีการใช้ทรัพยากรและบริการ ของห้องสมุด (Fidzani, 1998) ไม่มีทักษะการสืบค้นข้อมูลเพื่อเข้าถึงและใช้ทรัพยากรสารสนเทศ อย่างมี ประสิทธิภาพ ขาดทักษะการรู้สารสนเทศที่เพียงพอ อุปสรรคทางด้านภาษา นักศึกษาไม่ ถนัดในการใช้ภาษาอังกฤษ และขาดความตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากร สารสนเทศที่มีอยู่ (Mauti, Chege, & Kiplag, 2018) นอกจากนี้ยังมีปัญหาการใช้สารสนเทศทางอินเทอร์เน็ต ได้แก่ การรับส่งข้อมูลล่าช้า ขาดในการเข้าถึงในการค้นหาสารสนเทศ การค้นหาข้อมูลไม่ตรงตามความ

ต้องการ ความปลอดภัยและการครอบคลุมของเนื้อหาที่มีค่าใช้จ่ายสูง (Fidzani, 1998; (Liew, 2000; Obuh, 2009; Yebowaah, 2017)

ข้อเสนอแนะในการใช้สารสนเทศ มีดังนี้ ด้านทรัพยากรสารสนเทศ ได้แก่ ห้องสมุด ควรจัดบริการเพิ่มให้กับนักศึกษา คือ ควรนำเอกสารและวารสารที่ได้ มาจัดเก็บ และจัดให้พร้อมใช้งาน มีป้ายกำกับไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้เข้าถึงได้ง่าย ให้ความสำคัญกับการประชาสัมพันธ์การบริการของห้องสมุดเพื่อส่งเสริมบริการและสร้างจิตสำนึกของผู้ใช้ ควรจัดอบรมการใช้ทรัพยากรสารสนเทศให้กับนักศึกษา และส่งเสริมความร่วมมือระหว่างห้องสมุดวิชาการและห้องสมุดอื่น ๆ (Olugbenga Ajala, 1997) รวมถึงการเตรียมแบบสอบถามเกี่ยวกับความสามารถของนักศึกษาในการใช้แหล่งข้อมูลสารสนเทศในระหว่างการลงทะเบียนกับนักศึกษาปริญญาโททุกคนเพื่อสร้างความสามารถในการใช้แหล่งข้อมูล นอกจากนี้ยังควรมีการพัฒนากลยุทธ์การตลาดข้อมูลเชิงรุกมากขึ้นทั้งในระดับบรรณารักษ์และระดับปฏิบัติงาน เพื่อสร้างความตระหนักในหมู่นักศึกษาระดับปริญญาโท (Fidzani, 1998) ห้องสมุดควรปรับปรุงทรัพยากรสารสนเทศให้ทันสมัยอย่างสม่ำเสมอ (Mauti, Chege, & Kiplag, 2018) ห้องสมุดควรจัดฝึกอบรมการใช้ทรัพยากรสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์และสนับสนุนให้นักศึกษา ใช้แหล่งสารสนเทศอินเทอร์เน็ตอื่น ๆ และด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ในการค้นหา สารสนเทศ ได้แก่ มหาวิทยาลัยควรเพิ่มจำนวนคอมพิวเตอร์ในห้องสมุด (Nyangweso, 2012)

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษา เรื่อง การใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระ
ของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เป็นวิจัยเชิงสำรวจ ซึ่งในบทนี้
เป็นการนำเสนอวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร (Population)

ประชากร (Population) ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นิสิตที่กำลังศึกษาระดับปริญญาโท
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ในปีการศึกษา 2563 จำนวน 11 สาขาวิชาการศึกษา จำนวน
นิสิตทั้งหมด 440 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 3 กรกฎาคม 2562) จำแนกได้ดังนี้

1. การบริหารการศึกษา	จำนวนนิสิตทั้งหมด 45 คน
2. การสอนวิทยาศาสตร์	จำนวนนิสิตทั้งหมด 57 คน
3. การสอนคณิตศาสตร์	จำนวนนิสิตทั้งหมด 46 คน
4. สมอง จิตใจและการเรียนรู้	จำนวนนิสิตทั้งหมด 32 คน
5. การศึกษาและการพัฒนาสังคม	จำนวนนิสิตทั้งหมด 24 คน
6. หลักสูตรและการสอน	จำนวนนิสิตทั้งหมด 67 คน
7. จิตวิทยาการศึกษา	จำนวนนิสิตทั้งหมด 53 คน
8. เทคโนโลยีการศึกษา	จำนวนนิสิตทั้งหมด 54 คน
9. วิจัย วัสดุ และสถิติการศึกษา	จำนวนนิสิตทั้งหมด 24 คน
10. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์	จำนวนนิสิตทั้งหมด 15 คน
11. การศึกษาปฐมวัย	จำนวนนิสิตทั้งหมด 23 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample)

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นิสิตที่กำลังศึกษาระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ในปีการศึกษา 2563 จำนวนทั้งหมด 440 คน โดยใช้ตารางของเครซี่และมอร์แกน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 205 คน และทำการสุ่มแบบแบ่งช่วงชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสาขาวิชาการศึกษา จำนวน 11 สาขาวิชาการศึกษา ดังแสดงในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสาขาวิชาที่ศึกษา

ที่	สาขาวิชา	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
1	การบริหารการศึกษา	45	22
2	การสอนวิทยาศาสตร์	57	27
3	การสอนคณิตศาสตร์	46	22
4	สมอง จิตใจและการเรียนรู้	32	15
5	การศึกษาและการพัฒนาสังคม	24	10
6	หลักสูตรและการสอน	67	31
7	จิตวิทยาการศึกษา	53	26
8	เทคโนโลยีการศึกษา	54	24
9	วิจัย วัสดุ และสถิติการศึกษา	24	12
10	การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์	15	6
11	การศึกษาปฐมวัย	23	10
รวม		440	205

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิธีการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

2.1 เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ซึ่งจำแนกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามเกี่ยวกับเพศ อายุ

ปีที่ศึกษา สาขาวิชาการศึกษา ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check-list)

ตอนที่ 2 สภาพการใช้สารสนเทศ เพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระ ของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา คำถามจำแนกเป็น 2 หัวข้อ คือ สภาพการใช้สารสนเทศด้านแหล่งสารสนเทศ และด้านประเภทของสารสนเทศ ข้อคำถามมี ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และ น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระ ของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหา การใช้สารสนเทศ จำแนกเป็น 4 หัวข้อ คือ ปัญหาด้านแหล่งสารสนเทศ ด้านประเภทของ สารสนเทศ ด้านเนื้อหาสารสนเทศและการเข้าถึงสารสนเทศ ข้อคำถามมีลักษณะเป็นแบบมาตรา ส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

2.2 การสร้างเครื่องมือการวิจัย

2.2.1 ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องจากเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยและสร้างข้อคำถาม

2.2.2 นำเสนอแบบสอบถามต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาให้ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

2.2.3 ปรับแก้ไขแบบสอบถามตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ

2.2.4 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับแก้ไขตามอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้ คำแนะนำเรียบร้อยแล้ว เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) และนำมาวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence หรือ IOC) ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.0

2.2.5 นำแบบสอบถามมาปรับแก้ไขตามข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะจาก ผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้ง

2.2.6 นำแบบสอบถามไปหาความเชื่อมั่น (reliability) โดยทดลองใช้ แบบสอบถามกับนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำนวน 30 คน โดย ไม่ซ้ำกับกลุ่มตัวอย่างจริง และนำไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น โดยการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์ อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ที่จับบับเท่ากับ 0.967

2.2.7 นำแบบสอบถามไปใช้ในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการ ดังนี้

3.1 ติดต่อขอหนังสือจากสาขาวิชาศิลปศาสตร์ เพื่อขอความอนุเคราะห์จากคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

3.2 ดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ระหว่างวันที่ 7 ธันวาคม พ.ศ. 2563 ถึงวันที่ 18 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564 โดยมีการส่งแบบสอบถาม 2 วิธี คือ

3.2.1 ส่งและรับคืนแบบสอบถามทางออนไลน์ (Google form) โดยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์และลิงค์แบบสอบถาม ถึงคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา หนังสือลงวันที่ 7 ธันวาคม พ.ศ. 2563 เนื่องจากเป็นช่วงเวลาของการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โดยทางคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา มีนโยบายให้อาจารย์ผู้สอนระดับบัณฑิตศึกษาจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์เต็มรูปแบบ ดังนั้นผู้วิจัย จึงไม่สามารถเก็บแบบสอบถามเป็นเอกสารได้

3.2.2 ส่งและรับคืนแบบสอบถามทางอีเมล (E-mail) โดยขอข้อมูลผ่านงานทะเบียน สำหรับนิสิตที่ใช้อีเมลของมหาวิทยาลัย และส่งลิงค์แบบสอบถามขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตตอบแบบสอบถาม และส่งกลับภายในวันที่ 18 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564 ได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 205 ฉบับ (คิดเป็นร้อยละ 100)

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับจำนวน 205 ฉบับ หลังจากนั้นนำมาประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และใช้ค่าสถิติ ดังนี้

4.1 แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลที่เกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ ใช้วิธีการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

4.2 แบบสอบถามตอนที่ 2 สภาพการใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา และตอนที่ 3 ปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert) ใช้วิธีหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) โดยกำหนดค่าน้ำหนักของแต่ละคำตอบ ดังนี้

การใช้มากที่สุด/ ปัญหามากที่สุด	ให้น้ำหนักคะแนน 5
การใช้มาก/ ปัญหามาก	ให้น้ำหนักคะแนน 4
การใช้ปานกลาง/ ปัญหาปานกลาง	ให้น้ำหนักคะแนน 3
ใช้น้อย/ ปัญหาน้อย	ให้น้ำหนักคะแนน 2
ใช้น้อยที่สุด/ ปัญหาน้อยที่สุด	ให้น้ำหนักคะแนน 1

การแปลความหมายของคะแนน ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) ดังต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00	หมายถึง มีการใช้/ มีปัญหาในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49	หมายถึง มีการใช้/ มีปัญหาในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49	หมายถึง มีการใช้/ มีปัญหาในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49	หมายถึง มีการใช้/ มีปัญหาในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49	หมายถึง มีการใช้/ มีปัญหาในระดับน้อยที่สุด

4.3 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยใช้สถิติการทดสอบ ดังนี้

การเปรียบเทียบสภาพการใช้และปัญหาการใช้สารสนเทศ จำแนกตามเพศ ใช้สถิติ t-test (Independent Samples) และยอมรับสมมติฐานการวิจัยเมื่อผลการทดสอบมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และจำแนกตามสาขาวิชาการศึกษา ใช้สถิติ F-test (One-way ANOVA) ในกรณีที่พบความแตกต่างจะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำเสนอหัวข้อจำแนกเป็น 4 ตอน ตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพการใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ตอนที่ 3 ปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ตอนที่ 4 ผลการเปรียบเทียบสภาพการใช้และปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามเพศและสาขาวิชาการศึกษา

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย ครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดค่าระดับนัยสำคัญที่ระดับ .05 และได้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

$\bar{X}$	แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
SD	แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
n	แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน ค่าสถิติการแจกแจงแบบที
p	แทน ค่าความน่าจะเป็นของความคลาดเคลื่อน
F	แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาการกระจายแบบเอฟ (F-distribution)
SS	แทน ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of square)
MS	แทน ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน
df	แทน ชั้นของความเป็นอิสระ (Degree of freedom)
*	แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ครอบคลุมข้อมูลส่วนบุคคลของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ปีที่ศึกษา และสาขาวิชาการศึกษา โดยผู้วิจัยนำเสนอในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสาขาวิชา

ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 เพศชาย	53	25.85
1.2 เพศหญิง	152	74.15
รวม	205	100.00
2. อายุ		
2.1 อายุ 20-25 ปี	48	23.41
2.2 อายุ 26-30 ปี	83	40.49
2.3 อายุ 31-35 ปี	17	8.29
2.4 อายุ 36-45 ปี	57	27.80
2.5 อายุ 45 ปีขึ้นไป	-	-
รวม	205	100.00
3. ปีที่ศึกษา		
3.1 ปีที่ 1	6	2.93
3.2 ปีที่ 2	72	35.12
3.3 ปีที่ 3	70	34.15
3.4 ปีที่ 4	41	20
3.5 ปีที่ 5	16	7.80

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
4. สาขาวิชาการศึกษา		
4.1 การบริหารการศึกษา	22	10.73
4.2 การสอนวิทยาศาสตร์	27	13.18
4.3 การสอนคณิตศาสตร์	22	10.73
4.4 สมอง จิตใจและการเรียนรู้	15	7.32
4.5 การศึกษาและการพัฒนาสังคม	10	4.87
4.6 หลักสูตรและการสอน	31	15.13
4.7 จิตวิทยาการปรึกษา	26	12.68
4.8 เทคโนโลยีการศึกษา	24	11.70
4.9 วิจัย วัสดุ และสถิติการศึกษา	12	5.85
4.10 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์	6	2.94
4.11 การศึกษาปฐมวัย	10	4.87
รวม	205	100.00

จากตารางที่ 4.1 ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 205 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 152 คน (ร้อยละ 74.15) และเพศชาย จำนวน 53 คน (ร้อยละ 25.85) มีอายุ 26-30 ปี มากเป็นอันดับแรก จำนวน 83 คน (ร้อยละ 40.49) รองลงมา มีอายุ 36-45 ปี จำนวน 57 คน (ร้อยละ 27.80) มีอายุ 20-25 ปี จำนวน 48 คน (ร้อยละ 23.41) และมีอายุ 31-35 ปี (ร้อยละ 8.29) ตามลำดับ

ในส่วนของปีที่ศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 2 มากที่สุด จำนวน 72 คน (ร้อยละ 35.12) รองลงมา ศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 3 จำนวน 70 คน (ร้อยละ 34.15) ศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 4 จำนวน 41 คน (ร้อยละ 20) ศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 5 จำนวน 16 คน (ร้อยละ 7.80) และศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1 จำนวน 6 คน (ร้อยละ 2.93) ตามลำดับ และจำแนกเป็นสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มากที่สุด จำนวน 31 คน (ร้อยละ 15.13) สาขาวิชาการสอนวิทยาศาสตร์ จำนวน 27 คน (ร้อยละ 13.18) สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา จำนวน 26 คน (ร้อยละ 12.68) สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 24 คน (ร้อยละ 11.70) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา จำนวน 22 คน (ร้อยละ 10.73) สาขาวิชาการสอนคณิตศาสตร์ จำนวน 22 คน (ร้อยละ 10.73)

สาขาวิชาสมอง จิตใจและการเรียนรู้ จำนวน 15 คน (ร้อยละ 7.32) สาขาวิชาวิจัย วัตถุประสงค์ และสถิติ การศึกษา จำนวน 12 คน (ร้อยละ 5.85) สาขาวิชาการศึกษาและการพัฒนาสังคม จำนวน 10 คน (ร้อยละ 4.87) สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย จำนวน 10 คน (ร้อยละ 4.87) และสาขาวิชาการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ จำนวน 6 คน (ร้อยละ 2.94) ตามลำดับ

ตอนที่ 2 สภาพการใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระ ของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

สภาพการใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนิสิตระดับ ปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านแหล่งสารสนเทศ และ 2) ด้านประเภทของสารสนเทศ มีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านแหล่งสารสนเทศ หมายถึง หน่วยงานหรือสถาบันที่ผลิต รวบรวม จัดเก็บ เผยแพร่ หรือให้บริการสารสนเทศ รวมถึงบุคคลผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย

1.1 แหล่งสารสนเทศที่มหาวิทยาลัยจัดให้บริการ ได้แก่ สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัย บูรพา วิทยาเขตบางแสน หอสมุดมหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรี และหอสมุดมหาวิทยาลัย บูรพา วิทยาเขตสระแก้ว

1.2 แหล่งสารสนเทศอื่น ๆ ได้แก่ หอสมุด โรงเรียน หอสมุดวิทยาลัยและ มหาวิทยาลัย หอสมุดเฉพาะ หอสมุดประชาชน หอสมุดแห่งชาติ ศูนย์สารสนเทศ สมาคม และ องค์กรต่าง ๆ ของรัฐ ศูนย์สารสนเทศ สมาคมและองค์กรต่าง ๆ ของเอกชน และอื่น ๆ

จากข้อมูลข้างต้น ผลของการใช้แหล่งสารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษา ค้นคว้าอิสระของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา มีรายละเอียดดัง ตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการใช้แหล่งสารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

สภาพการใช้สารสนเทศ	ระดับการใช้		แปลผล
	สารสนเทศ		
	$\bar{X}$	S.D.	
1. แหล่งสารสนเทศที่มหาวิทยาลัยจัดให้บริการ			
1.1 สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน	5.00	1.01	มากที่สุด
1.2 หอสมุดมหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรี	5.00	1.88	มากที่สุด
1.3 หอสมุดมหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตสระแก้ว	4.93	1.86	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.98	1.58	มากที่สุด
2. แหล่งสารสนเทศอื่น ๆ			
2.1 หอสมุดโรงเรียน	2.81	1.47	ปานกลาง
2.2 หอสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย	4.36	0.88	มาก
2.3 หอสมุดเฉพาะ	2.83	1.37	ปานกลาง
2.4 หอสมุดประชาชน	2.66	1.39	ปานกลาง
2.5 หอสมุดแห่งชาติ	2.60	1.47	ปานกลาง
2.6 ศูนย์สารสนเทศ สมาคมและองค์กรต่าง ๆ ของรัฐ	3.07	1.23	ปานกลาง
2.7 ศูนย์สารสนเทศ สมาคมและองค์กรต่าง ๆ ของเอกชน	3.06	1.29	ปานกลาง
2.8 อื่น ๆ	-	-	
รวมเฉลี่ย	3.06	1.30	ปานกลาง
รวมทุกแหล่ง	3.63	1.39	มาก

จากตารางที่ 4.2 การใช้แหล่งสารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$ S.D. = 1.39) ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกตามแหล่งสารสนเทศที่ใช้ มีดังนี้

1. แหล่งสารสนเทศที่มหาวิทยาลัยจัดให้บริการ พบว่า นิสิตใช้แหล่งสารสนเทศที่มหาวิทยาลัยจัดให้บริการ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.98$ S.D. = 1.58) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นิสิตใช้บริการสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$ S.D. = 1.01) รองลงมาเป็นการใช้บริการห้องสมุดมหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรี ($\bar{X} = 5.00$ S.D. = 1.88) และการใช้บริการห้องสมุดมหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตสระแก้ว ($\bar{X} = 4.93$ S.D. = 1.86) อยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ

2. แหล่งสารสนเทศอื่น ๆ พบว่า นิสิตใช้แหล่งสารสนเทศอื่น ๆ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.06$ S.D. = 1.30) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นิสิตใช้บริการห้องสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$ S.D. = 0.88) รองลงมา คือ ศูนย์สารสนเทศสมาคม และองค์กรต่าง ๆ ของรัฐ ($\bar{X} = 3.07$ S.D. = 1.23) ศูนย์สารสนเทศ สมาคม และองค์กรต่าง ๆ ของเอกชน ($\bar{X} = 3.06$ S.D. = 1.29) ห้องสมุดเฉพาะ ($\bar{X} = 2.83$ S.D. = 1.37) ห้องสมุดโรงเรียน ($\bar{X} = 2.81$ S.D. = 1.47) ห้องสมุดประชาชน ($\bar{X} = 2.66$ S.D. = 1.39) และหอสมุดแห่งชาติ ($\bar{X} = 2.60$ S.D. = 1.47) อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

2. ประเภทของสารสนเทศ ประกอบด้วย

2.1 สื่อสิ่งพิมพ์ ประกอบด้วย 1) หนังสือ/ตำรา 2) วารสารวิชาการ 3) วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์ 4) รายงานการวิจัย/ รายงานประจำปี/ รายงานการสัมมนาทางวิชาการ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.2 สื่อโสตทัศนฯ ประกอบด้วย 1) แผ่นซีดี-รอม เช่น โปรแกรมต่าง ๆ ที่ให้มากับหนังสือ 2) วิดีทัศน์ เช่น เทปวีดิทัศน์ แผ่นวีดิทัศน์ 3) วัสดุกราฟิก เช่น แผนภาพ แผนภูมิ 4) วัสดุแผนที่ เช่น แผนที่ ลูกโลก และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.3 ฐานข้อมูลออนไลน์ ประกอบด้วยฐานข้อมูลออนไลน์ทั้งในและต่างประเทศ

จากข้อมูลข้างต้น ผลของการใช้ประเภทของสารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการใช้ประเภทของสารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ประเภทของสารสนเทศ	ระดับการใช้		แปลผล
	สารสนเทศ		
	$\bar{X}$	S.D.	
1. สื่อสิ่งพิมพ์			
1.1 หนังสือ/ตำรา	3.61	1.15	มาก
1.2 วารสารวิชาการ	4.14	1.06	มาก
1.3 วิทยานิพนธ์/ สารนิพนธ์/ คุญฎีนิพนธ์	4.19	0.97	มาก
1.4 รายงานการวิจัย/ รายงานประจำปี/ รายงาน การสัมมนาทางวิชาการ	4.46	0.78	มาก
1.5 อื่น ๆ	3.94	1.03	มาก
รวมเฉลี่ย	4.07	1.00	มาก
2. สื่อโสตทัศน์			
2.1 แผ่นซีดี-รอม เช่น โปรแกรมต่าง ๆ ที่ให้มากับ หนังสือ	2.62	1.30	ปานกลาง
2.2 วิดีทัศน์ เช่น เทปวีดิทัศน์ แผ่นวีดิทัศน์	2.78	1.42	ปานกลาง
2.3 วัสดุกราฟิก เช่น แผนภาพ แผนภูมิ	2.79	1.41	ปานกลาง
2.4 วัสดุแผนที่ เช่น แผนที่ ลูกโลก	2.50	1.37	ปานกลาง
2.5 อื่น ๆ			
รวมเฉลี่ย	2.67	1.38	ปานกลาง
3. ฐานข้อมูลออนไลน์			
3.1 Academic Search Complete (ฐานข้อมูลครอบคลุม ทุกสาขาวิชา)	3.97	1.24	มาก
3.2 Cambridge University Press (ฐานข้อมูลหนังสือ อิเล็กทรอนิกส์จากสำนักพิมพ์ Cambridge University Press ครอบคลุมเนื้อหาทุกสาขาวิชา)	3.83	1.29	มาก
3.3 Dissertation Full Text (ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ อิเล็กทรอนิกส์ปริญาเอก)	3.66	1.28	มาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ประเภทของสารสนเทศ	ระดับการใช้		แปลผล
	สารสนเทศ		
	$\bar{X}$	S.D.	
3.4 DOAJ (ฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่ให้เอกสารฉบับเต็มรูปแบบ (Full Text) มีเนื้อหาครอบคลุมทุกสาขาวิชาและการวิจัย)	3.68	1.21	มาก
3.5 EBSCO eBook Collection (ฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ครอบคลุมสหสาขาวิชา ได้แก่ ศึกษาศาสตร์ ศิลปศาสตร์ นิเทศศาสตร์ วิทยาการจัดการ)	3.65	1.27	มาก
3.6 EndNote WEB (โปรแกรมการจัดการทางบรรณานุกรม ซึ่งทำงานบนเว็บ (Web) สามารถเข้าใช้ได้ทุกสถานที่ ทุกเวลาบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต)	3.65	1.27	มาก
3.7 EndNote X8 (เป็น โปรแกรมที่ใช้จัดการข้อมูลบรรณานุกรม)	3.88	1.27	มาก
3.8 H.W. Wilson (ฐานข้อมูลครchneri สารระสังเขป และเอกสารฉบับเต็มครอบคลุมทุกสาขาวิชา)	4.02	1.19	มาก
3.9 ISI Web of Science (ฐานข้อมูลวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์)	3.72	1.30	มาก
3.10 Matichon e-Library (ฐานข้อมูลบริการข่าวจากหนังสือพิมพ์)	3.44	1.34	มาก
3.11 ProQuest Dissertations & Theses: Full Text (ฐานข้อมูลรวบรวมวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทและปริญญาเอกฉบับเต็ม)	3.50	1.39	มาก
3.12 ScienceDirect e-Journal (ฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์ ทางด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และวิทยาศาสตร์สุขภาพ)	4.16	0.94	มาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ประเภทของสารสนเทศ	ระดับการใช้		แปลผล
	สารสนเทศ		
	$\bar{X}$	S.D.	
3.13 ScienceDirect (eBooks) (ฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์)	3.71	1.21	มาก
3.14 Scopus (ฐานข้อมูลบรรณานุกรมและสาระสังเขปของบทความในวารสาร)	3.91	1.31	มาก
3.15 2eBook ฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ภาษาไทยครอบคลุมเนื้อหาหลากหลายสาขาวิชา	3.74	1.32	มาก
3.16 Journal Link (ฐานข้อมูลชี้แหล่งวารสารในประเทศไทย)	3.73	1.29	มาก
3.17 HighWire Press (เป็นแหล่งข้อมูลที่รวบรวมวารสารวิชาการที่มีผลกระทบสูงต่อสังคมให้บริการวารสาร)	3.77	1.24	มาก
3.18 Education Research Complete (ฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์ ครอบคลุมสาขาการศึกษา)	3.45	1.28	มาก
3.19 Foreign Journal วารสารภาษาต่างประเทศ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา บอกรับ	3.87	1.13	มาก
3.20 ThaiJO (Thai Journals Online) เป็นระบบฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์กลางของประเทศไทย	3.54	1.27	มาก
3.21 ThaiLIS (Thai Library Integrated System) เป็นฐานข้อมูลฉบับเต็มที่รวบรวมวิทยานิพนธ์ รายงานวิจัย บทความวิชาการ ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย	4.21	0.95	มาก
3.22 ฐานข้อมูลออนไลน์อื่น ๆ	4.45	0.86	มาก
รวมเฉลี่ย	3.80	1.22	มาก
รวมทุกแหล่ง	3.70	1.20	มาก

จากตารางที่ 4.3 การใช้ประเภทของสารสนเทศ ของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$ S.D. = 1.20) ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกตามประเภทของสารสนเทศ มีดังนี้

1. สื่อสิ่งพิมพ์ นิสิตใช้สื่อสิ่งพิมพ์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$ S.D. = 1.00) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นิสิตใช้สื่อสิ่งพิมพ์จากรายงานการวิจัย/ รายงานประจำปี/ รายงานการสัมมนาทางวิชาการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$ S.D. = 0.78) รองลงมา คือ วิทยานิพนธ์/ สารนิพนธ์/ คุชฎินิพนธ์ ($\bar{X} = 4.19$ S.D. = 0.97) วารสารวิชาการ ($\bar{X} = 4.14$ S.D. = 1.06) และหนังสือ/ ตำรา ($\bar{X} = 3.61$ S.D. = 1.15) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

2. สื่อโสตทัศน นิสิตใช้สื่อโสตทัศนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.67$ S.D. = 1.38) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นิสิตใช้สื่อโสตทัศนจากวัสดุกราฟิก เช่น แผนภาพ แผนภูมิ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.79$ S.D. = 1.41) รองลงมา คือ วิดีทัศน์ เช่น เทปวีดิทัศน์ แผ่นวีดิทัศน์ ($\bar{X} = 2.78$ S.D. = 1.42) แผ่นซีดี-รอม เช่น โปรแกรมต่าง ๆ ที่ให้มากับหนังสือ ($\bar{X} = 2.62$ S.D. = 1.30) และวัสดุแผนที่ เช่น แผนที่ ลูกโลก ($\bar{X} = 2.50$ S.D. = 1.37) อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

3. ฐานข้อมูลออนไลน์ นิสิตใช้ฐานข้อมูลออนไลน์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$ S.D. = 1.22) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ 5 อันดับแรก ได้แก่ ฐานข้อมูลออนไลน์อื่น ๆ ($\bar{X} = 4.45$ S.D. = 0.86) รองลงมา คือ การใช้ข้อมูลจาก ThaiLIS (Thai Library Integrated System) เป็นฐานข้อมูลฉบับเต็มที่รวบรวมวิทยานิพนธ์ รายงานวิจัย บทความวิชาการ ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ($\bar{X} = 4.21$ S.D. = 0.95) การใช้ข้อมูลจาก ScienceDirect e-Journal (ฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และวิทยาศาสตร์สุขภาพ) ($\bar{X} = 4.16$ S.D. = 0.94) การใช้ข้อมูลจาก H.W. Wilson (ฐานข้อมูลบรรณานุกรม สารสนเทศ และเอกสารฉบับเต็มครอบคลุมทุกสาขาวิชา) ($\bar{X} = 4.02$ S.D. = 1.19) และ การใช้ข้อมูลจาก Academic Search Complete (ฐานข้อมูลครอบคลุมทุกสาขาวิชา) ($\bar{X} = 3.97$ S.D. = 1.24) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระ ของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ปัญหาด้านแหล่งสารสนเทศ 2) ปัญหาด้านประเภทของสารสนเทศ 3) ปัญหาด้านเนื้อหาสารสนเทศ และ 4) ปัญหาด้านการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศ มีรายละเอียดดังนี้

1. ปัญหาด้านแหล่งสารสนเทศ ประกอบด้วย 1) แหล่งสารสนเทศที่ต้องการอยู่ห่างไกล
2) ไม่ทราบแหล่งค้นหาสารสนเทศที่ต้องการสืบค้น 3) ระเบียบการใช้บริการของแหล่งสารสนเทศ
มีความเข้มงวด และ 4) การยืมระหว่างห้องสมุดไม่มีความสะดวก โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาด้านแหล่งสารสนเทศของนิสิตระดับ
ปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ปัญหาด้านแหล่งสารสนเทศ	ระดับการใช้ สารสนเทศ		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
แหล่งสารสนเทศ			
1. แหล่งสารสนเทศที่ต้องการอยู่ห่างไกล	2.74	1.16	ปานกลาง
2. ไม่ทราบแหล่งค้นหาสารสนเทศที่ต้องการสืบค้น	2.62	1.31	ปานกลาง
3. ระเบียบการใช้บริการของแหล่งสารสนเทศ มีความเข้มงวด	2.78	1.40	ปานกลาง
4. การยืมระหว่างห้องสมุดไม่มีความสะดวก	2.41	1.30	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	2.64	1.29	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.4 ปัญหาด้านแหล่งสารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.64$ S.D. = 1.29) เมื่อพิจารณาเป็น
รายข้อ พบว่า ระเบียบการใช้บริการของแหล่งสารสนเทศมีความเข้มงวด ($\bar{X} = 2.78$ S.D. = 1.40)
รองลงมา คือ แหล่งสารสนเทศที่ต้องการอยู่ห่างไกล ($\bar{X} = 2.74$ S.D. = 1.16) นิสิตไม่ทราบแหล่ง
ค้นหาสารสนเทศที่ต้องการสืบค้น ($\bar{X} = 2.62$ S.D. = 1.31) และการยืมระหว่างห้องสมุดไม่มีความ
สะดวก ($\bar{X} = 2.41$ S.D. = 1.30) โดยอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

2. ปัญหาด้านประเภทของสารสนเทศ ประกอบด้วย

2.1 สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ 1) หนังสือ/ ตำรา ที่ต้องการมีเนื้อหาล้ำสมัย 2)วารสารวิชาการ/
วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ที่ต้องการไม่มีให้บริการในห้องสมุด 3) วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์/ คหฤ
นิพนธ์ที่มีให้บริการไม่ตรงกับความต้องการ และ 4) รายงานการวิจัย/ รายงานประจำปี/ รายงาน
สัมมนาทางวิชาการ ที่มีให้บริการไม่ตรงกับความต้องการ

2.2 สื่อโสตทัศน์ ได้แก่ 1) แผ่นซีดี-รอม ที่มีให้บริการไม่ตรงกับความต้องการ 2) วีดีทัศน์ที่มีให้บริการไม่ตรงกับความต้องการ 3) วัสดุกราฟิกที่มีให้บริการไม่ตรงกับความต้องการ 4) วัสดุแผนที่ที่มีให้บริการไม่ตรงกับความต้องการ

2.3 ฐานข้อมูลออนไลน์ ได้แก่ 1) ผู้ใช้บริการขาดความรู้ความเข้าใจในการสืบค้นข้อมูลจากฐานข้อมูลออนไลน์ 2) คำสำคัญที่ใช้ในการสืบค้นข้อมูลไม่เชื่อมโยงหรือครอบคลุมกับเนื้อหาที่ต้องการ 3) ผลการสืบค้นข้อมูลที่ได้รับมีเนื้อหาไม่ตรงกับความต้องการ 4) ผู้ใช้บริการไม่ทราบขอบเขต เนื้อหา ของฐานข้อมูลแต่ละฐาน 5) โปรแกรมการสืบค้นใช้งานยาก 6) จำนวนฐานข้อมูลออนไลน์ที่ให้บริการไม่ตรงกับความต้องการ และ 7) ฐานข้อมูลออนไลน์ที่มีให้บริการไม่เป็นเอกสารฉบับเต็ม

จากข้อมูลข้างต้น ปัญหาด้านประเภทของสารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาด้านประเภทของสารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ปัญหาด้านประเภทของสารสนเทศ	ระดับการใช้		แปลผล
	สารสนเทศ	แปลผล	
	$\bar{X}$	S.D.	
1. สื่อสิ่งพิมพ์			
1.1 หนังสือ/ ตำรา ที่ต้องการมีเนื้อหาล้าสมัย	2.88	1.03	ปานกลาง
1.2 วารสารวิชาการ/ วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ที่ต้องการไม่มีให้บริการในห้องสมุด	3.21	1.05	ปานกลาง
1.3 วิทยานิพนธ์/ สารนิพนธ์/ ดุษฎีนิพนธ์ ที่มีให้บริการไม่ตรงกับความต้องการ	3.22	0.99	ปานกลาง
1.4 รายงานการวิจัย/ รายงานประจำปี/ รายงานสัมมนาทางวิชาการ ที่มีให้บริการไม่ตรงกับความต้องการ	3.11	1.04	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	2.77	1.33	ปานกลาง

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ปัญหาด้านประเภทของสารสนเทศ	ระดับการใช้		แปลผล
	สารสนเทศ		
	$\bar{X}$	S.D.	
2. สื่อโสตทัศน์			
2.1 แผ่นซีดี-รอม ที่มีให้บริการไม่ตรงกับความต้องการ	2.77	1.33	ปานกลาง
2.2 วิดิทัศน์ที่มีให้บริการไม่ตรงกับความต้องการ	2.58	1.26	ปานกลาง
2.3 วัสดุกราฟิกที่มีให้บริการไม่ตรงกับความต้องการ	2.78	1.37	ปานกลาง
2.4 วัสดุแผนที่มีให้บริการไม่ตรงกับความต้องการ	2.72	1.34	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	2.71	1.33	ปานกลาง
3. ฐานข้อมูลออนไลน์			
3.1 ผู้ใช้บริการขาดความรู้ความเข้าใจในการสืบค้นข้อมูลจากฐานข้อมูลออนไลน์	2.81	1.12	ปานกลาง
3.2 คำสำคัญที่ใช้ในการสืบค้นข้อมูลไม่เชื่อมโยงหรือครอบคลุมกับเนื้อหาที่ต้องการ	2.99	1.02	ปานกลาง
3.3 ผลการสืบค้นข้อมูลที่ได้รับมีเนื้อหาไม่ตรงกับความต้องการ	2.78	1.16	ปานกลาง
3.4 ผู้ใช้บริการไม่ทราบขอบเขต เนื้อหา ของฐานข้อมูลแต่ละฐาน	2.87	1.24	ปานกลาง
3.5 โปรแกรมการสืบค้นใช้งานยาก	2.77	1.29	ปานกลาง
3.6 จำนวนฐานข้อมูลออนไลน์ที่มีให้บริการไม่ตรงกับความต้องการ	2.94	1.32	ปานกลาง
3.7 ฐานข้อมูลออนไลน์ที่มีให้บริการไม่เป็นเอกสารฉบับเต็ม	3.00	1.33	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	2.88	1.21	ปานกลาง
เฉลี่ยโดยรวม	2.90	1.19	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.5 ปัญหาด้านประเภทของสารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.90$ S.D. = 1.19) ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกตามประเภทของสารสนเทศ มีดังนี้

1. สื่อสิ่งพิมพ์ นิสิตมีปัญหาการใช้สารสนเทศด้านสื่อสิ่งพิมพ์ที่โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.77$ S.D. = 1.33) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า วิทยานิพนธ์/ สารนิพนธ์/ คู่มือ/ นิตยสาร ที่มีให้บริการไม่ตรงกับความต้องการ ($\bar{X} = 3.22$ S.D. = 0.99) รองลงมา คือ วารสารวิชาการ/ วารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่ต้องการไม่มีให้บริการในห้องสมุด ($\bar{X} = 3.21$ S.D. = 1.05) รายงานการวิจัย/ รายงานประจำปี/ รายงานสัมมนาทางวิชาการที่มีให้บริการไม่ตรงกับความต้องการ ($\bar{X} = 3.11$ S.D. = 1.04) และหนังสือ/ ตำราที่ต้องการมีเนื้อหาล้าสมัย ($\bar{X} = 2.88$ S.D. = 1.03) อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

2. สื่อโสตทัศน นิสิตมีปัญหาการใช้สารสนเทศด้านสื่อโสตทัศนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.71$ S.D. = 1.33) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า วัสดุกราฟิกที่มีให้บริการไม่ตรงกับความต้องการ ($\bar{X} = 2.78$ S.D. = 1.37) รองลงมา คือ แผ่นซีดี-รอม ที่มีให้บริการไม่ตรงกับความต้องการ ($\bar{X} = 2.77$ S.D. = 1.33) วัสดุแผ่นที่ที่มีให้บริการไม่ตรงกับความต้องการ ($\bar{X} = 2.72$ S.D. = 1.34) และวีดิทัศน์ที่มีให้บริการไม่ตรงกับความต้องการ ($\bar{X} = 2.58$ S.D. = 1.26) อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

3. ฐานข้อมูลออนไลน์ นิสิตมีปัญหาการใช้สารสนเทศด้านฐานข้อมูลออนไลน์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.88$ S.D. = 1.21) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ฐานข้อมูลออนไลน์ที่มีให้บริการไม่เป็นเอกสารฉบับเต็ม ($\bar{X} = 3.00$ S.D. = 1.33) รองลงมา คือ คำสำคัญที่ใช้ในการสืบค้นข้อมูลไม่เชื่อมโยงหรือครอบคลุมกับเนื้อหาที่ต้องการ ($\bar{X} = 2.99$ S.D. = 1.02) จำนวนฐานข้อมูลออนไลน์ที่ให้บริการไม่ตรงกับความต้องการ ($\bar{X} = 2.94$ S.D. = 1.32) ผู้ให้บริการไม่ทราบขอบเขตเนื้อหา ของฐานข้อมูลแต่ละฐาน ($\bar{X} = 2.87$ S.D. = 1.24) ผู้ให้บริการขาดความรู้ความเข้าใจในการสืบค้นข้อมูลจากฐานข้อมูลออนไลน์ ($\bar{X} = 2.81$ S.D. = 1.12) และผลการสืบค้นข้อมูลที่ได้รับมีเนื้อหาไม่ตรงกับความต้องการ ($\bar{X} = 2.78$ S.D. = 1.16) อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

3. ปัญหาด้านเนื้อหาสารสนเทศ ประกอบด้วย 1) เนื้อหาสารสนเทศไม่ครอบคลุมทุกสาขาวิชาที่ต้องการ 2) เนื้อหาสารสนเทศไม่ตรงตามความต้องการ 3) เนื้อหาสารสนเทศไม่ทันสมัย และ 4) เนื้อหาสารสนเทศไม่มีประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ และการศึกษาค้นคว้าอิสระ ทั้งนี้ปัญหาด้านเนื้อหาสารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาด้านเนื้อหาสารสนเทศของนิสิต
ระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ปัญหาด้านเนื้อหาสารสนเทศ	ระดับการใช้		แปลผล
	สารสนเทศ		
	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านเนื้อหาสารสนเทศ			
1. เนื้อหาสารสนเทศไม่ครอบคลุมทุกสาขาวิชาที่ต้องการ	2.97	1.07	ปานกลาง
2. เนื้อหาสารสนเทศไม่ตรงตามความต้องการ	2.94	1.11	ปานกลาง
3. เนื้อหาสารสนเทศไม่ทันสมัย	2.81	1.03	ปานกลาง
4. เนื้อหาสารสนเทศไม่มีประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ และการศึกษาค้นคว้าอิสระ	2.68	1.27	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	2.85	1.12	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.6 ปัญหาด้านเนื้อหาสารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.85$ S.D. = 1.12) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เนื้อหาสารสนเทศไม่ครอบคลุมทุกสาขาวิชาที่ต้องการ ($\bar{X} = 2.97$ S.D. = 1.07) รองลงมา คือ เนื้อหาสารสนเทศไม่ตรงตามความต้องการ ($\bar{X} = 2.94$ S.D. = 1.11) เนื้อหาสารสนเทศไม่ทันสมัย ($\bar{X} = 2.81$ S.D. = 1.03) และเนื้อหาสารสนเทศไม่มีประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระ ($\bar{X} = 2.68$ S.D. = 1.27) โดยอยู่ในระดับปานกลางตามลำดับ

5. ปัญหาด้านการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศ ประกอบด้วย

5.1 ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ 1) แอปพลิเคชันไม่ทันสมัย 2) ระบบเครือข่ายไม่มีความเร็วเพียงพอในการใช้งาน และ 3) ระบบเครือข่ายไม่มีความเสถียรภาพ

5.2 ด้านผู้ใช้บริการ ได้แก่ 1) การค้นหาทรัพยากรสารสนเทศบนชั้นเข้าถึงได้ยาก 2) แหล่งค้นหาสารสนเทศเข้าถึงได้ยาก 3) ผู้ใช้บริการไม่เคยเข้ารับการอบรมการใช้แหล่งสารสนเทศ 4) ผู้ใช้บริการไม่มีความรู้เกี่ยวกับแหล่งสารสนเทศ และ 5) ผู้ใช้บริการไม่มีทักษะในการสืบค้นสารสนเทศ

5.3 ด้านผู้ให้บริการ ได้แก่ 1) ผู้ให้บริการขาดความรู้ในการแนะนำสารสนเทศ 2) ผู้ให้บริการไม่แนะนำการใช้เครื่องมือสืบค้นสารสนเทศ 3) ผู้ให้บริการตอบข้อซักถามไม่ตรงประเด็น 4) ผู้ให้บริการขาดความใส่ใจในการให้บริการ และ 5) ผู้ให้บริการมีเวลาจำกัดในการให้คำปรึกษา

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ปัญหาด้านการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาด้านการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ปัญหาด้านการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศ	ระดับการใช้		แปลผล
	สารสนเทศ	แปรผล	
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ			
1.1 แอปพลิเคชันไม่ทันสมัย	2.38	1.27	ปานกลาง
1.2 ระบบเครือข่ายไม่มีความเร็วเพียงพอในการทำงาน	2.78	1.15	ปานกลาง
1.3 ระบบเครือข่ายไม่มีความเสถียรภาพ	2.74	1.13	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	2.63	1.18	ปานกลาง
2. ด้านผู้ให้บริการ			
2.1 การค้นหาทรัพยากรสารสนเทศบนชั้นเข้าถึงได้ยาก	2.56	1.06	ปานกลาง
2.2 แหล่งค้นหาสารสนเทศเข้าถึงได้ยาก	2.49	0.98	ปานกลาง
2.3 ผู้ให้บริการไม่เคยเข้ารับการอบรมการใช้แหล่งสารสนเทศ	2.55	1.30	ปานกลาง
2.4 ผู้ให้บริการไม่มีความรู้เกี่ยวกับแหล่งสารสนเทศ	2.69	1.19	ปานกลาง
2.5 ผู้ให้บริการไม่มีทักษะในการสืบค้นสารสนเทศ	2.52	1.29	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	2.56	1.16	ปานกลาง

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ปัญหาด้านการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศ	ระดับการใช้		แปลผล
	สารสนเทศ		
	$\bar{X}$	S.D.	
3. ด้านผู้ให้บริการ			
3.1 ผู้ให้บริการขาดความรู้ในการแนะนำสารสนเทศ	2.24	1.20	ปานกลาง
3.2 ผู้ให้บริการไม่แนะนำการใช้เครื่องมือสืบค้นสารสนเทศ	2.36	1.31	ปานกลาง
3.3 ผู้ให้บริการตอบข้อซักถามไม่ตรงประเด็น	2.26	1.30	ปานกลาง
3.4 ผู้ให้บริการขาดความใส่ใจในการให้บริการ	2.32	1.28	ปานกลาง
3.5 ผู้ให้บริการมีเวลาจำกัดในการให้คำปรึกษา	2.34	1.17	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	2.10	1.25	ปานกลาง
เฉลี่ยโดยรวม	2.40	1.20	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.7 ปัญหาด้านการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.40$ S.D. = 1.20) ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกตามการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศ มีดังนี้

1. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ นิสิตมีปัญหาการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.63$ S.D. = 1.18) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระบบเครือข่ายไม่มีความเร็วเพียงพอในการใช้งาน ($\bar{X} = 2.78$ S.D. = 1.15) รองลงมา คือ ระบบเครือข่ายไม่มีความเร็วเพียงพอในการใช้งาน ($\bar{X} = 2.74$ S.D. = 1.13) และแอปพลิเคชันไม่ทันสมัย ($\bar{X} = 2.38$ S.D. = 1.27) อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

2. ด้านผู้ให้บริการ นิสิตมีปัญหาการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศด้านผู้ให้บริการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.56$ S.D. = 1.16) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ให้บริการไม่มีความรู้เกี่ยวกับแหล่งสารสนเทศ ($\bar{X} = 2.69$ S.D. = 1.19) รองลงมา คือ การค้นหาทรัพยากรสารสนเทศบนชั้นเข้าถึงได้ยาก ($\bar{X} = 2.56$ S.D. = 1.06) ผู้ให้บริการไม่เคยเข้ารับการอบรมการใช้แหล่งสารสนเทศ ($\bar{X} = 2.55$ S.D. = 1.30) ผู้ให้บริการไม่มีทักษะในการสืบค้นสารสนเทศ ($\bar{X} = 2.52$ S.D. = 1.29) และแหล่งค้นหาสารสนเทศเข้าถึงได้ยาก ($\bar{X} = 2.49$ S.D. = 0.98) อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

2. ด้านผู้ให้บริการ นิสิตมีปัญหาการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศด้านผู้ให้บริการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.10$ S.D. = 1.25) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ให้บริการไม่แนะนำการใช้เครื่องมือสืบค้นสารสนเทศ ($\bar{X} = 2.36$ S.D. = 1.31) รองลงมา คือ ผู้ให้บริการมีเวลาจำกัดในการให้คำปรึกษา ($\bar{X} = 2.34$ S.D. = 1.17) ผู้ให้บริการขาดความใส่ใจในการให้บริการ ($\bar{X} = 2.32$ S.D. = 1.28) ผู้ให้บริการตอบข้อซักถามไม่ตรงประเด็น ($\bar{X} = 2.26$ S.D. = 1.30) และผู้ให้บริการขาดความรู้ในการแนะนำสารสนเทศ ($\bar{X} = 2.24$ S.D. = 1.20) อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ผลการเปรียบเทียบสภาพการใช้และปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามเพศและสาขาวิชาการศึกษา

ผลการเปรียบเทียบสภาพการใช้และปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามเพศ และสาขาวิชาการศึกษา ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลดังในตารางที่ 4.8 ถึงตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.8 ผลการเปรียบเทียบสภาพการใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์ และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามเพศ

การใช้สารสนเทศ	เพศ				t	p
	เพศชาย (n = 53)		เพศหญิง (n = 152)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านแหล่งสารสนเทศ						
1.1 แหล่งสารสนเทศ ที่มหาวิทยาลัย จัดให้บริการ	2.74	1.32	2.61	1.35	0.58	0.63
1.2 แหล่งสารสนเทศอื่น ๆ	2.87	1.35	2.72	1.49	0.65	0.05

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

การใช้สารสนเทศ	เพศ				t	p
	เพศชาย (n = 53)		เพศหญิง (n = 152)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
2. ด้านประเภทของสารสนเทศ						
2.1 สื่อสิ่งพิมพ์	2.98	1.25	2.78	1.47	0.88	0.01*
2.2 สื่อโสตทัศน์	2.72	1.31	2.53	1.43	0.84	0.08
2.3 ฐานข้อมูลออนไลน์	3.40	0.72	3.23	0.72	0.662	0.66
เฉลี่ยรวม	2.93	1.22	2.77	1.33	0.71	0.29

*p < .05

จากตารางที่ 4.8 พบว่า นิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่มีเพศต่างกัน มีสภาพการใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สื่อสิ่งพิมพ์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีเชฟเฟ (Scheffe's) ดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่จำแนกตามเพศ

เพศ	$\bar{X}$	เพศชาย	เพศหญิง
เพศชาย	4.69	-	0.03*
เพศหญิง	3.80	-	-

*p < .05

จากตารางที่ 4.9 จากตารางที่ 4.9 พบว่า เมื่อทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่ตามวิธีการของ Scheffe' พบว่า นิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เพศชายกับเพศหญิงมีการใช้สารสนเทศเพื่อทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.10 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์ และการศึกษา
 ค้นคว้าอิสระของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
 จำแนกตามเพศ

ปัญหาการใช้สารสนเทศ	เพศ				t	p
	เพศชาย (n = 53)		เพศหญิง (n = 152)			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1. ปัญหาด้านแหล่งสารสนเทศ	3.40	0.86	3.40	0.90	-0.04	0.70
2. ปัญหาด้านสื่อสิ่งพิมพ์	4.17	1.01	1.39	0.91	-1.46	0.39
3. ปัญหาด้านสื่อโสตทัศน์	2.47	1.26	2.44	1.21	0.16	0.85
4. ปัญหาด้านฐานข้อมูลออนไลน์	1.64	1.32	1.57	1.30	0.36	0.73
5. ปัญหาด้านเนื้อหาสารสนเทศ	3.21	1.06	3.28	0.97	-0.48	0.34
6. ปัญหาด้านการเข้าถึงเทคโนโลยี สารสนเทศ	3.53	0.70	3.56	0.56	-0.32	0.03*
7. ปัญหาด้านผู้ใช้บริการ	2.42	1.73	3.68	1.63	0.72	0.21
8. ปัญหาด้านผู้ให้บริการ	3.68	0.83	3.70	0.88	-0.18	0.76
เฉลี่ยรวม	3.07	1.10	2.88	1.05	-0.16	0.50

*p < .05

จากตารางที่ 4.10 พบว่า นิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
 ที่มีเพศต่างกัน มีปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระ โดย
 ภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัญหาด้านการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศ
 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีเชฟเฟ้
 (Scheffe's) ดังตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่จำแนกตามเพศ

เพศ	$\bar{X}$	เพศชาย	เพศหญิง
เพศชาย	4.85	-	0.04*
เพศหญิง	3.91	-	-

*p < .05

จากตารางที่ 4.11 เมื่อทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่ตามวิธีการของ Scheffe' พบว่า นิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เพศชายกับเพศหญิงมีปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.12 ผลการเปรียบเทียบสภาพการใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์ และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามสาขาวิชาการศึกษา

การใช้สารสนเทศ	แหล่งความแปรปรวน	n = 205				
		df	SS	MS	F	p
1. ด้านแหล่งสารสนเทศ						
1.1 แหล่งสารสนเทศ ที่มหาวิทยาลัยจัดให้บริการ	ระหว่างกลุ่ม	10	23.98	2.40	1.36	1.99
	ภายในกลุ่ม	195	341.02	1.76		
	รวม	205	365.00			
2. แหล่งสารสนเทศอื่น ๆ						
	ระหว่างกลุ่ม	10	14.48	1.48	0.69	0.73
	ภายในกลุ่ม	195	416.97	2.15		
	รวม	205	431.80			
2. ด้านประเภทของสารสนเทศ						
2.1 สื่อสิ่งพิมพ์	ระหว่างกลุ่ม	10	26.05	2.61	1.32	0.22
	ภายในกลุ่ม	195	382.31	1.97		
	รวม	205	408.36			
2.2 สื่อโสตทัศน์	ระหว่างกลุ่ม	10	45.40	4.54	2.50	0.01*
	ภายในกลุ่ม	195	352.52	1.82		
	รวม	205	379.92			
2.3 ฐานข้อมูลออนไลน์	ระหว่างกลุ่ม	10	10.17	1.02	2.04	0.03*
	ภายในกลุ่ม	195	96.53	0.50		
	รวม	205	106.70			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	10	24.36	2.41	2.04	0.03*
	ภายในกลุ่ม	195	328.61	1.64		
	รวม	205	338.36			

*p < .05

จากตารางที่ 4.12 พบว่า นิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่มีสาขาวิชาการศึกษาต่างกัน มีสภาพการใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์ และการศึกษา ค้นคว้าอิสระ โดยภาพรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสื่อ โสตทัศน์และ ฐานข้อมูลออนไลน์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการทดสอบรายคู่ ต่อด้วยวิธีเชฟเฟ (Scheffe's) ดังตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่จำแนกตามสาขาวิชาการศึกษา

สาขาวิชา	$\bar{X}$	การบริหารฯ	การสอนวิทย์ฯ	การสอนคณิตฯ	สมอง จิตใจฯ	การศึกษาฯ	หลักสูตรฯ	จิตวิทยาฯ	เทคโนโลยีฯ	วิจัย วัสดุฯ	การพัฒนาทรัพยากรฯ	การศึกษารัฐมวัย
การบริหารฯ	3.50	-	0.62	0.10	0.04*	0.72	0.26	0.73	0.26	0.71	0.45	0.74
การสอนวิทย์ฯ	4.12	-	-	0.03*	0.62	0.02*	0.41	0.46	0.71	0.45	0.64	0.44
การสอนคณิตฯ	3.39	-	-	-	0.38	0.06	0.53	0.16	0.56	0.45	0.54	0.34
สมอง จิตใจฯ	4.38	-	-	-	-	0.01*	0.28	0.03*	0.28	0.51	0.43	0.14
การศึกษาฯ	3.86	-	-	-	-	-	0.04*	0.73	0.32	0.62	0.44	0.04*
หลักสูตรฯ	4.28	-	-	-	-	-	-	0.76	0.16	0.54	0.02*	0.01*
จิตวิทยาฯ	4.62	-	-	-	-	-	-	-	0.02*	0.70	0.71	0.63
เทคโนโลยีฯ	4.78	-	-	-	-	-	-	-	-	0.04*	0.43	0.41
วิจัย วัสดุฯ	3.61	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.55	0.38
การพัฒนาทรัพยากรฯ	4.12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.44
การศึกษารัฐมวัย	4.50	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

* $p < .05$

จากตารางที่ 4.13 พบว่า สภาพการใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์ และการศึกษา ค้นคว้าอิสระของนิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาการสอนคณิตศาสตร์แตกต่างกับสาขาวิชาการสอน วิทยาศาสตร์ สาขาวิชาสมอง จิตใจและการเรียนรู้แตกต่างกับสาขาวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์แตกต่างกับสาขาวิชาการสอนวิทยาศาสตร์และสาขาวิชาสมองและจิตใจ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนแตกต่างกับสาขาวิชาการศึกษาและการพัฒนาสังคม สาขาวิชา จิตวิทยาการปรึกษาแตกต่างกับสาขาวิชาสมอง จิตใจและการเรียนรู้ สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา แตกต่างกับสาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา สาขาวิชาวิจัย วัสดุและสถิติการศึกษาแตกต่างกับ สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา สาขาวิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์แตกต่างกับสาขาวิชาหลักสูตร และการสอน สาขาวิชาการศึกษารัฐมวัยแตกต่างกับสาขาวิชาการศึกษาและการพัฒนาสังคม และ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญที่ .05 นอกนั้นไม่ แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.14 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์ และ การศึกษาค้นคว้าอิสระของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย บูรพา จำแนกตามสาขาวิชาการศึกษา

ปัญหาการใช้สารสนเทศ	แหล่งความ แปรปรวน	n = 205				
		df	SS	MS	F	p
1. ปัญหาด้านแหล่งสารสนเทศ						
ด้านแหล่งสารสนเทศ	ระหว่างกลุ่ม	10	29.50	2.95	4.35	0.00*
	ภายในกลุ่ม	195	131.70	0.68		
	รวม	205	161.20			
2. ปัญหาด้านประเภทของสารสนเทศ						
2.1 สื่อสิ่งพิมพ์	ระหว่างกลุ่ม	10	30.35	3.04	3.91	0.00*
	ภายในกลุ่ม	195	148.43	0.78		
	รวม	205	178.78			
2.2 สื่อโสตทัศน์	ระหว่างกลุ่ม	10	37.46	3.75	2.72	0.04*
	ภายในกลุ่ม	195	267.25	1.38		
	รวม	205	304.71			
2.3 ฐานข้อมูลออนไลน์	ระหว่างกลุ่ม	10	18.83	1.88	1.12	0.35
	ภายในกลุ่ม	195	324.93	1.67		
	รวม	205	343.76			
3. ปัญหาด้านเนื้อหาสารสนเทศ						
ปัญหาด้านเนื้อหาสารสนเทศ	ระหว่างกลุ่ม	10	13.54	1.35	1.41	0.18
	ภายในกลุ่ม	195	186.24	0.96		
	รวม	205	199.78			
4. ปัญหาด้านการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศ						
4.1 ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	ระหว่างกลุ่ม	10	5.97	1.35	1.73	0.08
	ภายในกลุ่ม	195	66.75	0.96		
	รวม	205	72.71			

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

ปัญหาการใช้สารสนเทศ	แหล่งความ แปรปรวน	n = 205				
		df	SS	MS	F	p
4.2 ด้านผู้ใช้บริการ	ระหว่างกลุ่ม	10	41.47	4.15	1.56	0.12
	ภายในกลุ่ม	195	517.24	2.67		
	รวม	205	558.70			
4.3 ด้านผู้ให้บริการ	ระหว่างกลุ่ม	10	3.59	0.36	0.47	0.91
	ภายในกลุ่ม	195	149.66	0.77		
	รวม	205	153.25			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	10	22.59	35.77	2.16	0.02*
	ภายในกลุ่ม	195	224.03	1.23		
	รวม	205	246.61			

*p < .05

จากตารางที่ 4.14 พบว่า นิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่มีสาขาวิชาการศึกษาต่างกัน มีปัญหาการใช้สารสนเทศด้านแหล่งสารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์ และการศึกษาค้นคว้าอิสระ โดยภาพรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านแหล่งสารสนเทศ ด้านสื่อสิ่งพิมพ์ และด้านสื่อโสตทัศน์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีเชฟเฟ (Scheffe's) ดังตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่จำแนกตามสาขาวิชาการศึกษา

สาขาวิชา	$\bar{X}$	การบริหารฯ	การสอนวิทย์ฯ	การสอนคณิตฯ	สมอง จิตใจฯ	การศึกษาฯ	หลักสูตรฯ	จิตวิทยาฯ	เทคโนโลยีฯ	วิจัย วัสดุฯ	การพัฒนาทรัพยากรฯ	การศึกษาปฐมวัย
การบริหารฯ	4.38	-	0.62	0.28	0.03*	0.28	0.56	0.45	0.54	0.02*	0.70	0.71
การสอนวิทย์ฯ	4.28	-	-	0.03*	0.22	0.02*	0.41	0.46	0.21	0.45	0.64	0.54
การสอนคณิตฯ	4.12	-	-	-	0.38	0.06	0.21	0.16	0.36	0.45	0.54	0.34
สมอง จิตใจฯ	4.12	-	-	-	-	0.01*	0.38	0.03*	0.28	0.51	0.16	0.56
การศึกษาฯ	3.86	-	-	-	-	-	0.04*	0.73	0.32	0.32	0.03*	0.28
หลักสูตรฯ	3.61	-	-	-	-	-	-	0.76	0.16	0.16	0.02*	0.01*
จิตวิทยาฯ	4.78	-	-	-	-	-	-	-	0.02*	0.02*	0.71	0.63
เทคโนโลยีฯ	4.62	-	-	-	-	-	-	-	-	0.12	0.43	0.21
วิจัย วัสดุฯ	4.50	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.51	0.26
การพัฒนาทรัพยากรฯ	4.38	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.24
การศึกษาปฐมวัย	4.28	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

* $p < .05$

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนิสิตสาขาวิชาการสอนคณิตฯ แตกต่างกับสาขาวิชาการสอนวิทยาศาสตร์ สาขาวิชาการศึกษาแตกต่างกับสาขาวิชาการสอนวิทยาศาสตร์ และสาขาวิชาสมอง จิตใจและการเรียนรู้ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนแตกต่างกับสาขาวิชาการศึกษาและการพัฒนาสังคม สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาแตกต่างกับสาขาวิชาสมอง จิตใจและการเรียนรู้ สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาแตกต่างกับสาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา สาขาวิชาวิจัย วัสดุและสถิติการศึกษาแตกต่างกับสาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา สาขาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์แตกต่างกับสาขาวิชาการศึกษาและการพัฒนาสังคมและสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยแตกต่างกับสาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาการใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระของ
นิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการใช้สารสนเทศ ปัญหาการใช้
สารสนเทศและเปรียบเทียบสภาพการใช้และปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และ
การศึกษาค้นคว้าอิสระของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตาม
เพศและสาขาวิชาการศึกษา

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากร (Population)

ประชากร (Population) ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นิสิตที่กำลังศึกษาระดับปริญญาโท
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ในปีการศึกษา 2563 จำนวน 11 สาขาวิชาการศึกษา จำนวน
นิสิตทั้งหมด 440 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 3 กรกฎาคม 2562) จำแนกได้ดังนี้

1. การบริหารการศึกษา	จำนวนนิสิตทั้งหมด 45 คน
2. การสอนวิทยาศาสตร์	จำนวนนิสิตทั้งหมด 57 คน
3. การสอนคณิตศาสตร์	จำนวนนิสิตทั้งหมด 46 คน
4. สมอง จิตใจและการเรียนรู้	จำนวนนิสิตทั้งหมด 32 คน
5. การศึกษาและการพัฒนาสังคม	จำนวนนิสิตทั้งหมด 24 คน
6. หลักสูตรและการสอน	จำนวนนิสิตทั้งหมด 67 คน
7. จิตวิทยาการปรึกษา	จำนวนนิสิตทั้งหมด 53 คน
8. เทคโนโลยีการศึกษา	จำนวนนิสิตทั้งหมด 54 คน
9. วิจัย วัสดุ และสถิติการศึกษา	จำนวนนิสิตทั้งหมด 24 คน
10. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์	จำนวนนิสิตทั้งหมด 15 คน
11. การศึกษาปฐมวัย	จำนวนนิสิตทั้งหมด 23 คน

1.2.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample)

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นิสิตที่กำลังศึกษาระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ในปีการศึกษา 2563 จำนวนทั้งหมด 440 คน โดยใช้ตารางของเครชีและมอร์แกน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 205 คน และทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสาขาวิชาการศึกษา จำนวน 11 สาขาวิชาการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม มีข้อคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการและแบบปลายเปิด จำแนกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 สภาพการใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ตอนที่ 3 ปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาการใช้สารสนเทศ ทำการทดสอบค่าความเที่ยงของแบบสอบถามโดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient)

การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ สำหรับที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้กำหนดไว้ที่ระดับ .05

1.3 ผลการวิจัย

1.3.1 ผลการศึกษาสภาพการใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้ผลการวิจัยดังนี้

1) แหล่งสารสนเทศที่มหาวิทยาลัยจัดให้บริการ พบว่า นิสิตใช้แหล่งสารสนเทศที่มหาวิทยาลัยจัดให้บริการมากที่สุด คือ สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน รองลงมาคือ การใช้บริการห้องสมุดมหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรี และการใช้บริการห้องสมุดมหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตสระแก้ว

2) แหล่งสารสนเทศอื่น ๆ พบว่า นิสิตใช้แหล่งสารสนเทศอื่น ๆ มากที่สุดคือ ห้องสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย รองลงมาคือ ศูนย์สารสนเทศ สมาคม และองค์กรต่าง ๆ ของรัฐ และศูนย์สารสนเทศ สมาคม และองค์กรต่าง ๆ ของเอกชน

3) การใช้สารสนเทศประเภทสิ่งพิมพ์ พบว่า นิสิตใช้สารสนเทศประเภทสิ่งพิมพ์มากที่สุดคือ รายงานการวิจัย/รายงานประจำปี/รายงานการสัมมนาทางวิชาการ รองลงมาคือ วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์/คฤนิพนธ์ วารสารวิชาการ และหนังสือ/ตำรา

4) การใช้สารสนเทศประเภทสื่อโสตทัศน์ พบว่า นิสิตใช้สารสนเทศประเภทสื่อโสตทัศน์มากที่สุดคือ วัสดุกราฟิก เช่น แผนภาพ แผนภูมิ รองลงมาคือ วิดิทัศน์ เช่น เทปวิดิทัศน์ แผ่นวิดิทัศน์

5) การใช้สารสนเทศประเภทฐานข้อมูลออนไลน์ พบว่า นิสิตใช้สารสนเทศประเภทฐานข้อมูลออนไลน์ มากที่สุดคือ ฐานข้อมูลออนไลน์อื่น ๆ นอกเหนือจากที่สอบถาม รองลงมาคือ ThaiLIS (Thai Library Integrated System) เป็นฐานข้อมูลฉบับเต็มที่รวบรวมวิทยานิพนธ์ รายงานวิจัย บทความวิชาการ ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย และ ScienceDirect e-Journal (ฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์ ทางด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และวิทยาศาสตร์สุขภาพ)

1.3.2 ผลการศึกษาปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้ผลการวิจัยดังนี้

1) ปัญหาการใช้ด้านแหล่งสารสนเทศของนิสิตที่พบมากที่สุดคือ ระเบียบการใช้บริการของแหล่งสารสนเทศมีความเข้มงวด รองลงมาคือ แหล่งสารสนเทศที่ต้องการอยู่ห่างไกล จึงทำให้นิสิตไม่ทราบแหล่งค้นหาสารสนเทศที่ต้องการสืบค้น และการยืมระหว่างห้องสมุดไม่มีความสะดวก

2) ปัญหาการใช้ประเภทของสารสนเทศด้านสื่อสิ่งพิมพ์ของนิสิตที่พบมากที่สุดคือ วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์/คุษฎีนิพนธ์ ที่มีให้บริการไม่ตรงกับความต้องการ รองลงมาคือวารสารวิชาการ/วารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่ต้องการ ไม่มีให้บริการในห้องสมุด

3) ปัญหาการใช้ประเภทของสารสนเทศด้านสื่อโสตทัศน์ของนิสิตที่พบมากที่สุดคือ วัสดุกราฟิกที่มีให้บริการไม่ตรงกับความต้องการ รองลงมาคือ แผ่นซีดี-รอม ที่มีให้บริการไม่ตรงกับความต้องการ

4) ปัญหาการใช้ประเภทของสารสนเทศด้านฐานข้อมูลออนไลน์ของนิสิตที่พบมากที่สุดคือ ฐานข้อมูลออนไลน์ที่มีให้บริการไม่เป็นเอกสารฉบับเต็ม รองลงมาคือ คำสำคัญที่ใช้ในการสืบค้นข้อมูลไม่เชื่อมโยงหรือครอบคลุมกับเนื้อหาที่ต้องการ จำนวนฐานข้อมูลออนไลน์ที่ให้บริการไม่ตรงกับความต้องการ

5) ปัญหาการใช้ด้านเนื้อหาสารสนเทศของนิสิตที่พบมากที่สุดคือ เนื้อหาสารสนเทศไม่ครอบคลุมทุกสาขาวิชาที่ต้องการ รองลงมาคือ เนื้อหาสารสนเทศไม่ตรงตามความต้องการ เนื้อหาสารสนเทศไม่ทันสมัย และเนื้อหาสารสนเทศไม่มีประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระ

6) ปัญหาการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของนิสิตที่พบมากที่สุดคือ ระบบเครือข่ายไม่มีความเร็วเพียงพอในการใช้งาน รองลงมาคือ แอปพลิเคชันไม่ทันสมัย

7) ปัญหาการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศด้านผู้ใช้บริการของนิสิตที่พบมากที่สุดคือ ผู้ใช้บริการไม่มีความรู้เกี่ยวกับแหล่งสารสนเทศ รองลงมาคือ การค้นหาทรัพยากรสารสนเทศบนชั้นเข้าถึงได้ยาก ผู้ใช้บริการไม่มีทักษะในการสืบค้นสารสนเทศ ผู้ใช้บริการไม่เคยเข้ารับการอบรมการใช้แหล่งสารสนเทศ และแหล่งค้นหาสารสนเทศเข้าถึงได้ยาก

8) ปัญหาการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศด้านผู้ให้บริการของนิสิตที่พบมากที่สุดคือ ผู้ให้บริการไม่แนะนำการใช้เครื่องมือสืบค้นสารสนเทศ รองลงมาคือ ผู้ให้บริการมีเวลาจำกัดในการให้คำปรึกษา ผู้ให้บริการขาดความใส่ใจในการให้บริการ และผู้ให้บริการตอบข้อซักถามไม่ตรงประเด็น

1.3.3 ผลการเปรียบเทียบสภาพการใช้และปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์ และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามเพศ และสาขาวิชาการศึกษา ได้ผลการวิจัยดังนี้

1) นิสิตที่มีเพศต่างกัน มีการใช้สารสนเทศเพื่อทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 4.1 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สื่อสิ่งพิมพ์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ใช้วิธีการของเซฟเฟ่ พบว่า นิสิตเพศชายมีสภาพการใช้สารสนเทศมากกว่านิสิตเพศหญิง

2) นิสิตที่มีเพศต่างกัน มีปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 4.2 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัญหาด้านการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ใช้วิธีการของเซฟเฟ่ พบว่า นิสิตเพศชายมีปัญหาการใช้สารสนเทศมากกว่านิสิตเพศหญิง

3) นิสิตที่มีสาขาวิชาการศึกษาต่างกัน มีการใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระ โดยภาพรวมแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 4.3 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสื่อโสตทัศนและฐานข้อมูลออนไลน์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ใช้วิธีการของเซฟเฟ่ พบว่า นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษามีสภาพการใช้สารสนเทศมากกว่านิสิตที่ศึกษาสาขาวิชาการศึกษาอื่น ๆ

4) นิสิตที่มีสาขาวิชาการศึกษาต่างกัน มีปัญหาการใช้สารสนเทศด้านแหล่งสารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์ และการศึกษาค้นคว้าอิสระ โดยภาพรวมแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 4.4 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสื่อสิ่งพิมพ์ ด้านสื่อโสตทัศน์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ใช้วิธีการของเชฟเฟ พบว่า นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษามีปัญหาการใช้สารสนเทศมากกว่านิสิตที่ศึกษาสาขาวิชาการศึกษาอื่น

2. อภิปรายผล

จากผลการวิจัย มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพการใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

1.1 แหล่งสารสนเทศที่มหาวิทยาลัยจัดให้บริการ ผลการวิจัยพบว่า นิสิตใช้แหล่งสารสนเทศที่มหาวิทยาลัยจัดให้บริการมากที่สุด คือ สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน อาจเป็นเพราะปัจจุบัน การจัดการเรียนการสอนของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา อยู่ที่วิทยาเขตบางแสนเป็นหลัก จึงทำให้นิสิตเดินทางมาเรียนที่จังหวัดชลบุรี ประกอบกับสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน มีการให้บริการด้านสารสนเทศที่ครบวงจรและทันสมัย ทั้งในรูปแบบออนไลน์และการให้บริการ จึงทำให้นิสิตใช้บริการสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน มากที่สุดซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทยา พุฒแก้ว (2558) พบว่า แหล่งสารสนเทศยูทิลิตี้ ไม่สะดวก มีค่าใช้จ่ายในการเดินทาง และเสียเวลาในการค้นหาข้อมูล

1.2 แหล่งสารสนเทศอื่น ๆ ผลการวิจัยพบว่า นิสิตใช้แหล่งสารสนเทศอื่น ๆ มากที่สุดคือ ห้องสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย อาจเป็นเพราะนิสิตส่วนใหญ่เป็นวัยทำงาน และมีทักษะในการใช้อินเทอร์เน็ตและการสืบค้นออนไลน์ได้ดี จึงนิยมใช้การสืบค้นข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ตเป็นหลัก ประกอบกับห้องสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยมีการรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระทั้งในประเทศและต่างประเทศเป็นจำนวนมาก จึงทำให้มีความสะดวกต่อการเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกวลิน จริยารัตนกุล (2557) ที่พบว่า นักศึกษาใช้แหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตของสถาบันสูงสุด เพื่อการทำวิทยานิพนธ์ การทำรายงาน การทำโครงการวิจัย และเพื่อการสอบประจำรายวิชา

1.3 นิิตใช้สารสนเทศประเภทสื่อสิ่งพิมพ์มากที่สุดคือ รายงานการวิจัย/ รายงานประจำปี/ รายงานการสัมมนาทางวิชาการ อาจเป็นเพราะข้อมูลดังกล่าว เป็นข้อมูลที่มีความทันสมัย สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน จึงทำให้นิตใช้บริการมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยยศ ปานเพชร (2551) และนภารัตน์ พุ่มพุกภัย (2558) ที่พบว่า นักศึกษามีการใช้สารสนเทศประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ เพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระมากที่สุด คือ รายงานการวิจัย ตามสาขาวิชาที่ตนเองศึกษา

1.4 นิิตใช้สารสนเทศประเภทสื่อโสตทัศนมากที่สุดคือ วัสดุกราฟิก เช่น แผนภาพ แผนภูมิ อาจเป็นเพราะปัจจุบันข้อมูลประเภทวัสดุกราฟิก แผนภาพ หรือแผนภูมิต่าง ๆ เป็นการสรุปข้อมูลให้ง่ายต่อการเรียนรู้และสร้างความเข้าใจ เหมาะกับการใช้เป็นภาพประกอบ หรือการสรุปผลเพื่อนำเสนอข้อมูลวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐดิณี ชมภูเอี่ยม (2562) พบว่า นักศึกษาใช้สื่อโสตทัศนวัสดุที่ นักศึกษาใช้ในระดั้มาก คือ รูปภาพ และภาพถ่าย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาคณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ส่วนใหญ่ใช้รูปภาพ และภาพถ่าย มากกว่าคณะอื่น ๆ

1.5 นิิตใช้สารสนเทศประเภทฐานข้อมูลออนไลน์ มากที่สุดคือ ฐานข้อมูลออนไลน์อื่น ๆ นอกเหนือจากที่สอบถาม เช่น ฐานข้อมูล ERIC (Education Resources Information Center) อาจเป็นเพราะนิิตใช้ฐานข้อมูลที่มีเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยที่ตนเองศึกษา จึงทำให้การใช้ฐานข้อมูลออนไลน์อื่น ๆ มากกว่าที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจัดไว้สำหรับให้บริการ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนิิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2.1 ปัญหาการใช้ด้านแหล่งสารสนเทศของนิิตพบมากที่สุดคือ ระเบียบการใช้บริการของแหล่งสารสนเทศมีความเข้มงวด อาจเป็นเพราะห้องสมุดมหาวิทยาลัยมีการจำกัดสิทธิ์ของผู้ใช้บริการในการเข้าถึงสารสนเทศ เพื่อป้องกันความปลอดภัยของข้อมูล จึงทำให้แหล่งสารสนเทศบางประเภทมีการจัดซื้อในราคาสูง และจำเป็นต้องจำกัดสิทธิ์ในการเข้าถึงการใช้ข้อมูลเฉพาะนิิตที่ใช้อีเมลของมหาวิทยาลัยเพียงเท่านั้น และเพื่อเป็นการรักษาผลประโยชน์ของนิิตมหาวิทยาลัยบูรพา และเพื่อไม่ให้บุคคลอื่นสามารถเข้าถึงข้อมูลได้

2.2 ปัญหาการใช้ประเภทของสารสนเทศด้านสื่อสิ่งพิมพ์นิตพบมากที่สุดคือ วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์/คฤณีนิพนธ์ ที่มีให้บริการไม่ตรงกับความต้องการ อาจเป็นเพราะนิตไม่ทราบวิธีการเข้าถึงและสืบค้นประเภทของสารสนเทศที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจัดให้บริการ จึงทำให้นิตไม่สามารถค้นหาวิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาทันสมัยและตรงกับความต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับ

งานวิจัยของ เพ็ญรุ่ง แปะงใส (2556) ที่พบว่า นักศึกษามีปัญหาด้านสื่อสิ่งพิมพ์ คือ หนังสือมีเนื้อหาไม่ทันสมัย วิทยานิพนธ์มีจำนวนไม่เพียงพอ และเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับให้บริการสืบค้นไม่ทันสมัย และไม่รวดเร็ว

2.3 ปัญหาการใช้ประเภทของสารสนเทศด้านสื่อโสตทัศนที่นิสิตพบมากที่สุด คือ วัสดุกราฟิกที่มีให้บริการไม่ตรงกับความต้องการ อาจเป็นเพราะวัสดุกราฟิก เช่น แผนภาพ แผนภูมิไม่ได้รับความนิยม และข้อมูลส่วนใหญ่มีเนื้อหาไม่ตรงกับความต้องการ อีกทั้งอุปกรณ์และเครื่องมือทางเทคโนโลยีใหม่ๆ ไม่รองรับในการเปิดใช้งาน จึงทำให้นิสิตนิยมใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น และควรจัดวัสดุกราฟิก ไว้ในหอจดหมายเหตุ หรือพิพิธภัณฑ์ เพื่อให้นิสิตรุ่นหลังได้ศึกษาและเรียนรู้วิวัฒนาการของเทคโนโลยีสารสนเทศต่อไป

2.4 ปัญหาการใช้ประเภทของสารสนเทศด้านฐานข้อมูลออนไลน์ที่นิสิตพบมากที่สุด คือ ฐานข้อมูลออนไลน์ที่มีให้บริการไม่เป็นเอกสารฉบับเต็ม อาจเป็นเพราะปัจจุบันฐานข้อมูลออนไลน์ของสถาบันหรือบริษัทที่จำหน่ายมีการจำกัดลิขสิทธิ์ ซึ่งทางห้องสมุดไม่ได้จัดซื้อข้อมูลของบริษัทที่จัดจำหน่ายทั้งหมด เนื่องจากฐานข้อมูลออนไลน์มีค่าใช้จ่ายสูง หากนิสิตสืบค้นแล้วพบว่า มีรายการใดที่ไม่สามารถโหลดข้อมูลที่เป็นเอกสารฉบับเต็มได้ ควรติดต่อเจ้าหน้าที่หรือบรรณารักษ์ที่ดูแลเพื่อหาทางออกร่วมกัน โดยอาจจะนำเสนอผู้บริหารเพื่อทำเรื่องขออนุมัติจัดซื้อฐานข้อมูลออนไลน์นั้นเพิ่มให้ตรงกับสาขาวิชาของนิสิต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ โอบุห์ (Obuh, 2009) ที่พบว่า นักศึกษามีปัญหาในการใช้ทรัพยากรอิเล็กทรอนิกส์ คือ การกรองผลลัพธ์จากการค้นหาความล่าช้าในการดาวน์โหลด การค้นหาข้อมูลไม่ตรงความต้องการข้อมูลไม่เพียงพอ/ขาดทักษะในการค้นหา ค่าใช้จ่ายสูงในการเข้าถึง ไฟฟ้าดับ ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์บางข้อมูลได้

2.5 ปัญหาการใช้ด้านเนื้อหาสารสนเทศที่นิสิตพบมากที่สุด คือ เนื้อหาสารสนเทศไม่ครอบคลุมทุกสาขาวิชาที่มีความต้องการ อาจเป็นเพราะสาขาวิชาที่นิสิตศึกษาเป็นสาขาวิชาเฉพาะทาง จึงทำให้ไม่สามารถค้นหาข้อมูลเป็นฉบับเต็มได้ซึ่งจำเป็นต้องใช้ข้อมูลที่นำมาอ้างอิงงานวิจัยเป็นของต่างประเทศ และต้องเป็นปีพิมพ์ใหม่ ๆ เช่น สาขาวิชาสมอง จิตใจและการเรียนรู้ เป็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแพทย์ซึ่งบางชื่อเรื่องไม่สามารถนำมาเผยแพร่ให้ผู้อื่นศึกษาได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นภารัตน์ พุ่มพฤษย์ (2558) และพมลพร ทองโรจน์ (2562) ที่พบว่าปัญหาด้านเนื้อหาสารสนเทศไม่ทันสมัย และเนื้อหาไม่ตรงความต้องการ

2.6 ปัญหาการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่นิสิตพบมากที่สุด คือ ระบบเครือข่ายไม่มีความเร็วเพียงพอในการใช้งาน อาจเป็นเพราะบางช่วงเวลามีจำนวนผู้ใช้งานระบบเครือข่ายเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา จึงทำให้บางช่วงเวลาเกิดปัญหาติดขัดต่อการใช้งาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เหงียนเวโซ (Nyangweso, 2012) และเยโบวา (Yebowaah, 2017) พบว่า ปัญหาอินเทอร์เน็ตของมหาวิทยาลัยไม่พร้อมใช้งาน คอมพิวเตอร์ที่มีอยู่ไม่เพียงพอ นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีทักษะในการใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ของห้องสมุด

2.7 ปัญหาการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศด้านผู้ใช้บริการที่นิสิตพบมากที่สุด คือ ผู้ให้บริการไม่มีความรู้เกี่ยวกับแหล่งสารสนเทศ อาจเป็นเพราะผู้ให้บริการไม่ได้รับการฝึกอบรมการใช้ห้องสมุด หรือไม่อ่านคู่มือที่ทางห้องสมุดจัดทำไว้เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจและทักษะการสืบค้น รวมถึงเทคนิคการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คูมาห์ (Kumah, 2015) พบว่า มีปัญหาการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศด้านผู้ใช้บริการ คือ ไม่คุ้นเคยกับกระบวนการค้นหาของห้องสมุด

2.8 ปัญหาการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศด้านผู้ให้บริการที่นิสิตพบมากที่สุด คือ ผู้ให้บริการไม่แนะนำการใช้เครื่องมือสืบค้นสารสนเทศ อาจเป็นเพราะในแต่ละวันมีนิสิตมาขอใช้บริการสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพาเป็นจำนวนมาก ซึ่งทำให้การให้บริการหรือการให้คำแนะนำของเจ้าหน้าที่ไม่ทั่วถึง และทำให้เจ้าหน้าที่ไม่ทราบปัญหาของผู้ใช้บริการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คูมาห์ (Kumah, 2015) และเยโบวา (Yebowaah, 2017) ที่พบว่า เจ้าหน้าที่ให้บริการห้องสมุดที่ไม่เป็นมิตรกับผู้บริการ และไม่ช่วยเหลือในการสืบค้นข้อมูล

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อเปรียบเทียบสภาพการใช้และปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามเพศและสาขาวิชาการศึกษา

3.1 นิสิตที่มีเพศต่างกัน มีสภาพการใช้สารสนเทศด้านสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 4.1 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สื่อสิ่งพิมพ์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเพศชายนิยมศึกษาข้อมูลจากรายงานการวิจัย/รายงานประจำปี/รายงานการสัมมนาทางวิชาการ มากกว่าเพศหญิง ในขณะที่นิสิตเพศหญิงนิยมศึกษาข้อมูลจากวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์/คุณนิพนธ์

3.2 นิสิตที่มีเพศต่างกัน มีปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 4.2 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัญหาด้านการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนิสิตมีทักษะการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศไม่แตกต่างกัน

3.3 นิสิตที่มีสาขาวิชาการศึกษาต่างกัน มีสภาพการใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์ และการศึกษาค้นคว้าอิสระ โดยภาพรวมแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 4.3 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสื่อโซเชียลมีเดียและฐานข้อมูลออนไลน์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความหลากหลายของข้อมูลและจำนวนของข้อมูล เนื้อหาของแต่ละสาขาวิชาการศึกษาที่นิสิตศึกษามีความแตกต่างกัน จึงทำให้มีการใช้สารสนเทศด้านสื่อโซเชียลมีเดียและฐานข้อมูลออนไลน์ที่แตกต่างกัน

3.4 นิสิตที่มีสาขาวิชาการศึกษาต่างกัน มีปัญหาการใช้สารสนเทศด้านแหล่งสารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์ และการศึกษาค้นคว้าอิสระ โดยภาพรวมแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 4.3 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านแหล่งสารสนเทศ ด้านสิ่งพิมพ์ และด้านสื่อโซเชียลมีเดีย มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนิสิตมีความรู้ ความเข้าใจ และเทคนิคการสืบค้นข้อมูลของนิสิตแต่ละคนมีความไม่เหมือนกัน จึงทำให้นิสิตแต่ละสาขาวิชาการศึกษา มีการใช้สารสนเทศด้านแหล่งสารสนเทศ ด้านสิ่งพิมพ์ ด้านสื่อโซเชียลมีเดีย แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงสภาพการใช้และปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 ด้านแหล่งสารสนเทศ นิสิตมีปัญหาในการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศเนื่องจาก นิสิตไม่ทราบการให้บริการของห้องสมุดแต่ละแห่ง ดังนั้นห้องสมุดควรจัดฝึกอบรมการใช้ห้องสมุดและการสืบค้นสารสนเทศให้กับนิสิตเพื่อให้เข้าถึงแหล่งสารสนเทศได้ง่ายและควรจัดทำคู่มือการใช้งานให้ครอบคลุมทุกด้าน พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์ผ่านทุกช่องทางเพื่อให้นิสิตทราบอย่างทั่วถึง

3.1.2 ด้านประเภทของสารสนเทศ นิสิตมีปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์โดยส่วนใหญ่สืบค้นข้อมูลแล้วได้เอกสารไม่เป็นฉบับเต็ม ดังนั้นห้องสมุดควรสำรวจความต้องการของนิสิตและจัดซื้อฐานข้อมูลออนไลน์ที่เป็นเอกสารฉบับเต็มเพิ่มมากขึ้น รวมถึงจัดอบรมการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ให้กับนิสิตทุกสาขาวิชาการศึกษา เพื่อให้นิสิตมีทักษะ เทคนิคในการค้นหาข้อมูล และได้สารสนเทศที่ตรงกับความต้องการของนิสิต

3.1.3 ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ นิสิตมีปัญหาในการเข้าถึงสารสนเทศเนื่องจากระบบเครือข่ายไม่มีความเร็วเพียงพอในการใช้งาน ทำให้ไม่สะดวกในการสืบค้นข้อมูล ดังนั้นห้องสมุดควรสำรวจจุดที่ให้บริการเครือข่ายที่ไม่มีความรวดเร็วและปรับปรุงโดยการติดตั้งจุดสัญญาณเครือข่ายเพิ่มมากขึ้นและให้เพียงพอต่อการใช้งานของนิสิต

3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยเสนอแนะให้มีการศึกษาพฤติกรรมการใช้สารสนเทศของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ทุกคณะของมหาวิทยาลัยบูรพา โดยเพิ่มเครื่องมือการวิจัยให้ครอบคลุมมากขึ้น นอกจากแบบสอบถามอาจใช้การสัมภาษณ์ร่วมด้วย เป็นต้น เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกมากขึ้น และให้เจ้าหน้าที่ห้องสมุดหรือผู้ที่เกี่ยวข้องพัฒนาและปรับปรุงรูปแบบการให้บริการทรัพยากรสารสนเทศให้ได้ตรงตามความต้องการของผู้ใช้บริการมากขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล วรรณขุวเดชกุล. (2561). การศึกษาพฤติกรรมการใช้สารสนเทศเพื่อการทำภาคินิพนธ์ในระดับบัณฑิตศึกษา : กรณีศึกษานักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, สุราษฎร์ธานี.
- การศึกษาค้นคว้าอิสระ. (2556). [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://th.wikipedia.org/wiki/การศึกษา> ค้นคว้าอิสระ. สืบค้น 10 มิถุนายน 2563
- เกวลิน จิรยารัตนกุล. (2557). การใช้สารสนเทศของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ครรชิต มาลัยวงศ์. (2541, พฤศจิกายน). “ความรู้เรื่องสารสนเทศสำหรับนักวิจัย,” ใน เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง “สารสนเทศสำหรับนักวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี”. กรุงเทพฯ : ศูนย์บริการสารสนเทศทางเทคโนโลยี สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ร่วมกับบริติชเคาน์ซิล และชมรมห้องสมุดเฉพาะ.
- คู่มือการพิมพ์วิทยานิพนธ์ และเอกสารทางวิชาการ. (2562). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, กรุงเทพฯ
- คู่มือนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ประจำปีการศึกษา 2549. (2549). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- คู่มือนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ประจำปีการศึกษา 2564. (2564). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- จันทิมา เขียวแก้ว และนฤมล รุจิพร. (2545). “การสื่อสารกับงานสารสนเทศ” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการสื่อสาร. (หน่วยที่ 4, น. 167-222). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จิมห์นิภา แสงสุข. (2562). “การพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง”. วารสารสาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ, 12(2), 556-572.

- จิตติมา เทียมบุญประเสริฐ. (2544). *ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โปรแกรมวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ คณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีสถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- จิรพันธ์ อรรถจินดา. (2544). *นโยบายและแนวทางการวิจัยของชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ.2545-2549)*. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด กรุงเทพฯ: คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- ชยาภรณ์ กุลนิตติ. (2553). *สารสนเทศและการศึกษาค้นคว้า* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ชัยศ ปานเพชร. (2551). *การใช้ทรัพยากรสารสนเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้าและการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา*. ชลบุรี: สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชินวุธ สุนทรสีมะ. (2541). *หลักและวิธีการทำวิทยานิพนธ์ รายงานประจำภาคและเอกสารวิจัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- ณัฐฉิณี ชมภูเอี่ยม (2562). *การใช้สารสนเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้าและการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาศิลปการออกแบบ มหาวิทยาลัยศิลปากร (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี*.
- นภารัตน์ พุ่มพฤษ. (2558). *การใช้สารสนเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้าของนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคกลาง (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- นันทยา พุดแก้ว. (2558). *การแสวงหาและการใช้สารสนเทศของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, กรุงเทพฯ.
- น้ำทิพย์ วิภาวิน. (2548). *การใช้ห้องสมุดยุคใหม่*. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2554). *การจัดการสารสนเทศและการจัดการความรู้*. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการจัดการขั้นสูงสำหรับองค์การสารสนเทศ*. นนทบุรี: สาขาวิชาศิลปศาสตร์
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปรีชากร นามแสงผา. (2555). *ความรู้เกี่ยวกับการวิจัย*. (ออนไลน์). แหล่งที่มา <https://www.gotoknow.org/posts/315178>. สืบค้น 10 มิถุนายน 2562

- พมลพร ทองโรจน์. (2562). “การใช้และความต้องการใช้ทรัพยากรสารสนเทศเพื่อการศึกษา
 ค้นคว้าและการทำวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา” : กรณีศึกษาวิทยาลัยการเมืองการ
 ปกครอง มหาวิทยาลัย มหาสารคาม. *วารสารการเมืองการปกครอง*, 9(1), 25-38.
- เพ็ญรุ่ง แปะงใส. (2556). รายงานการวิจัยเรื่อง การใช้สารสนเทศของนักศึกษาและอาจารย์
 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- ไพลิน จิตเจริญสมุทร. (2547). การใช้สารสนเทศของอาจารย์และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหา
 บัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. (2549). *เอกสารประกอบการสอนวิชา 202101
 สารสนเทศและการศึกษาค้นคว้า*. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มาลี ลำสกุล. (2554). “ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสารสนเทศและการค้นคืน” ใน *ประมวลสาระชุด
 วิชาการจัด โครงสร้างสารสนเทศและการค้นคืน*. (หน่วยที่ 1-7, น. 6-7). นนทบุรี:
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- _____. (2546). “สารสนเทศและสารสนเทศศาสตร์” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาสารสนเทศ
 ศาสตร์เบื้องต้น*. (หน่วยที่ 1-5, น. 13-14). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- _____. (2551). “สารสนเทศและสารสนเทศศาสตร์” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาสารสนเทศ
 ศาสตร์เบื้องต้น*. (หน่วยที่ 1-7, น. 8-10). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- _____. (2547). “สารสนเทศและสารสนเทศศาสตร์” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาสารสนเทศ
 ศาสตร์เบื้องต้น*. (หน่วยที่ 1-5, น. 26-27). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์.
- ศรีศักดิ์ สุรทรไชย. (2558). “แนวคิดและกระบวนการทำวิทยานิพนธ์” ใน *ประมวลสาระชุดวิชา
 วิทยานิพนธ์ขั้น 1*. (หน่วยที่ 1-5, น. 1-6). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- _____. (2558). “แนวคิดและกระบวนการทำวิทยานิพนธ์” ใน *ประมวลสาระชุดวิชา
 วิทยานิพนธ์ขั้น 1*. (หน่วยที่ 1-5, น. 1-19). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- _____. (2558). “แนวคิดและกระบวนการทำวิทยานิพนธ์” ใน *ประมวลสาระชุดวิชา
 วิทยานิพนธ์ขั้น 1*. (หน่วยที่ 1-5, น. (1-20-(1-23)). นนทบุรี:
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- ศรีสุภา นาคชน. (2548). *สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์และการค้นคืน*. ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- สถาบันภาษาศาสตร์. (ม.ป.ป.) *ปทานุกรมฉบับหลวง*. กรุงเทพฯ: สถาบันภาษาศาสตร์.
- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. (2541). *แนวทางปฏิบัติจรรยาบรรณนักวิจัย*. กรุงเทพฯ: กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม.
- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. (2555). *จรรยาวัจนักวิจัยและแนวทางปฏิบัติ*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสรี ชัดเข้ม. (2556). *คู่มือการทำวิทยานิพนธ์และคู่มือวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา*. ชลบุรี: ฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อภาววรรณ โสภณธรรมรักษ์. (2560). *รู้เท่าทันสื่อ สารสนเทศ และดิจิทัล*. (ออนไลน์). แหล่งที่มา <https://www.thaihealth.or.th/Content/39075-> สืบค้น 23 มีนาคม 2562
- อาริยา เขียวรัตน์. (2558). *การใช้สารสนเทศเพื่อการเรียนการสอนของครูปฐมวัย โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ*. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. นนทบุรี.
- เอกสารประกอบการสอนวิชา 412102 การรู้สารสนเทศ*. (2549). ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น
- Fidzani, B.T. (1998) "Information Needs and Information-Seeking Behaviour of Graduate Students at the University of Botswana." *Library Review*. 47, 7 (July): 329-340.
- George, C. and others. (2006) "Scholarly use of information: graduate students' information seeking behaviour," *IRinformation research*. vol 11 No 4 July 2006.
<https://doi.org/10.1108/00242539710178425>
- Kumah, C. H. (2015). "A comparative study of use of the Library and the Internet as Sources of Information by graduate students in the University of Ghana". *Retrieve from* <https://digitalcommons.unl.edu/libphilprac/1298/> 240 Jobs, S. (2000, January 24). Apple's one-dollar-a-year man. *Retrieve from*

- Liew, C. L., Foo, S. & Chennupati, K. R. (2000). "A Study of Graduate Student End- Users' Use and Perception of Electronic Journals" *Online Information Review*.
http://www.ntu.edu.sg/home/assfoo/publications/2001/00oir_fmt.PDF. 25/06/07
- Lim, W. M. (2015). The influence of internet advertising and electronic word of mouth on consumer perceptions and intention: some evidence from online group buying. *Journal of Computer Information Systems*, 55(4), 81-89.
- Mauti, N. O., Chege, A., and Kiplag, J. (2018). "Evaluating Access and Use of Information Resources by Postgraduate Students at Adventist University of Africa Library in Kenya". *International Journal of Humanities & Social Science Studies*, 4(4), 92-100.
- Nyangweso, J. O. (2012). "Factors influencing use of internet resources for learning among Master's students: a case of Masters in Project Planning and Management, University of Nairobi". *Retrieve from* <http://erepository.uonbi.ac.ke/handle/11295/7365>
- Obuh, A.O. (2009). "Use of Electronic Resources by Postgraduate Students of the Department of Library and Information Science of Delta State University, Abraka, Nigeria". *Library Philosophy and Practice*, (e-journal). Paper 301.
- Olugbenga Ajala, I. (1997), "Use of the University of Ibadan Library resources by graduate students", *Library Review*, Vol. 46 No. 6, pp. 421-4427.
- Yebowaah, F. A. (2017). "Comparative study of library and internet use as a source of information by graduate students of the University for Development Studies, Ghana". *Library Philosophy & Practice*. Sep, 1-25

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. รองศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก
อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขวัญชฎิล พิศาลพงศ์
อาจารย์ประจำสาขาวิชาสารสนเทศศึกษา ภาควิชาสารสนเทศศึกษา
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
3. ดร.ศรียุทธ เวลล์ส
อาจารย์ประจำสาขาวิชาสารสนเทศศึกษา ภาควิชาสารสนเทศศึกษา
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

มหาวิทยาลัย

สกลนคร

ที่ อว 0602.15(1)/ ง 1 ๒๕๖

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
 ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
 จังหวัดนนทบุรี 11120

24 พฤษภาคม 2563

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือการวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก

สิ่งที่ส่งมาด้วย - โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด
 - เครื่องมือการวิจัย จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางสาวจาร์ส ศรีลือ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปศาสตร์ แขนงวิชา
 สารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่องการใช้สารสนเทศ
 เพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
 บูรพา ตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ทัศนีย์ หาญพล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา
 วิทยานิพนธ์หลัก และรองศาสตราจารย์ ดร.สุทธิวรรณ ตันติรัตนาวงค์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และ
 ได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีการ
 ตรวจสอบคุณภาพในด้านความครอบคลุมเนื้อหา การใช้ภาษา และสอดคล้องกับกระบวนการวิจัย สาขาวิชา
 ศิลปศาสตร์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบ
 คุณภาพและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาดังกล่าวด้วย สำหรับรายละเอียด
 อื่นๆ นักศึกษานำเรียนด้วยตนเอง และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี
 จึงขอคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วสันต์ รัตนโกคา)

ประธานกรรมการประจำสาขาศิลปศาสตร์

บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศิลปศาสตร์

โทรศัพท์ 0 2504 8515-7

โทรสาร 0 2503 3564

ที่ อว 0602.15(1)/จ 1386

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

๒๖ พฤษภาคม 2563

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขวัญชฎิล พิศาลพงศ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย - โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด
- เครื่องมือการวิจัย จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางสาวจรัส ศรีลือ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปศาสตร์ แขนงวิชา
สารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่องการใช้สารสนเทศ
เพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
บูรพา ตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ทัศนာ หาญพล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์หลัก และรองศาสตราจารย์ ดร.สุทธิวรรณ ตันตริจนาวงศ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และ
ได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีการ
ตรวจสอบคุณภาพในด้านความครอบคลุมเนื้อหา การใช้ภาษา และสอดคล้องกับกระบวนการวิจัย สาขาวิชา
ศิลปศาสตร์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบ
คุณภาพและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาดังกล่าวด้วย สำหรับรายละเอียด
อื่นๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี
จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วสันต์ รัตนโกคา)

ประธานกรรมการประจำสาขาศิลปศาสตร์

บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศิลปศาสตร์

โทรศัพท์ 0 2504 8515-7

โทรสาร 0 2503 3564

ที่ อว 0602.15(1)/ 9 1345

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

24 พฤษภาคม 2563

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือการวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร.ศรีหทัย เวลล์ส

สิ่งที่ส่งมาด้วย	- โครงการวิทยานิพนธ์	จำนวน 1 ชุด
	- เครื่องมือการวิจัย	จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางสาวจรัส ศรีลือ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปศาสตร์ แขนงวิชา
สารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่องการใช้สารสนเทศ
เพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
บูรพา ตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ทัศนากาญจน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์หลัก และรองศาสตราจารย์ ดร.สุทธิวรรณ ตันตรจนาวงศ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และ
ได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีการ
ตรวจสอบคุณภาพในด้านความครอบคลุมเนื้อหา การใช้ภาษา และสอดคล้องกับกระบวนการวิจัย สาขาวิชา
ศิลปศาสตร์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบ
คุณภาพและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาดังกล่าวด้วย สำหรับรายละเอียด
อื่นๆ นักศึกษานำเรียนด้วยตนเอง และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี
จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วสันต์ รัตนโกคา)

ประธานกรรมการประจำสาขาศิลปศาสตร์

บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศิลปศาสตร์

โทรศัพท์ 0 2504 8515-7

โทรสาร 0 2503 3564

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล

ที่ อว 0602.15(1)/ ว 3699

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

๗ ธันวาคม 2563

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

สิ่งที่ส่งมาด้วย - โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด
- เครื่องมือการวิจัย จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางสาวจรัส ศรีลือ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปศาสตร์ แขนงวิชา
สารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่องการใช้สารสนเทศ
เพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
บูรพา ตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ทัศนาศา หาญผล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์หลัก และรองศาสตราจารย์ ดร.สุทธิวรรณ ตันติธราวงศ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยโดยใช้แบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูล
เกี่ยวกับการใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนิสิตปริญญาโท
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ระหว่างวันที่ 7 ธันวาคม 2563 – 8 มกราคม 2564 จึงขอความ
อนุเคราะห์จากท่านในการอนุญาตให้นางสาวจรัส ศรีลือ ดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยดังกล่าว หวังเป็น
อย่างยิ่งจะได้รับความกรุณาจากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วสันต์ รัตนโกคา)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศิลปศาสตร์

บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศิลปศาสตร์

โทรศัพท์ 0 2504 8515-7

โทรสาร 02503 3564

ภาคผนวก ง
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง

การใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนิสิตระดับปริญญาโท
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ในด้านสภาพการใช้สารสนเทศ ปัญหาและอุปสรรคในการใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพการใช้สารสนเทศ เพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ตอนที่ 3 ปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้สารสนเทศ

นิยามคำศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

การใช้สารสนเทศเพื่อการศึกษา หมายถึง การนำข้อมูลที่บ้านที่อยู่ในหลายรูปแบบของสารสนเทศต่าง ๆ ที่ได้จากการค้นหา รวบรวม นำมาใช้ตามวัตถุประสงค์ให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษานักศึกษา โดยด้านที่จะทำการศึกษาได้แก่ ด้านวัตถุประสงค์การใช้ ด้านแหล่งสารสนเทศ ด้านเนื้อหาสารสนเทศ ด้านรูปแบบสารสนเทศ และด้านเครื่องมือในการเข้าถึงสารสนเทศ

แหล่งสารสนเทศ หมายถึง หน่วยงานหรือสถาบันที่ผลิต รวบรวม จัดเก็บ เผยแพร่ หรือให้บริการสารสนเทศ รวมถึงบุคคลผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ จำแนกเป็น แหล่งสารสนเทศขององค์กร/สถาบัน แหล่งสารสนเทศบุคคล แหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน และแหล่งสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์

ปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการศึกษา หมายถึง ข้อขัดข้อง ความไม่สะดวก หรืออุปสรรคในการใช้สารสนเทศของนักศึกษาเพื่อการศึกษาในมหาวิทยาลัยบูรพา ด้านแหล่งสารสนเทศ ด้านเนื้อหาสารสนเทศ ด้านรูปแบบสารสนเทศ และด้านเครื่องมือในการเข้าถึงสารสนเทศ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน ( ) หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพของท่านและเติมข้อความในช่องว่างที่เว้นไว้

1. เพศ

1.1 ( ) ชาย   1.2 ( ) หญิง

2. อายุ

2.1 ( ) 20-25 ปี   2.2 ( ) 26-30 ปี   2.3 ( ) 31-35 ปี   2.4 ( ) 36-45 ปี
2.5 ( ) 46 ปี ขึ้นไป

3. ปีที่ศึกษา

3.1 ( ) ปีที่ 1   3.2 ( ) ปีที่ 2   3.3 ( ) ปีที่ 3   3.4 ( ) ปีที่ 4   3.5 ( ) ปีที่ 5
3.6 ( ) ปีที่ 6 ขึ้นไป

4. สาขาวิชาการศึกษา

( ) 4.1 การบริหารการศึกษา	( ) 4.7 การสอนวิทยาศาสตร์
( ) 4.2 การสอนคณิตศาสตร์	( ) 4.8 สมอง จิตใจและการเรียนรู้
( ) 4.3 การศึกษาและการพัฒนาสังคม	( ) 4.9 หลักสูตรและการสอน
( ) 4.4 จิตวิทยาการปรึกษา	( ) 4.10 เทคโนโลยีการศึกษา
( ) 4.5 วิจัย วัสดุ และสถิติการศึกษา	( ) 4.11 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
( ) 4.6 การศึกษาปฐมวัย	

ตอนที่ 2 การใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนิสิตระดับ

ปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับที่ท่านใช้สารสนเทศเพื่อการทำ

วิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน คือ มากที่สุด = 5, มาก = 4, ปานกลาง = 3, น้อย = 2, น้อยที่สุด = 1

1. ด้านแหล่งสารสนเทศ

สภาพการใช้สารสนเทศ	ระดับการใช้สารสนเทศ				
	5	4	3	2	1
1.1 แหล่งสารสนเทศที่มหาวิทยาลัยจัดให้บริการ					
1.1.1 สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน					
1.1.2 ห้องสมุดมหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรี					
1.1.3 ห้องสมุดมหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตสระแก้ว					
1.2 แหล่งสารสนเทศอื่น ๆ					
1.2.1 ห้องสมุดโรงเรียน					
1.2.2 ห้องสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย					
1.2.3 ห้องสมุดเฉพาะ					
1.2.4 ห้องสมุดประชาชน					
1.2.5 หอสมุดแห่งชาติ					
1.2.6 ศูนย์สารสนเทศ สมาคม และองค์กรต่าง ๆ ของรัฐ					
1.2.7 ศูนย์สารสนเทศ สมาคม และองค์กรต่าง ๆ ของเอกชน					
1.2.8 อื่น ๆ โปรดระบุ.....					

2. ด้านประเภทของสารสนเทศ

ประเภทของสารสนเทศ	ระดับการใช้สารสนเทศ				
	5	4	3	2	1
2.1 สื่อสิ่งพิมพ์					
2.1.1 หนังสือ/ตำรา					
2.1.2 วารสารวิชาการ					
2.1.3 วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์/คุณนิพนธ์					
2.1.4 รายงานการวิจัย/รายงานประจำปี/รายงานการสัมมนาทางวิชาการ					
2.1.5 อื่น ๆ โปรดระบุ.....					
2.2 สื่อโสตทัศน					
2.2.1 แผ่นซีดี-รอม เช่น โปรแกรมต่าง ๆ ที่ให้มากับหนังสือ					
2.2.2 วีดิทัศน์ เช่น เทปวีดิทัศน์ แผ่นวีดิทัศน์					
2.2.3 วัสดุกราฟิกส์ เช่น แผนภาพ แผนภูมิ					
2.2.4 วัสดุแผนที่ เช่น แผนที่ ลูกโลก					
2.2.5 อื่น ๆ โปรดระบุ.....					
2.3 ฐานข้อมูลออนไลน์					
2.3.1 Academic Search Complete (ฐานข้อมูลครอบคลุมทุกสาขาวิชา)					
2.3.2 Cambridge University Press (ฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์จากสำนักพิมพ์ Cambridge University Press ครอบคลุมเนื้อหาทุกสาขาวิชา)					
2.3.3 Dissertation Full Text (ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์อิเล็กทรอนิกส์ปริญาเอก และปริญาโทของสหรัฐอเมริกา ที่ครอบคลุมทุกสาขาวิชา)					
2.3.4 DOAJ (ฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่ให้เอกสารฉบับเต็มรูปแบบ (Full Text) มีเนื้อหาครอบคลุมทุกสาขาวิชาและการวิจัย)					

ประเภทของสารสนเทศ	ระดับการใช้สารสนเทศ				
	5	4	3	2	1
2.3.5 EBSCO eBook Collection (ฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ครอบคลุมสาขาวิชา ได้แก่ ศึกษาศาสตร์ ศิลปศาสตร์ นิเทศศาสตร์ วิทยาการจัดการ)					
2.3.6 EndNote WEB (โปรแกรมการจัดการทางบรรณานุกรมซึ่งทำงานบนเว็บ (Web) สามารถเข้าใช้ได้ทุกสถานที่ ทุกเวลาบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต)					
2.3.7 EndNote X8 (เป็น โปรแกรมที่ใช้จัดการข้อมูลบรรณานุกรม)					
2.3.8 H.W. Wilson (ฐานข้อมูลครรรชนี สาระสังเขป และเอกสารฉบับเต็มครอบคลุมทุกสาขาวิชา)					
2.3.9 ISI Web of Science (ฐานข้อมูลวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์)					
2.3.10 Matichon e-Library (ฐานข้อมูลบริการข่าวจากหนังสือพิมพ์)					
2.3.11 ProQuest Dissertations & Theses: Full Text (ฐานข้อมูลรวบรวมวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทและปริญญาเอกฉบับเต็ม)					
2.3.12 ScienceDirect e-Journal (ฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์ ทางด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และวิทยาศาสตร์สุขภาพ)					
2.3.13 ScienceDirect (eBooks) (ฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์)					
2.3.14 Scopus (ฐานข้อมูลบรรณานุกรมและสาระสังเขปของบทความในวารสาร)					
2.3.15 2eBook ฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ภาษาไทย ครอบคลุมเนื้อหาหลากหลายสาขาวิชา					
2.3.16 Journal Link (ฐานข้อมูลชี้แหล่งวารสารในประเทศไทย)					

ประเภทของสารสนเทศ	ระดับการใช้สารสนเทศ				
	5	4	3	2	1
2.3.17 HighWire Press (เป็นแหล่งข้อมูลที่รวบรวมวารสารวิชาการที่มีผลกระทบสูงต่อสังคมให้บริการวารสาร)					
2.3.18 Education Research Complete (ฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์ ครอบคลุมสาขาการศึกษา)					
2.3.19 Foreign Journal วารสารภาษาต่างประเทศสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยบูรพา บอกรับ					
2.3.20 ThaiJO (Thai Journals Online) เป็นระบบฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์กลางของประเทศไทย					
2.3.21 ThaiLIS (Thai Library Integrated System) เป็นฐานข้อมูลฉบับเต็มที่รวบรวมวิทยานิพนธ์ รายงานวิจัย บทความวิชาการของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย					
2.3.22 ฐานข้อมูลออนไลน์อื่น ๆ โปรดระบุ.....					

ตอนที่ 3 ปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนิสิตระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับที่ท่านใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน คือ มากที่สุด = 5, มาก = 4, ปานกลาง = 3, น้อย = 2, น้อยที่สุด = 1

1. ปัญหาด้านแหล่งสารสนเทศ

แหล่งสารสนเทศ	ระดับปัญหาการใช้สารสนเทศ				
	5	4	3	2	1
1.1 แหล่งสารสนเทศที่ต้องการอยู่ห่างไกล					
1.2 ไม่ทราบแหล่งค้นหาสารสนเทศที่ต้องการสืบค้น					
1.3 ระเบียบการใช้บริการของแหล่งสารสนเทศมีความเข้มงวด					
1.4 การยืมระหว่างห้องสมุดไม่มีความสะดวก					

2. ปัญหาด้านประเภทของสารสนเทศ

ประเภทของสารสนเทศ	ระดับปัญหาการใช้สารสนเทศ				
	5	4	3	2	1
2.1 สื่อสิ่งพิมพ์					
2.1.1 หนังสือ/ตำรา ที่ต้องการมีเนื้อหาล้ำสมัย					
2.1.2 วารสารวิชาการ/วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ที่ต้องการไม่มีให้บริการในห้องสมุด					
2.1.3 วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์/คุณานิพนธ์ ที่มีให้บริการไม่ตรงกับความต้องการ					
2.1.4 รายงานการวิจัย/รายงานประจำปี/รายงานสัมมนาทางวิชาการ ที่มีให้บริการไม่ตรงกับความต้องการ					
2.2 สื่อโสตทัศน					
2.2.1 แผ่นซีดี-รอม ที่มีให้บริการไม่ตรงกับความต้องการ					
2.2.2 วีดิทัศน์ที่มีให้บริการไม่ตรงกับความต้องการ					
2.2.3 วัสดุกราฟิกที่มีให้บริการไม่ตรงกับความต้องการ					
2.2.4 วัสดุแผนที่ที่มีให้บริการไม่ตรงกับความต้องการ					

ประเภทของสารสนเทศ	ระดับปัญหาการใช้สารสนเทศ				
	5	4	3	2	1
2.3 ฐานข้อมูลออนไลน์					
2.3.1 ผู้ใช้บริการขาดความรู้ความเข้าใจในการสืบค้นข้อมูลจากฐานข้อมูลออนไลน์					
2.3.2 คำสำคัญที่ใช้ในการสืบค้นข้อมูลไม่เชื่อมโยงหรือครอบคลุมกับเนื้อหาที่ต้องการ					
2.3.3 ผลการสืบค้นข้อมูลที่ได้รับมีเนื้อหาไม่ตรงกับความต้องการ					
2.3.4 ผู้ใช้บริการไม่ทราบขอบเขต เนื้อหา ของฐานข้อมูลแต่ละฐาน					
2.3.5 โปรแกรมการสืบค้นใช้งานยาก					
2.3.6 จำนวนฐานข้อมูลออนไลน์ที่ให้บริการไม่ตรงกับความต้องการ					
2.3.7 ฐานข้อมูลออนไลน์ที่มีให้บริการไม่เป็นเอกสารฉบับเต็ม					

3. ปัญหาด้านเนื้อหาสารสนเทศ

เนื้อหาสารสนเทศ	ระดับปัญหาการใช้สารสนเทศ				
	5	4	3	2	1
3.1 ด้านเนื้อหาสารสนเทศ					
3.1.1 เนื้อหาสารสนเทศไม่ครอบคลุมทุกสาขาวิชาที่ต้องการ					
3.1.2 เนื้อหาสารสนเทศไม่ตรงตามความต้องการ					
3.1.3 เนื้อหาสารสนเทศไม่ทันสมัย					
3.1.4 เนื้อหาสารสนเทศไม่มีประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระ					

4. ปัญหาด้านการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศ

การเข้าถึงแหล่งสารสนเทศ	ระดับปัญหาการใช้สารสนเทศ				
	5	4	3	2	1
4.1 ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ					
4.1.1 แอปพลิเคชันไม่ทันสมัย					
4.1.2 ระบบเครือข่ายไม่มีความเร็วเพียงพอในการใช้งาน					
4.1.3 ระบบเครือข่ายไม่มีความเสถียรภาพ					
4.2 ด้านผู้ใช้และผู้ให้บริการ					
4.2.1 ด้านผู้ใช้บริการ					
4.2.1.1 การค้นหาทรัพยากรสารสนเทศบนชั้นเข้าถึงได้ยาก					
4.2.1.2 แหล่งค้นหาสารสนเทศเข้าถึงได้ยาก					
4.2.1.3 ผู้ใช้บริการไม่เคยเข้ารับการอบรมการใช้แหล่งสารสนเทศ					
4.2.1.4 ผู้ใช้บริการไม่มีความรู้เกี่ยวกับแหล่งสารสนเทศ					
4.2.1.5 ผู้ใช้บริการไม่มีทักษะในการสืบค้นสารสนเทศ					
4.2.2 ด้านผู้ให้บริการ					
4.2.2.1 ผู้ให้บริการขาดความรู้ในการแนะนำสารสนเทศ					
4.2.2.2 ผู้ให้บริการไม่แนะนำการใช้เครื่องมือสืบค้นสารสนเทศ					
4.2.2.3 ผู้ให้บริการตอบข้อซักถามไม่ตรงประเด็น					
4.2.2.4 ผู้ให้บริการขาดความใส่ใจในการให้บริการ					
4.2.2.5 ผู้ให้บริการมีเวลาจำกัดในการให้คำปรึกษา					

***ขอขอบคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถาม**

ภาคผนวก จ

การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและความเชื่อมั่น

การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity)

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

แบบสอบถามจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

เรื่อง “การใช้สารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนิสิตระดับปริญญาโท

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา”

รายละเอียดค่าดัชนีความสอดคล้องรายชื่อของแบบสอบถามทั้งฉบับ ดังนี้

รายการประเด็น	ผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1. เพศ						
1.1 ชาย	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.1 หญิง	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2. อายุ						
2.1 อายุระหว่าง 20-25 ปี	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.2 อายุระหว่าง 26-30 ปี	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.3 อายุระหว่าง 31-35 ปี	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.4 อายุระหว่าง 36-45 ปี	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.5 อายุ 46 ปี ขึ้นไป	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3. ปีที่ศึกษา						
3.1 ปีที่ 1	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3.2 ปีที่ 2	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3.3 ปีที่ 3	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3.4 ปีที่ 4	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

รายการประเด็น	ผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
3.5 ปีที่ 5	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3.6 ปีที่ 6 ขึ้นไป	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4. สาขาวิชาการศึกษา						
4.1 การบริหารการศึกษา	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4.2 การสอนคณิตศาสตร์	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4.3 การศึกษาและการพัฒนาสังคม	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4.4 จิตวิทยาการศึกษา	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4.5 วิจัย วัสดุ และสถิติการศึกษา	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4.6 การศึกษาปฐมวัย	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4.7 การสอนวิทยาศาสตร์	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4.8 สมอง จิตใจและการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4.9 หลักสูตรและการสอน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4.10 เทคโนโลยีการศึกษา	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4.11 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
สภาพการใช้อาคารสถานที่						
1. ด้านแหล่งสารสนเทศ						
1.1 แหล่งสารสนเทศที่มหาวิทยาลัยจัดให้บริการ						
1.1.1 สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.1.2 หอสมุดมหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรี	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

รายการประเด็น	ผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1.1.3 ห้องสมุดมหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตสระแก้ว	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.2 แหล่งสารสนเทศอื่น ๆ						
1.2.1 ห้องสมุด โรงเรียน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.2.2 ห้องสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.2.3 ห้องสมุดเฉพาะ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.2.4 ห้องสมุดประชาชน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.2.5 สำนักหอสมุดแห่งชาติ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.2.6 ศูนย์สารสนเทศ สมาคม และองค์กรต่าง ๆ ของรัฐ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.2.7 ศูนย์สารสนเทศ สมาคม และองค์กรต่าง ๆ ของเอกชน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.2.8 อื่น ๆ โปรดระบุ.....	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2. ด้านประเภทของสารสนเทศ						
2.1 สื่อสิ่งพิมพ์						
2.1.1 หนังสือ/ตำรา	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.1.2 วารสารวิชาการ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.1.3 วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์/คฤนิพนธ์	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.1.4 รายงานการวิจัย/รายงานประจำปี/รายงานการสัมมนาทางวิชาการ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.1.5 อื่น ๆ โปรดระบุ.....	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.2 สื่อโสตทัศน						

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
2.2.1 แผ่นซีดี-รอม เช่น โปรแกรมต่าง ๆ ที่ให้มากับหนังสือ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.2.2 วิกิทัศน์ เช่น เทปวิกิทัศน์ แผ่นวิกิทัศน์	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
2.2.3 วัสดุกราฟิกส์ เช่น แผนภาพ แผนภูมิ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.2.4 วัสดุแผนที่ เช่น แผนที่ ลูกโลก	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.2.5 อื่น ๆ โปรดระบุ.....	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.3 ฐานข้อมูลออนไลน์						
2.3.1 Academic Search Complete (ฐานข้อมูลครอบคลุมทุกสาขาวิชา)	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.3.2 Cambridge University Press (ฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์จากสำนักพิมพ์ Cambridge University Press ครอบคลุมเนื้อหาทุกสาขาวิชา)	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.3.3 Dissertation Full Text (ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์อิเล็กทรอนิกส์ปริญาเอก และปริญาโทของสหรัฐอเมริกาที่ครอบคลุมทุกสาขาวิชา)	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.3.4 DOAJ (ฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่ให้เอกสารฉบับเต็มรูปแบบ (Full Text) มีเนื้อหาครอบคลุมทุกสาขาวิชาและการวิจัย)	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.3.5 EBSCO eBook Collection (ฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ครอบคลุมทุกสาขาวิชา ได้แก่ ศึกษาศาสตร์ ศิลปศาสตร์ นิเทศศาสตร์ วิทยาการจัดการ)	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
2.3.6 EndNote WEB (โปรแกรมการจัดการทางบรรณานุกรมซึ่งทำงานบนเว็บ (Web) สามารถเข้าใช้ได้ทุกสถานที่ ทุกเวลาบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต)	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.3.7 EndNote X8 (เป็นโปรแกรมที่ใช้จัดการข้อมูลบรรณานุกรม)	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.3.8 H.W. Wilson (ฐานข้อมูลครุฑณี สาระสังเขป และเอกสารฉบับเต็มครอบคลุมทุกสาขาวิชา)	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.3.9 ISI Web of Science (ฐานข้อมูลวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์)	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.3.10 Matchon e-Library (ฐานข้อมูลบริการข่าวจากหนังสือพิมพ์)	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.3.11 ProQuest Dissertations & Theses: Full Text (ฐานข้อมูลรวบรวมวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทและปริญญาเอกฉบับเต็ม)	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.3.12 ScienceDirect e-Journal (ฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และวิทยาศาสตร์สุขภาพ)	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.3.13 ScienceDirect (eBooks) (ฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์)	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.3.14 Scopus ฐานข้อมูลบรรณานุกรมและสาระสังเขปของบทความในวารสาร	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.3.15 2eBook ฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ภาษาไทย ครอบคลุมเนื้อหาหลากหลายสาขาวิชา	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

รายการประเด็น	ผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
2.3.16 Journal Link (ฐานข้อมูลชี้แหล่งวารสารในประเทศไทย)	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.3.17 HighWire Press (เป็นแหล่งข้อมูลที่รวบรวมวารสารวิชาการที่มีผลกระทบสูงต่อสังคมให้บริการวารสาร)	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.3.18 Education Research Complete (ฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์ ครอบคลุมสาขาการศึกษา)	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.3.19 Foreign Journal วารสารภาษาต่างประเทศ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา บอกรับ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.3.20 ThaiJO (Thai Journals Online) เป็นระบบฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์กลางของประเทศไทย	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.3.21 ThaiLIS (Thai Library Integrated System) เป็นฐานข้อมูลฉบับเต็มที่รวบรวมวิทยานิพนธ์ รายงานวิจัย บทความวิชาการ ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.3.22 ฐานข้อมูลออนไลน์อื่น ๆ โปรรุ่น.....	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
ปัญหาการใช้สารสนเทศ						
1.ปัญหาด้านแหล่งสารสนเทศ						
1.1 แหล่งสารสนเทศที่ต้องการอยู่ไกล	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.2 ไม่ทราบแหล่งค้นหาสารสนเทศที่ต้องการสืบค้น	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.3 ระเบียบการใช้บริการของแหล่งสารสนเทศมีความเข้มงวด	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.4 การยืมระหว่างห้องสมุดไม่มีความสะดวก	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

รายการประเด็น	ผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
2.ปัญหาด้านประเภทของสารสนเทศ						
2.1 สื่อสิ่งพิมพ์						
2.1.1 หนังสือ/ตำรา ที่ต้องการมีเนื้อหาล้ำสมัย	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.1.2 วารสารวิชาการ/วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ที่ต้องการไม่มีให้บริการในห้องสมุด	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.1.3 วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์/คฤนิพนธ์ ที่มีให้บริการไม่ต้องกับความต้องการ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.1.4 รายงานการวิจัย/รายงานประจำปี/รายงานสัมมนาทางวิชาการ ที่มีให้บริการไม่ต้องกับความต้องการ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.2 สื่อโสตทัศน์						
2.2.1 แผ่นซีดี-รอมที่มีให้บริการไม่ต้องกับความต้องการ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.2.2 วัสดุทัศนที่มีให้บริการไม่ต้องกับความต้องการ	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
2.2.3 วัสดุกราฟิกส์ที่มีให้บริการไม่ต้องกับความต้องการ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.2.4 วัสดุแผนที่ที่มีให้บริการไม่ต้องกับความต้องการ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.3 ฐานข้อมูลออนไลน์						
2.3.1 ผู้ให้บริการขาดความรู้ความเข้าใจในการสืบค้นข้อมูลจากฐานข้อมูลออนไลน์	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.3.2 คำสำคัญที่ใช้ในการสืบค้นข้อมูลไม่เชื่อมโยงหรือครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.3.3 ผลการสืบค้นข้อมูลที่ได้รับมีเนื้อหาไม่ตรงกับความต้องการ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

รายการประเด็น	ผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
2.3.4 ผู้ให้บริการไม่ทราบขอบเขต เนื้อหา ของฐานข้อมูลแต่ละฐาน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.3.5 โปรแกรมการสืบค้นใช้งานยาก	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.3.6 จำนวนฐานข้อมูลออนไลน์ที่ให้บริการไม่ตรงกับความต้องการ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.3.7 ฐานข้อมูลออนไลน์ที่ให้บริการไม่เป็นเอกสารฉบับเต็ม	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3. ปัญหาด้านเนื้อหาสารสนเทศ						
3.1.1 เนื้อหาสารสนเทศไม่ครอบคลุมทุกสาขาวิชาที่ ต้องการ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3.1.2 เนื้อหาสารสนเทศไม่ตรงตามความต้องการ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3.1.3 เนื้อหาสารสนเทศไม่ทันสมัย	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3.1.4 เนื้อหาสารสนเทศไม่มีประโยชน์ต่อการทำ วิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4. ปัญหาด้านการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศ						
4.1 ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ						
4.1.1 แอปพลิเคชันไม่ทันสมัย	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4.1.2 ระบบเครือข่ายไม่มีความเร็วเพียงพอในการใช้งาน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4.1.3 ระบบเครือข่ายไม่มีความเสถียรภาพ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4.2 ด้านผู้ใช้และผู้ให้บริการ						
4.2.1 ด้านผู้ใช้บริการ						

รายการประเด็น	ผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
4.2.1.1 การค้นหาทรัพยากรสารสนเทศบนชั้นเข้าถึงได้ ยาก	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4.2.1.2 แหล่งสารสนเทศเข้าถึงได้ยาก	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4.2.1.3 ผู้ใช้บริการไม่เคยเข้ารับการอบรมการใช้แหล่ง สารสนเทศ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4.2.1.4 ผู้ใช้บริการไม่มีความรู้เกี่ยวกับแหล่งสารสนเทศ	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
4.2.1.5 ผู้ใช้บริการไม่มีทักษะการสืบค้นสารสนเทศ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4.2.2 ด้านผู้ให้บริการ						
4.2.2.1 ผู้ให้บริการขาดความรู้ในการแนะนำสารสนเทศ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4.2.2.2 ผู้ให้บริการไม่แนะนำการใช้เครื่องมือสืบค้น สารสนเทศ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4.2.2.3 ผู้ให้บริการตอบข้อซักถามไม่ตรงประเด็น	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4.2.2.4 ผู้ให้บริการขาดความใส่ใจในการให้บริการ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4.2.2.5 ผู้ให้บริการมีเวลาจำกัดในการให้คำปรึกษา	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

วิเคราะห์ค่าความตรงเชิงเนื้อหาของรายการข้อคำถามด้วยการสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ
จำนวน 3 ท่าน โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น นำผลการแสดงความคิดเห็นที่ได้มาวิเคราะห์ IOC
(Item Objective Congruence Index) ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 - 1.0 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสรุปจัดทำ
แบบสอบถามสำหรับนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

การหาค่าความเชื่อมั่น (reliability)

แบบสอบถามนำไปหาความเชื่อมั่น (reliability) เพื่อวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น โดยการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ทั้งหมดเท่ากับ 0.967

```
GET
  FILE='C:\Documents and Settings\Admin\Desktop\testt.sav'.
SAVE OUTFILE='C:\Documents and Settings\Admin\Desktop\testt.sav'
/COMPRESSED.
SAVE OUTFILE='C:\Documents and Settings\Admin\Desktop\ฟัง.sav'
/COMPRESSED.
RELIABILITY
/VARIABLES=study a1.1 a1.2 a1.3 B1.1 B1.2 B1.3 B1.4 B1.5 B1.6 B1.7 C1.1 C1.2 C1.3
  4 E1.5 E1.6 E1.7 E1.8 E1.9 E2.0 E2.1 E2.2 E2.3 E2.4 E2.5 E2.6 E2.7 E2.8 E2.9 E3
G1.4 H1.1 H1.2 H1.3 H1.4 I1.1 I1.2 I1.3 I1.4 I1.5 I1.6 I1.7 j1.1 J1.2 J1.3 J1.4 K1.
  LL1.3 LL1.4 LL1.5
/SCALE('ALL VARIABLES') ALL
/MODEL=ALPHA.
```

Reliability

		Notes
	Output Created	0 1-...-2545, 03 35
	Comments	
Input	Data	C:\Documents and Settings\Admin\Desktop\ฟัง.sav
	Active Dataset	DataSet1
	Filter	<none>
	Weight	<none>
	Split File	<none>
	N of Rows in Working Data File	29
	Matrix Input	
Missing Value Handling	Definition of Missing	User-defined missing values are treated as missing.
	Cases Used	Statistics are based on all cases with valid data for all variables in the procedure.
	Syntax	RELIABILITY /VARIABLES=study a1.1 a1.2 a1.3 B1.1 B1.2 B1.3 B1.4 B1.5 B1.6 B1.7 C1.1 C1.2 C1.3 C1.4 D1.1 D1.2 D1.3 D1.4 D1.5 E1.1 E1.2 E1.3 E1.4 E1.5 E1.6 E1.7 E1.8 E1.9 E2.0 E2.1 E2.2 E2.3 E2.4 E2.5 E2.6 E2.7 E2.8 E2.9 E3 E3.1 F1.1 F1.2 F1.3 F1.4 G1.1 G1.2 G1.3 G1.4 H1.1 H1.2 H1.3 H1.4 I1.1 I1.2 I1.3 I1.4 I1.5 I1.6 I1.7 j1.1 J1.2 J1.3 J1.4 K1.1 K1.2 K1.3 L1.1 L1.2 L1.3 L1.4 L1.5 LL1.1 LL1.2 LL1.3 LL1.4 LL1.5 /SCALE('ALL VARIABLES') ALL /MODEL=ALPHA.
Resources	Processor Time	0:00:00.000
	Elapsed Time	0:00:00.016

[DataSet1] C:\Documents and Settings\Admin\Desktop\ฟัง.sav

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	26	89.7
	Excluded ^a	3	10.3
	Total	29	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.967	77

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวจรัส ศรีลือ
วัน เดือน ปีเกิด	3 มีนาคม 2527
สถานที่เกิด	อำเภอเขาสนกวาง จังหวัดขอนแก่น
ที่อยู่ปัจจุบัน	ตำบลโฆม่ง อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี
ประวัติการศึกษา	ศิลปศาสตรบัณฑิต (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์) มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย พ.ศ.2549
สถานที่ทำงาน	มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรี
ตำแหน่ง	บรรณารักษ์

